

Warszawa

Projects for the post-socialist city

Projekty dla miasta postsocialistycznego

CONTENTS

INTRODUCTION	04
ARCHITECTURAL FORENSICS	06
COMMENTARY - MARK DORRIAN	14
TRACKING THE CITY	16
DIVISIBLE CITY	18
COMMENTARY - ELLA CHMIELEWSKA	22
DWELLINGS	24
WARSZAWA STUDIO	30
SHIFTING ECONOMIES	32
COMMENTARY - BEN COPE	38
RADICAL RECODINGS	40
SCREENS & THIN SPACES	48
DISPLACEMENT & EXCHANGE	54
COMMENTARY - GABRIELA ŚWITEK	62
INDEFINITE TERRITORIES	64

PAGE

32 DISTILLED INDUSTRIAL PRODUCTION

34 UPCYCLING COMPLEX

36 WARSAW BOTANICAL GARDENS

37 MARKET REGENERATION

40 RESTITUTED SPACES

42 INDUSTRIAL LANDSCAPE

44 THE URBAN BOUNDARY

46 MUSEUM OF THE GROUND

48 ŚRÓDMIEŚCIE PUBLIC LIBRARY

49 ŻELAZNĄ SPORTS AND REHABILITATION CENTRE

50 PERFORMING MDM

52 AQUATIC LANDSCAPE

53 TEATR KWIATÓW

54 INTER-MODAL STRATEGIES

56 RE-CALIBRATED URBANISM

60 SEMINARY FOR WARSAW

61 RENEWAL OF CZERNIAKOWSKI PORT

64 RECLAIMING ZA ŻELAZNĄ BRAMĄ

66 LINEAR CITY

68 EMBASSIFICATION

70 WARSAW INSTITUTE OF EXPERIMENTAL FILM

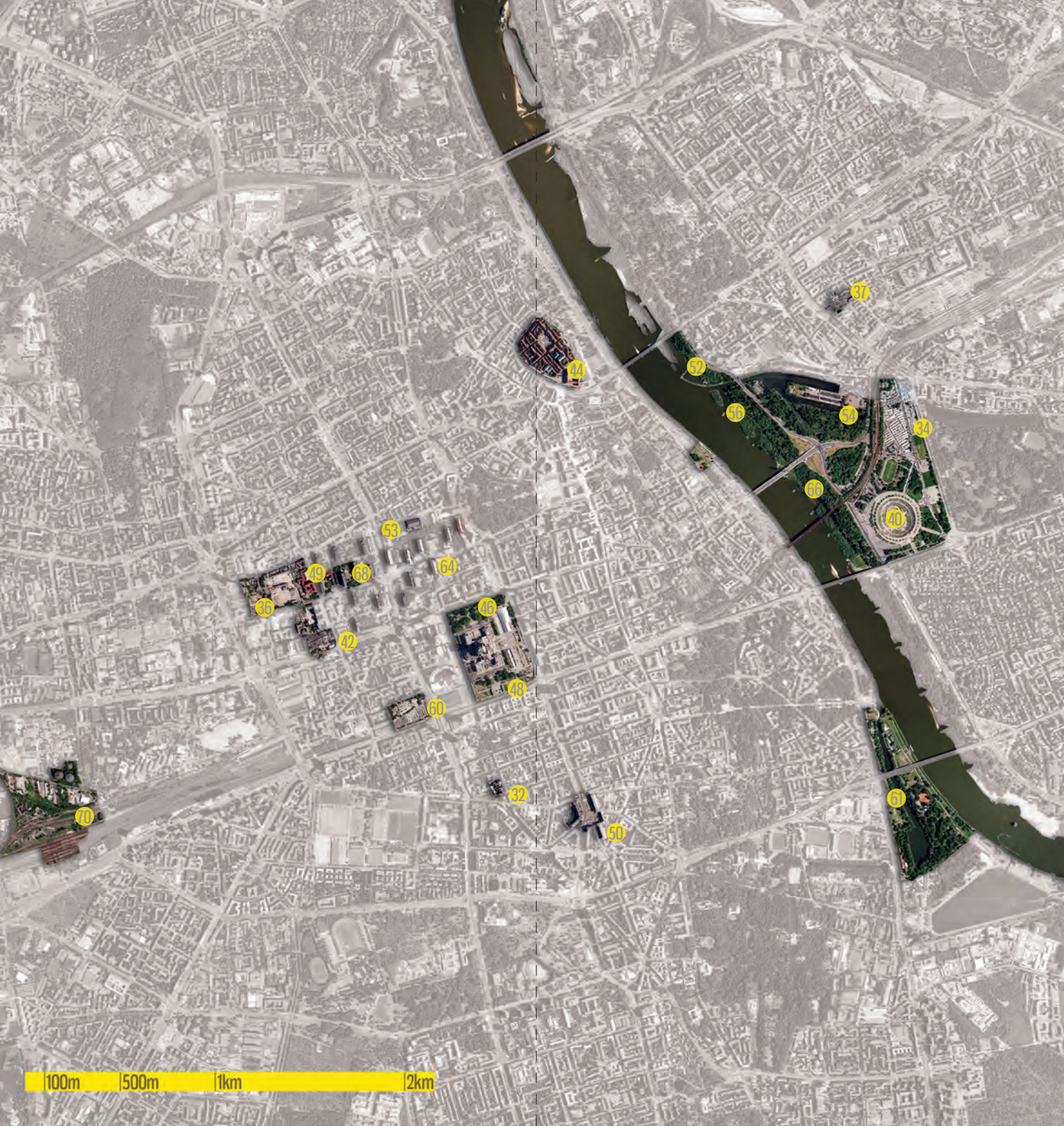
WARSZAWA

city | speculations | WARSZAWA 2007-2009

PROJEKTY DLA MIASTA POSTSOCJALISTYCZNEGO
PROJECTS FOR THE POST-SOCIALIST CITY

MARK DORRIAN

100m | 500m | 1km | 2km

PAGE

32	DISTILLED INDUSTRIAL PRODUCTION	---
34	UPCYCLING COMPLEX	---
36	WARSAW BOTANICAL GARDENS	---
37	MARKET REGENERATION	---

40	RESTITUTED SPACES	---
42	INDUSTRIAL LANDSCAPE	---
44	THE URBAN BOUNDARY	---
46	MUSEUM OF THE GROUND	---

48	ŚRÓDMIEŚCIE PUBLIC LIBRARY	---
49	ŻELAZNĄ SPORTS AND REHABILITATION CENTRE	---
50	PERFORMING MDM	---
52	AQUATIC LANDSCAPE	---
53	TEATR KWIATÓW	---

54	INTER-MODAL STRATEGIES	---
56	RE-CALIBRATED URBANISM	---
60	SEMINARY FOR WARSAW	---
61	RENEWAL OF CZERNIAKOWSKI PORT	---

64	RECLAIMING ZA ŻELAZNĄ BRAMĄ	---
66	LINEAR CITY	---
68	EMBASSIFICATION	---
70	WARSAW INSTITUTE OF EXPERIMENTAL FILM	---

WARSZAWA

city | **speculations** | WARSZAWA 2007-2009

PROJEKTY DLA MIASTA POSTSOCJALISTYCZNEGO
PROJECTS FOR THE POST-SOCIALIST CITY

MARK DORRIAN

A GATEWAY THROUGH THE BOUNDARY

FOREWORD

In looking at the projects contained in this volume, the second in the annual series that presents work produced in our master of architecture programme, it strikes me that it is no accident that we tend to use the term “group” in descriptions of our working methods in the department of architecture at the university of edinburgh. Unlike “cluster,” “crowd” or “cohort,” and other such cognate terms, “group” suggests a more deliberate and active form of collectivity. The idea of the group is hard-wired into so many local pedagogical practices that it often comes to be assumed by students and staff alike. Handled deftly, groupwork is no mere dogmatic criterion for entry to the profession, but a rich and shifting terrain in which skills, tendencies, proclivities, and pragmatic necessities are combined in productive ways.

The social combinatorial skills of students, while not as evident perhaps as their capacities to combine forms, materials and spaces, are nonetheless significant to their success in the march programme. Its 2-year scope enables not only intense, research-led design work, but also an engagement with the social formations of design practice. This has prosaic and profound effects. Groupwork, be it gathering data, surveying terrain, testing alternative design approaches or building complex assemblages, clearly seeds valuable generic skills. At the same time, any rigorous architectural engagement with such a complex terrain as Warsaw, demands a collective form. It is the capacity of collectively orientated pedagogies to be open to the demand that the city places on the architectural imagination, and to stimulate creative and rigorous responses, that gives them relevance today.

Stephen Cairns
Head of Architecture

Between 2007 and 2009, the Master of Architecture programme at the University of Edinburgh focussed on the city of Warsaw in Poland, developing a series of speculative urban and architectural designs for it. This publication, produced on the occasion of the public exhibition of this work in Edinburgh during August 2009, provides an outline documentation of these and the processes and concerns from whence they emerged. The programme of study that the students undertook during the 2 years was structured as series of interlinked projects that together built into a major architectural design proposal. This sequence is reflected in the organisation of this volume. Starting with a project set in Edinburgh, and titled "Architectural Forensics," the book leads us on to Warsaw and to the work of the 25 students in the group, each of whom is represented in the publication. Interleaved with the project work are a number of short commentaries by authors who have been involved in various ways with the group.

From the outset we chose to structure the programme in relation to the topic of the post-socialist city. The nomenclature was intended to be neither celebratory nor regretful, but rather aimed to anticipate certain features or conditions with which the projects might engage – the contemporary endurance of a city fabric whose symbolic status is often ambiguous, conflicted and difficult to negotiate; processes of land privatization, the consequent loss of rights of access and use, and the social vulnerabilities that ensue; the fragmented archipelago-like urbanism that results from intensive capital investment in localized parcels of the city; the increasing domination of the city by large-scale advertising and the demotion of buildings to the role of support for it; and so on. As will be seen, these concerns are reflected in the programmatic approaches to Warsaw developed by the students, and are registered in the thematic groupings into which their projects are organised in this book.

Ultimately in a study like this one always has to ask the question of the relevance of the work for the city to which it is addressed, and that means attempting to articulate a role that such exploratory and open-ended projects might play. What seems to me to be key here is the kind of "structured openness" the programme tries to promote in thinking about the city, which allows the possibility for wide-ranging architectural and urban speculation that can in fact profit from, and to some extent be driven by, what can otherwise only appear as a limitation – the inevitable distance and unfamiliarity that the students bring to the city.

Warsaw made a deep impression on us as a group. We experienced great generosity and warmth from many individuals and institutions there who supported our programme and who helped us gain insights into the life of this fascinating and wonderfully complex place. We hope that the work contained here goes some way to justifying the enthusiasm that they have shown and that, in a more general sense, it will be of interest to all those with a concern for the future of the city.

Mark Dorrian

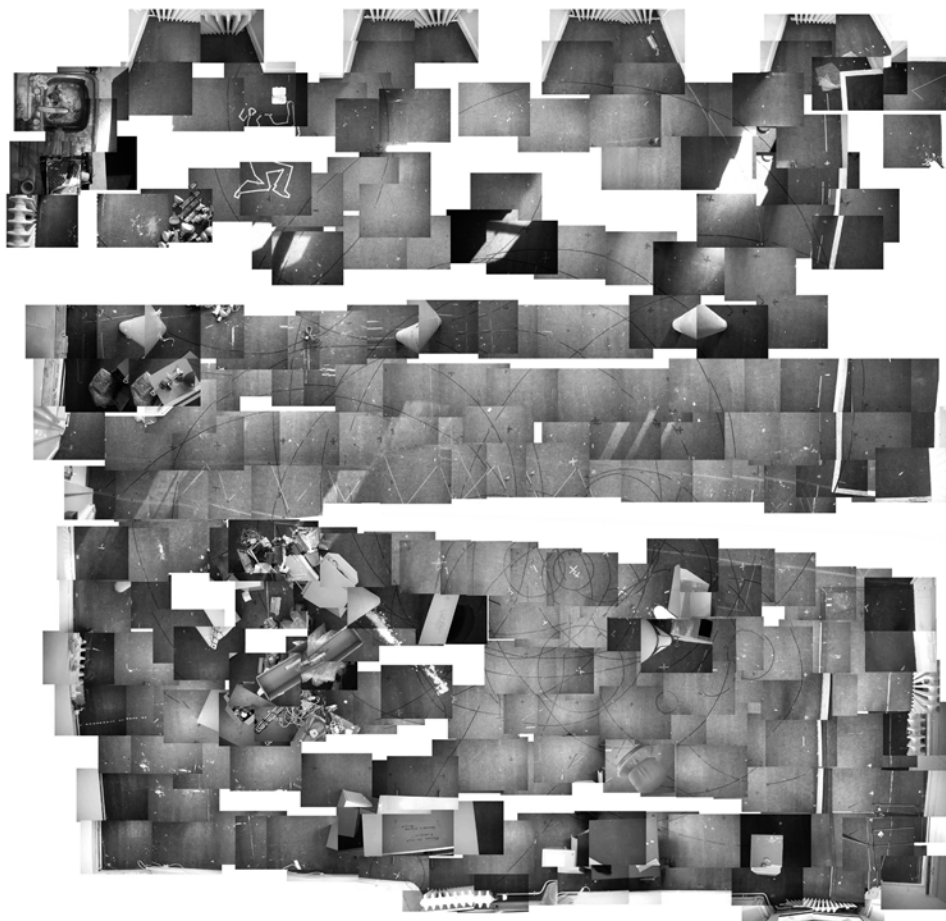

W latach 2007 - 2009 program studiów magisterskich w zakresie architektury na Uniwersytecie Edynburskim dotyczył polskiego miasta – Warszawy - i obejmował stworzenie serii spekulatywnych projektów miejskich i architektonicznych dla miasta. Niniejsza publikacja, wydana na okoliczność wystawy projektów w Edynburgu w sierpniu 2009 roku, pokazuje zarys dokumentacji prac i procesów oraz wynikających z nich zagadnień. Program studiów realizowanych przez studentów w ciągu dwóch lat oparty był na strukturze połączonych projektów, które razem tworzą znaczącą propozycję architektoniczną. Porządek ten został odzwierciedlony w sposobie organizacji niniejszej publikacji. Począwszy od projektu zlokalizowanego w Edynburgu, zatytułowanego „Architektura w ujęciu medycyny sądowej”, książka ta przenosi nas do Warszawy i przedstawia prace grupy 25 studentów, z których każdy ma swój wkład w publikację. Z pracami przeplatają się krótkie komentarze autorstwa osób, które w taki czy inny sposób współpracowały z grupą.

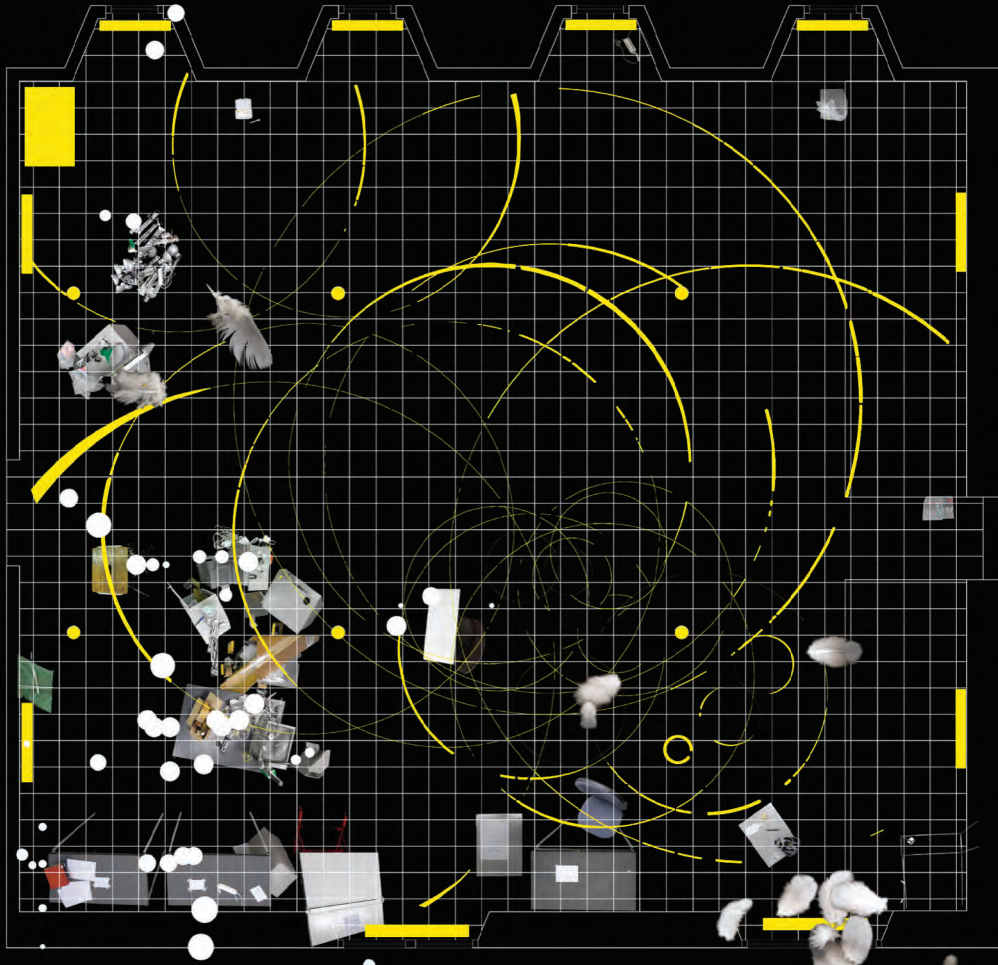
Od początku zdecydowaliśmy się ułożyć program tak, aby łączył się z tematem postkomunistycznego miasta. Nie chcieliśmy aby nomenklatura naznaczała projekt pozytywnie bądź negatywnie, w tonie celebrującym czy też zabarwionym nostalgią; chodziło nam raczej o to by przewidzieć pewne cechy czy okoliczności których mogłyby dotyczyć projekty - współczesną wytrzymałość konstrukcji miasta, której symboliczny status bywa często niejasny, sprzeczny i trudny do uzgodnienia; procesy prywatyzacji terenu, a w konsekwencji utrata prawa dostępu i użytku, oraz wynikająca z niej bezbronność społeczna; rozproszona niczym archipeląg urbanistyka, która wynika z intensywnego inwestowania kapitału w części miasta o dobrej lokalizacji; narastająca dominacja olbrzymich reklam i sprowadzenie budynków do roli ich nośników; i tak dalej. Jak pokazują prace, zagadnienia te odzwierciedlone są w przyjętym przez studentów pragmatycznym podejściu do Warszawy i są widoczne w tematycznym pogrupowaniu projektów.

Ostatecznie w tego rodzaju studium zawsze należy sobie zadać pytanie o znaczenie projektów dla miasta którego dotyczą, co oznacza próbę określenia roli, jaką mogłyby grać badawcze i otwarte projekty tego typu. Według mnie kluczem jest tu rodzaj „uporządkowanej otwartości” w myśleniu o mieście, jaką program stara się promować. Pozwala to na rozmaite architektoniczne i urbanistyczne spekulacje, które mogą w rzeczywistości zyskać, a nawet do pewnego stopnia być napędzane przez to, co w innym kontekście wydaje się być ograniczeniem - nieodłączny dystans i poczucie nieznanowości, jakie studenci wprowadzają do miasta.

Warszawa wywarła ogromne wrażenie na naszej grupie. Doświadczaliśmy wielkiej hojności i życzliwości od wielu osób i instytucji, które wspierały nasz program i pomogły nam wniknąć w życie tego fascynującego i cudownie złożonego miejsca. Mamy nadzieję, że niniejsza praca w jakiś sposób uzasadni ten entuzjazm i że w szerszym ujęciu będzie interesująca dla wszystkich tych, którzy troszczą się o przyszłość tego miasta.

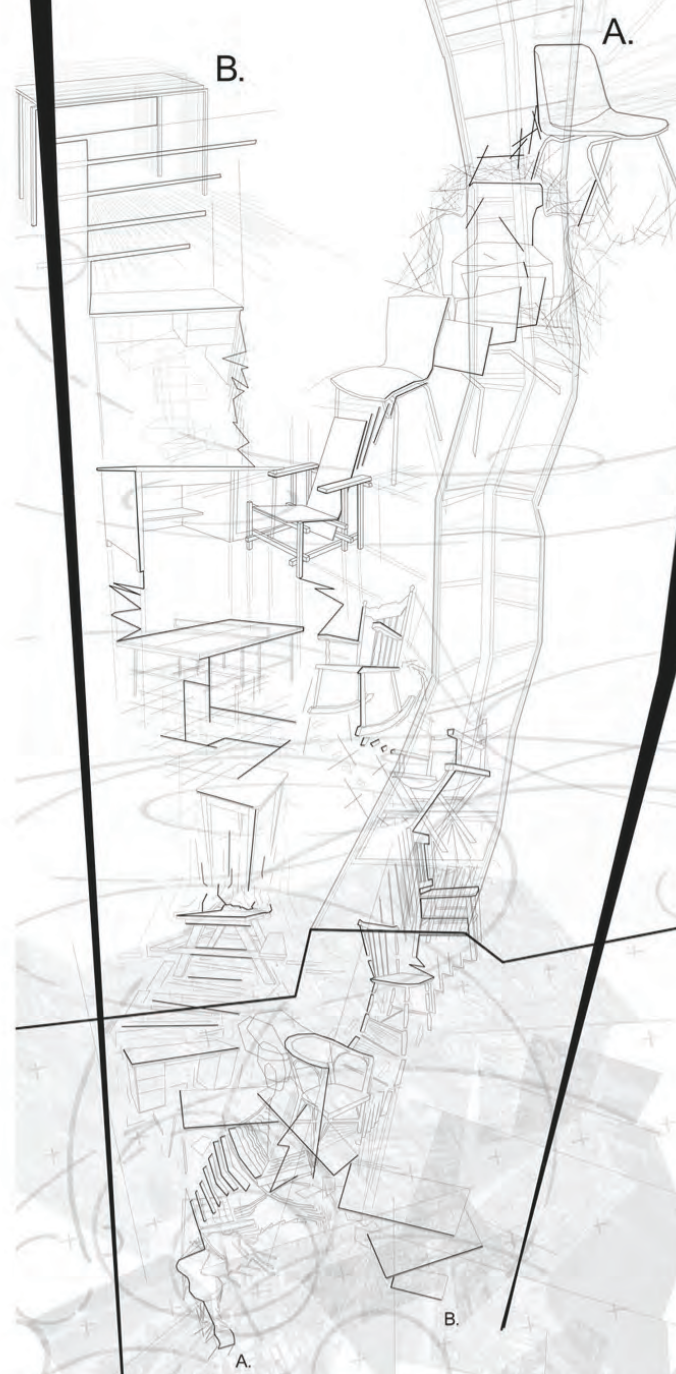
‘Select constellations of markings and material within the studio that interest you and produce a drawing that maps these. Use the drawing as a way of transforming the reality of the studio, not by inventing things that aren’t there, but by rigorously transcribing what is. Next, make a physical, architectural construction in the studio that mediates between the reality of what is there “on the ground,” and the reality of the map you have made. The construction should act as an instrument that is positioned in the studio in relation to what your map has recorded, providing a way of “sighting” or reading it that articulates it in relation to the map.’

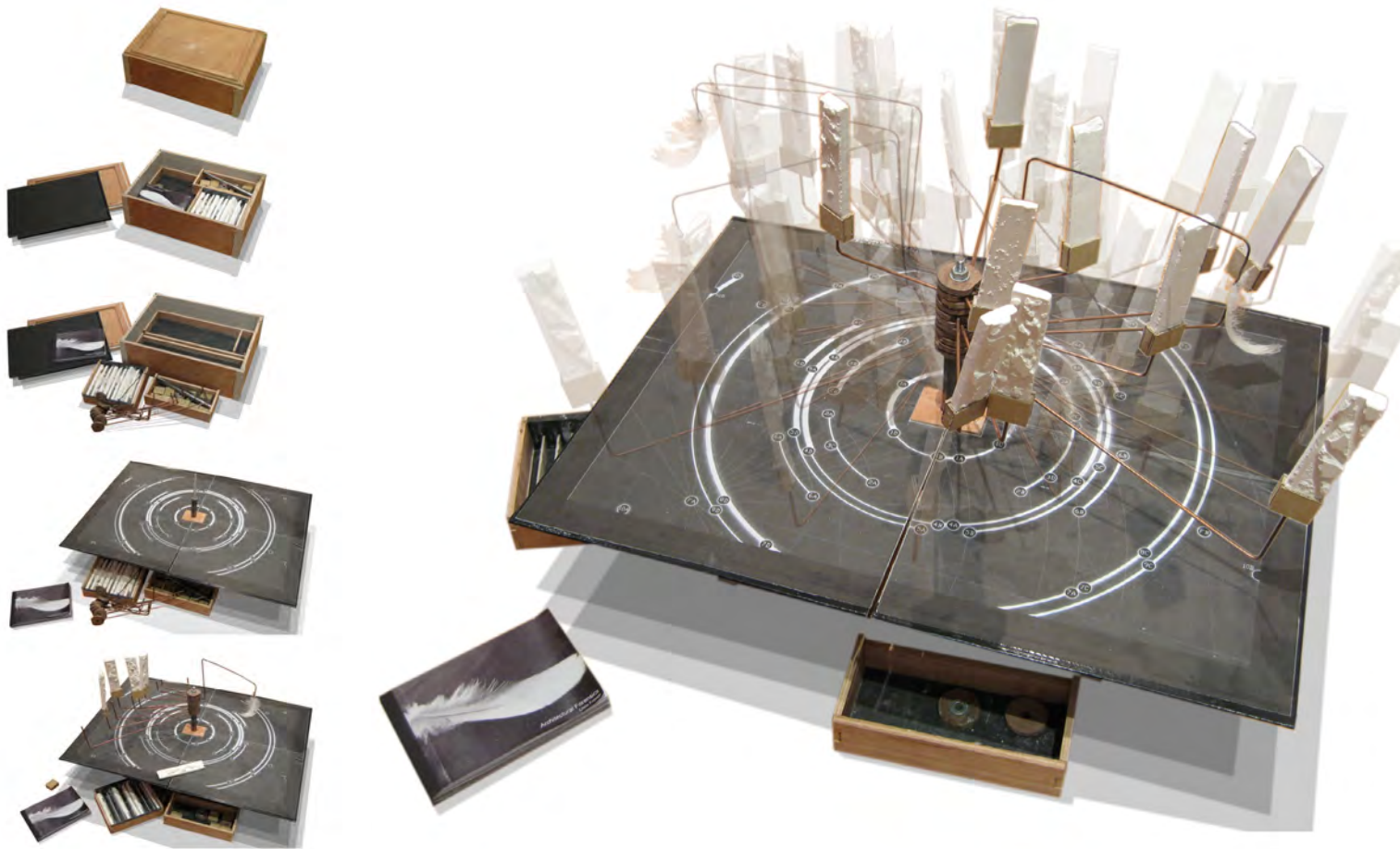
SPINNING JETS WATER A LAWN WHERE
WHITE PEACOCK SPREADS ITS TAIL

This page and above right: Sarah Price Material Traces and Remains
Right: Matt Ozga-Lawn Imagined Pre-Histories

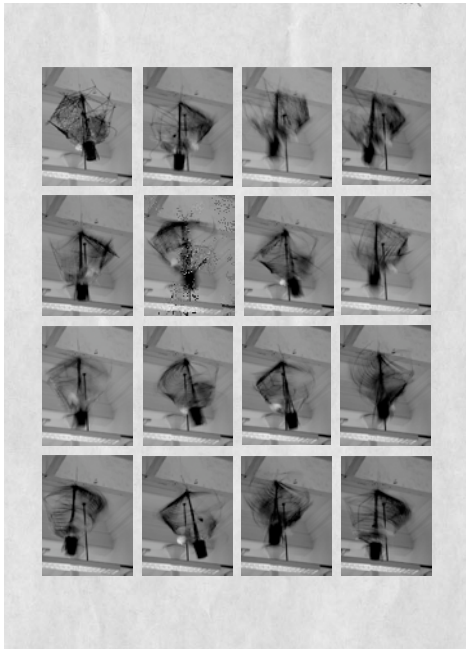

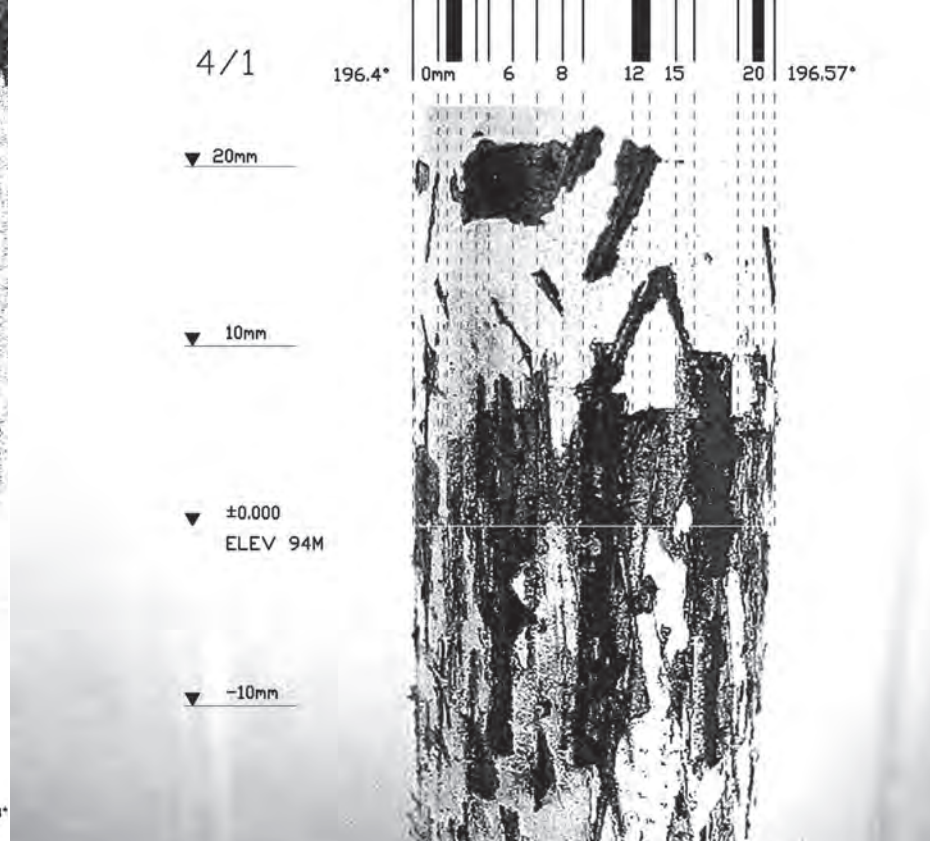
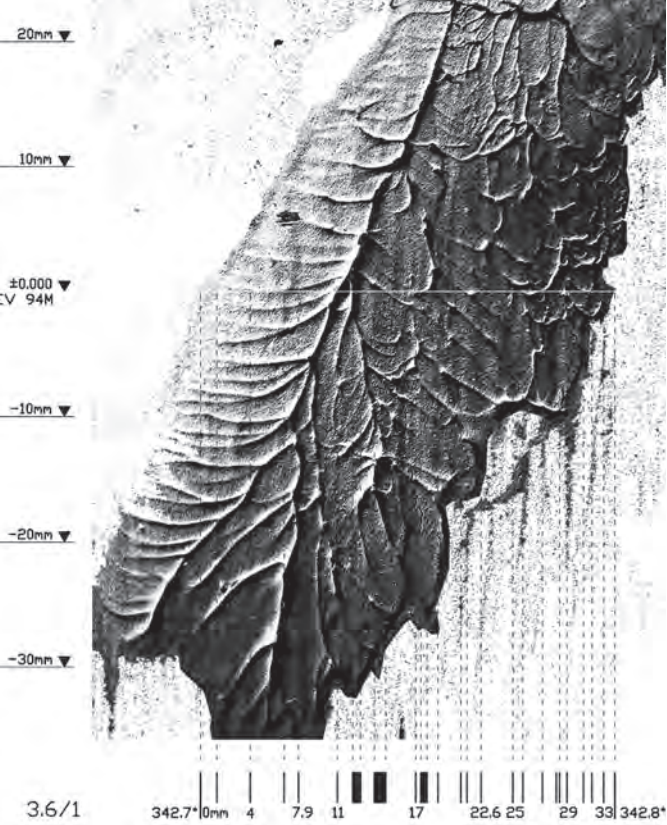

Chris French Logarithmic Gameboard

What would be the use of starting an architectural project – especially an architectural project that took a city and its territory as its object – by peering at dust, splashes of paint, discarded paper, or scratches in the floor of a small studio in Edinburgh? But this is how we began. Our 2-year design project based around Warsaw first sought an opening onto that city by locking the door of our studio in order to look intensively inward at it, guided by the metaphor of forensics. Thus the space that students first treated as a site of fieldwork and inquiry was the one in which they would work and come to develop their architectural speculations and constructions for Warsaw. From the outset we wanted to elaborate the studio as a workplace that was conceptualized not in terms of a kind of blankness or neutrality but as somewhere very particular, affective, and already marked in advance in multiple ways. A place, moreover, that we could actively think of as a mediating “second site” for projects addressed to specific locations in Warsaw, one that stimulated ideas and responses that held real consequences for the designs. Our studio was a place within which our constructions would gradually accumulate and come to interact with the micrological landscapes that the “architectural forensics” project articulated.

But more specifically and tactically, we began this way because it promised to shift architectural attention onto what it conventionally disregards. If, as is the case with sites of forensic inquiry, nothing can be discounted at the start, then we have to refocus the way we read things and this means setting aside all the familiar architectural hierarchies. One of the consequences of this is that it expands architectural thought beyond limits that normally condition it. To what degree of smallness, for example, might the concerns of architecture now extend? How close do we need to look? We usually think of the scales of architectural drawing extending from 1:2500 up to 1:1 – but what if we had to draw at 1:0.5, or even 1:0.05 or beyond? And as the scales of architecture expand so too do its temporal concerns, for it now has to focus on the transitory as much as it does on the temporally stable. This in turn calls for a new delicacy of thought and action. Forensic sites are always fragile, liable to come apart and lose their eloquence. Extreme care has to be taken in investigation of – and intervention within – them. To assume that the way a feather lies upon a floor, a feather whose position and orientation might be disturbed by the sudden draft from an opening door, carries the same consequence as a column, is to deal in an architecturally expanded world of increased sensitivity and responsiveness.

Such, at any rate, was the conceit of our “architectural forensics” project. Coming before our first visit to Warsaw, it aimed to prompt an expanded attentiveness to the material conditions of the sites and situations we would find there. For some students this would open onto concerns with representation and registration. For others it became an interest in the raw stuff of Warsaw, such as the thick crust of rubble from the destroyed city that is lifted and held above the ground in Joanna Pritchard’s project and whose dust is carried by the wind onto dune-like topographic screens below.

Jaki byłby pożytek z rozpoczęcia projektu architektonicznego - zwłaszcza takiego, który dotyczy miasta i jego terytorium - poprzez przyglądanie się pyłkom kurzu, chlapięciom farby, porzuconym papierom czy rysom na podłodze niewielkiej pracowni w Edynburgu? Od tego jednak zaczęliśmy. W naszym dwuletnim projekcie dotyczącym Warszawy początkowo szukaliśmy sposobu otwarcia się na nią poprzez zamknięcie drzwi pracowni, by przyrzeć się jej intensywnie i wnikliwie w oparciu o metaforę medycyny sądowej. W ten sposób przestrzeń, którą studenci początkowo traktowali jako miejsce pracy terenowej i badań, była miejscem, w którym przyszło im pracować i tworzyć swoje architektoniczne spekulacje i konstrukcje dla Warszawy. Od początku chcieliśmy traktować pracownię jako miejsce pracy, którego nie charakteryzuje nijakość czy neutralność, a które posiada pewien rys szczególny, uczuciowy i naznaczone jest już na wiele sposobów. Miejsce, o którym moglibyśmy także myśleć w kategorii pośrednika – „drugiego miejsca” dla projektów dedykowanych konkretnym częściom Warszawy, stymulującego pomysły i rozwiązania, i które miałoby rzeczywisty wpływ na projekty. W naszej pracowni stopniowo rodziły się konstrukcje, które zaczynały współistnieć z mikrologicznymi krajobrazami wyrażonymi w projekcie „Architektura w ujęciu medycyny sądowej”.

Tak naprawdę jednak, zgodnie z przyjętą taktyką, rozpoczęliśmy projekt w taki sposób, gdyż gwarantował on przeniesienie uwagi architektonicznej na to, co zwykle zostaje pomijane. Jeśli - tak jak się to dzieje w przypadku miejsc zbrodni badanych w zakresie medycyny sądowej - nic nie może od początku być wykluczone, należy spojrzeć inaczej na sposób odczytywania rzeczywistości, co oznacza odejście od wszelkich znanych hierarchii architektonicznych. Jedną z konsekwencji takiego podejścia jest rozszerzenie myśli architektonicznej poza granice, które ją zwykle warunkują. Na przykład, do jakiego „mikro- stopnia” rozciągną się teraz zagadnienia architektoniczne? Z jak bliskiej odległości musimy prowadzić obserwacje? Zwykle myślimy o skali rysunku architektonicznego od 1:2500 do 1:1, co stanie się jednak jeśli będziemy musieli posłużyć się skalą 1:0.5, czy 1:0.05, czy nawet pójść dalej? W miarę poszerzania się skali architektonicznej, mnożą się również zagadnienia czasowe, gdyż w tym momencie architektura musi skupić się na tym co chwilowe, równie mocno, co na elementach stałych. To z kolei wymaga nowej subtelności myślenia i działania. Miejsca zbrodni są zawsze naznaczone kruchością, mogą łatwo ulec rozkładowi i stracić zdolność wymowy. Badania takich miejsc muszą być prowadzone z niesłychaną ostrożnością. Założenie, że sposób, w jaki piórko leży na podłodze - piórko, którego położenie może się zmienić na skutek nagłego przeciągu powstałego po otwarciu drzwi - ma takie same konsekwencje jak w przypadku kolumny, oznacza poruszanie się w architektonicznie poszerzonym świecie wzmożonej wrażliwości i reaktywności.

Taka w każdym razie była koncepcja naszego projektu „Architektura w ujęciu medycyny sądowej”. Już przed naszą pierwszą wizytą w Warszawie jego celem było sprowokowanie wzmożonej uwagi w stosunku do stanu materialnego miejsc, a także wobec sytuacji, które napotkamy. Dla niektórych studentów była to szansa otworzenia się na zagadnienia związane z reprezentacją i rejestracją. Innych zainteresowała surowa substancja Warszawy, jak np. gruba warstwa gruzu z miasta dotkniętego przez wojnę, która zostaje uniesiona i umiejscowiona ponad ziemią w projekcie Joanny Pritchard i z której wiatr przenosi pył na umieszczone poniżej topograficzne ekrany przypominające wydmy.

'Make a constructed book that tracks some aspects of the city. Explore the book-object as a little piece of architecture in its own right, situated between representation and actuality. Your project could involve the construction of a new artefact, or a reworking of something that is found (a book, a pamphlet, a map, a newspaper, etc). It could track text, clouds, shadows, lines, movement, waste. It could be tiny (the size of a postage stamp) or very large (something that folds out, perhaps even to cover a part of the city – a wall surface etc. – at full scale).'

Next page: **Divisible City** - 'Write your own city-text of around 500 words that addresses Warsaw under a title of your devising. It might be about something very small and specific, a detail in the city you see and reflect upon, or about something large and expansive, such as the sky overhead. Link your text with an image that you have produced or found that in some way "situates" or is in conversation with it.'

in this way, the story of the city is repeated

Warsaw was o

the creak of snow under car tyres
there are now those who don't remember, and a

the creak of snow under car tyres

told by the broken streets, the pitted facades and the missing addresses

you will encounter a gate made of steel

marks and moments that move you with an unrelenting sadness

all good things start at the heart, do they not?

a blanket o

once like a piece of cloth

the sons and daughters of former factory workers become sales assistants and human resource managers

so strong was the life and light of the city that it became etched into the glass

we are unsure of what is hidden beneath

the layers of history captured in sensitive ivy

inhabited to fill in the gaps between time

Cerberus would sooner eat their hands than let the swindlers past

born today to a city of changing labels

the city is not made of stone, but of blurred shapes

some will tell you it was not always like this

of six-pointed stars

Left page: Karol Tchorek Studio with artworks by Katy Bentall, 36 Smolna Street. This page: Field trip images

'How to think architecture differently? How to think **in** architecture, or **of** architecture, without conforming to standard assumptions [...]?' Elizabeth Grosz poses these questions in her reflection on the value of looking at architecture from the outside. Our students, in exploring the spatial and material complexities of Warsaw, in rehearsing urban strategies, articulating design propositions, and developing final architectural projects, were responding to the challenge of similar questions. Their position vis-à-vis architecture, however, was necessarily more complex than that of a philosopher. They could not claim the place of the outsider; they were committed to making architecture. Coming to terms with thinking of and in architecture was necessary, but it was also the meaning and role of the outside that needed to be radically re-thought.

First, they were the outsiders to the city when they arrived in Warsaw in October 2007. Emerging from the interior of the studio, from a close attention to infinitesimal details of traces, stains and surfaces in the forensics exercise, they arrived in a foreign city, in its expansive post-socialist space. The brief for the field trip embraced their freedom from local knowledge. It was set out to confront the posture of the outsider looking in, to invite the questioning of boundaries between the outside and the inside, to challenge the implications of containment, intervention, and intrusion. To place in sharp relief the notion of scale, of viewing distance, intensity of engagement. To dare to reflect on complacency, conjectures, conceit. To urge to seek uncertainties, tensions, hesitations. And to risk stumbling, unbalance, and disquiet.

They were introduced to the city through questioning the outside from specific addresses and from within discrete interiors: an artist's studio at 36 Smolna Street; secretive inner spaces of the Palace of Culture at 1 Plac Defilad; a private apartment at 15 Zieleniecka; a hip club at 25 Chłodna Street. Anchoring the investigations of the city, these places were chosen for their heightened semiotic densities, for their abilities to reference Warsaw's material histories. In the selection, I had to confront my own assumptions about the city I have known intimately, my position now of an outsider looking in, my anxiety of an insider responsible for opening my city to inquiry, for making it available for thinking through it.

We started from the atelier in Smolna, where the stone floor indexes its previous location in a demolished salon in Marszałkowska, where the plaster casts and models point to places of commemoration and trauma scattered around Warsaw; where through the studio windows the walls of the ruined city peer in; where the question of the where of architecture is palpable in the place's tentative position within the disfigured remnant of the pre-war apartment building. In this place, we could sense the city's history revealed in odd and accidental folds, distant points on a temporal plane touching as in Michel Serres' notion of history as a crumpled handkerchief.

It is from these points of intensity that the students mapped the city, developed narratives, found orientation in the fragmented materialities of Warsaw. These sites suggested locations and opened out ways of thinking in architecture. The thinking they generated - kneaded into strategies, speculations, and designs of the specific projects - led to other questions being posed. How to reflect, through making architecture, on the conflicted histories of the (post) socialist spaces? How to re-think architecture through the (unknown) city? And ultimately, how to think **the city** differently?

“Jak myśleć o architekturze inaczej? Jak myśleć **w** architekturze, czy też **o** architekturze bez ograniczeń normatywów i sztywnych założeń?” Elizabeth Grosz stawia te pytania zastanawiając się nad wartością patrzenia na architekturę z zewnątrz. Nasi studenci, badając złożoność materialnej i historycznej tkanki Warszawy, testując urbanistyczne strategie, proponując projekty rozwiązań architektonicznych, próbowali odpowiedzieć na podobne pytania. Jednakże ich stanowisko wobec architektury było bez wątpienia bardziej skomplikowane niż pozycja filozofa. Zobowiązani do kreowania architektury, nie mogli oni usytuować się na zewnątrz. Myślenie o architekturze i w architekturze, wymagało zatem radykalnej rewizji konceptu spojrzenia z zewnątrz.

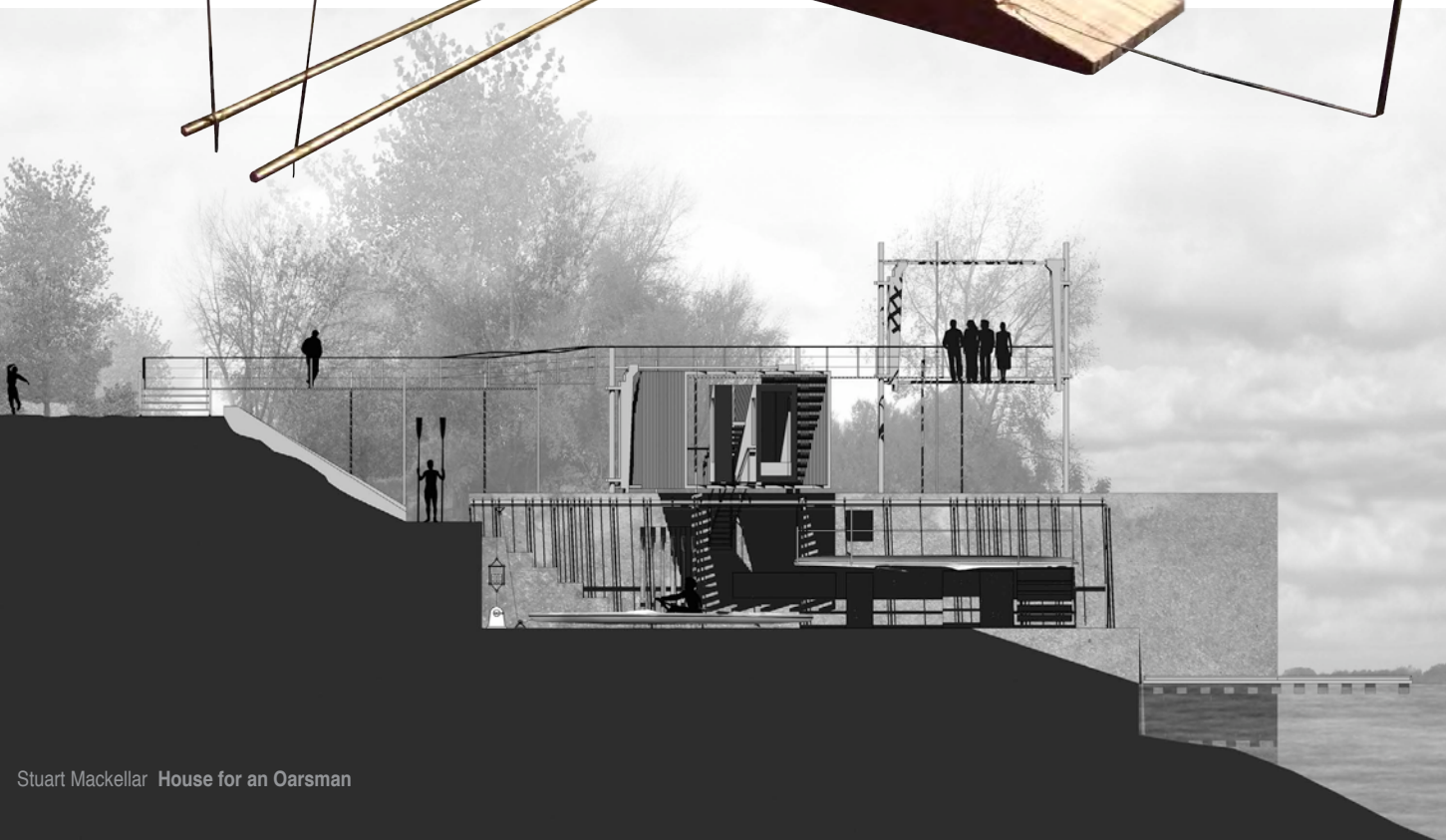
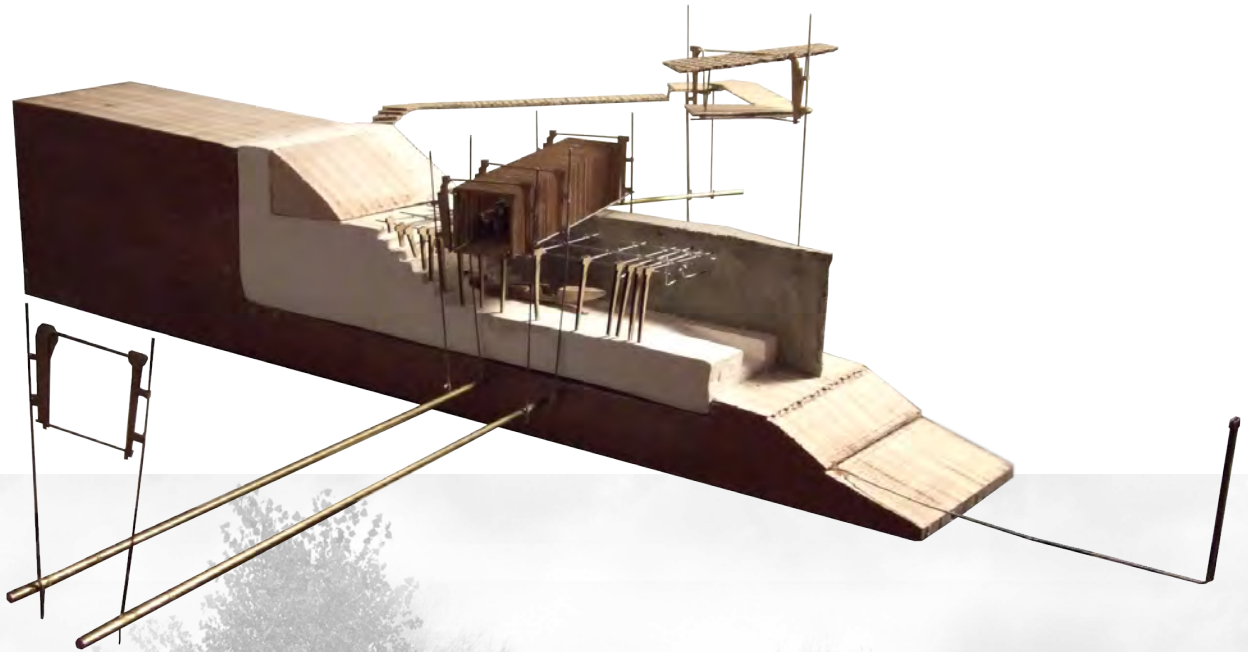
Przyjechali do Warszawy jako ‘outsajderzy’ w październiku 2007 r.; jako ci z zewnątrz. Prosto z wnętrza edynburskiej pracowni, oderwani od skupienia nad szczegółem, od śledztwa plam i śladów na powierzchniach badanego “miejsca architektonicznego wypadku”, przybyli do obcego miasta, w ogrom posocjalistycznych przestrzeni. Jako podstawę badania terenu, przyjęliśmy właśnie niezależność od wiedzy lokalnej. Niewinność spojrzenia. Taka postawa wyjściowa miała na celu katalizowanie odwagi patrzenia, skupienia nad istotą granic pomiędzy wnętrzem i tym co na zewnątrz, kwestionowania konceptów zamknięcia, interwencji, wtargnięcia. Przemyślenie pojęcia skali, dystansu spojrzenia, intensywności zaangażowania. Ryzyko refleksji nad pewnikami, nad autorską próżnością. Wymuszenie poszukiwań punktów niepewności, tarcia, napięć. Podjęcie ryzyka zakłócenia równowagi, wzbudzenia niepokoju.

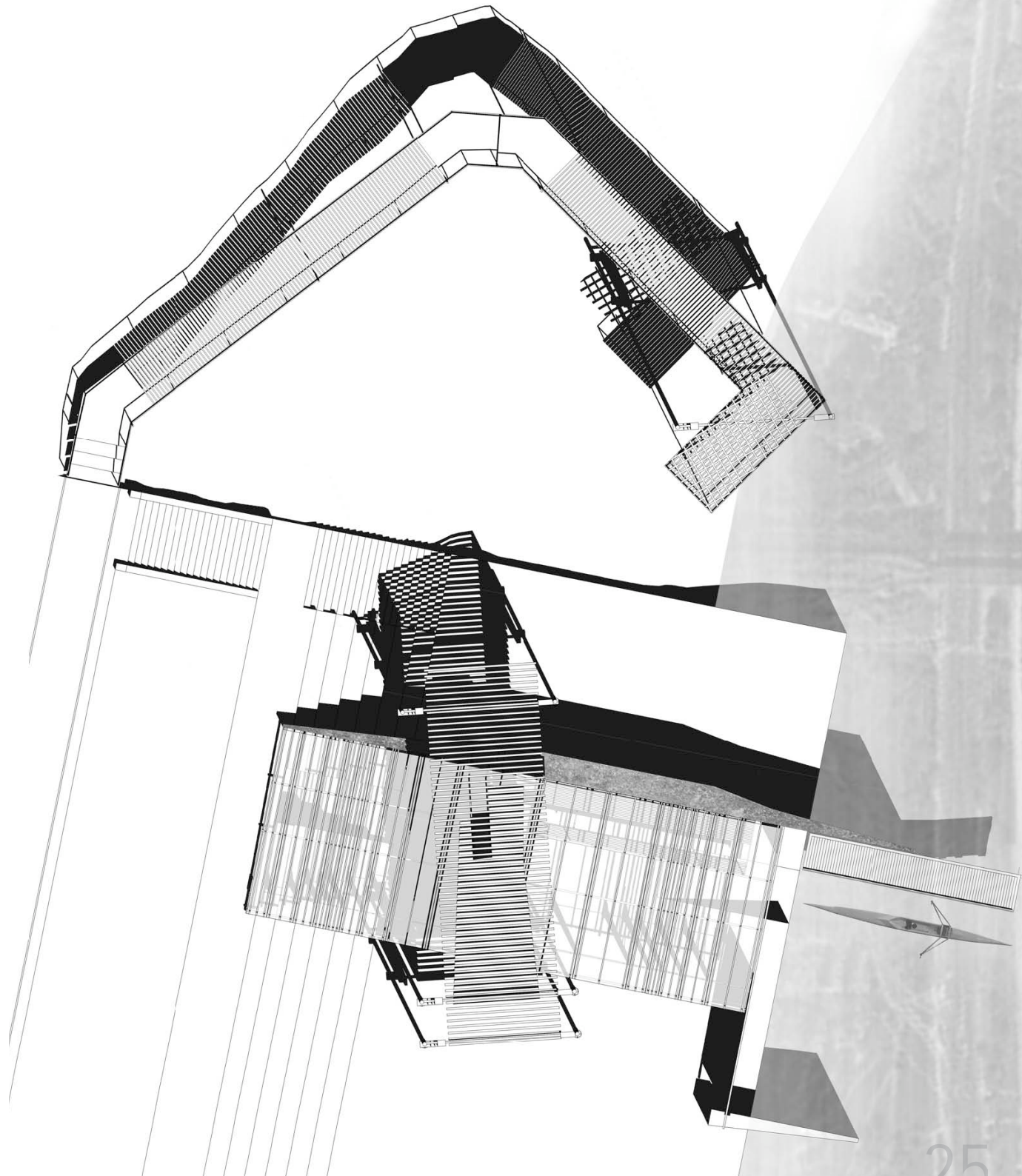
Zostali wprowadzeni do miasta poprzez badanie związków pomiędzy tym co na zewnątrz poszczególnych adresów i tym co zawarte w konkretnych wnętrzach: w atelier artysty przy Smolnej 36; sekretnych przestrzeniach Pałacu Kultury, prywatnego mieszkania przy Zielenieckiej 15; klubu przy Chłodnej 25. Miejsca, w których zostały zakotwiczone ich odkrycia Warszawy były wybrane ze względu na swoistą elokwencję, na specyficzne gęstości znaczeń, zdolności odniesienia do skomplikowanego warszawskiego materiału historycznego. Przy wyborze tych miejsc kierowałam się konfrontacją własnych założeń dotyczących miasta znanego mi intymnie, napięciami mojej pozycji “outsajdera”, moją niepewnością. Poczuciem odpowiedzialności za otworenie miasta dla Innego, uczynienie go dostępnym dla badawczego spojrzenia z zewnątrz.

Rozpoczęliśmy od pracowni przy Smolnej, gdzie kamienna posadzka wskazuje swój poprzedni adres ‘zamieszkania’ – salon sztuki w zburzonej kamienicy przy Marszałkowskiej; gdzie gipsowe odlewy i makiety wskazują miejsca pamięci i traumy rozproszone po całej Warszawie. Pracownia, do której poprzez okno zaglądały mury ruder, gdzie pytania o architekturę są namacalne w zranionym fragmencie przedwojennej oficyny. W tym miejscu poczuliśmy skomplikowane historie miasta, historie w pojęciu Michel Serre’a, koncept historii jako ‘pogniecionej chusteczki’.

Z tych właśnie punktów zagęszczenia napięć, studenci rozpoczęli poznawanie Warszawy, odwzorowywanie jej skomplikowanych zależności, rozwijanie narracji i kalibracje wyobrażeń i perspektyw. Miejsca te zasugerowały kierunki poszukiwań usytuowania projektów, zaoferowały możliwość otwarcia na inny sposób myślenia o architekturze. Wygenerowania strategii spekulacji, projektów stawiających pytania, wymagających przemyślenia architektury poprzez (nieznane) miasto. Myślenia **o mieście** inaczej.

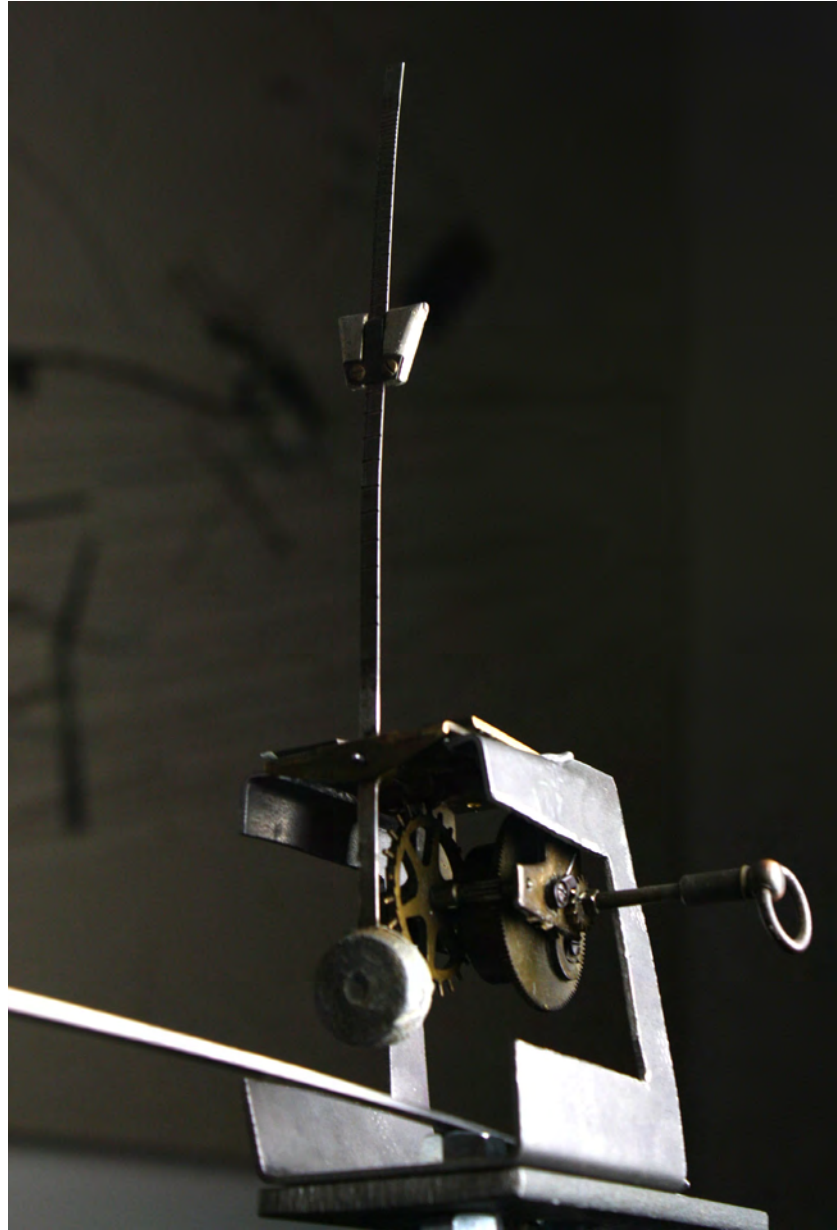
'Design in detail a house for an inhabitant of Warsaw located at some point in the broader urban territory that will be the subject of your thesis project. Specifically conceptualize the inhabitant for whom you are designing, and use the project to open spatial, material and programmatic ideas in relation to a specific location. Although physically small, the house should carry a large potentiality. Use it to construct an optic through which things appear differently, and the flickering image of another city can be discerned.'

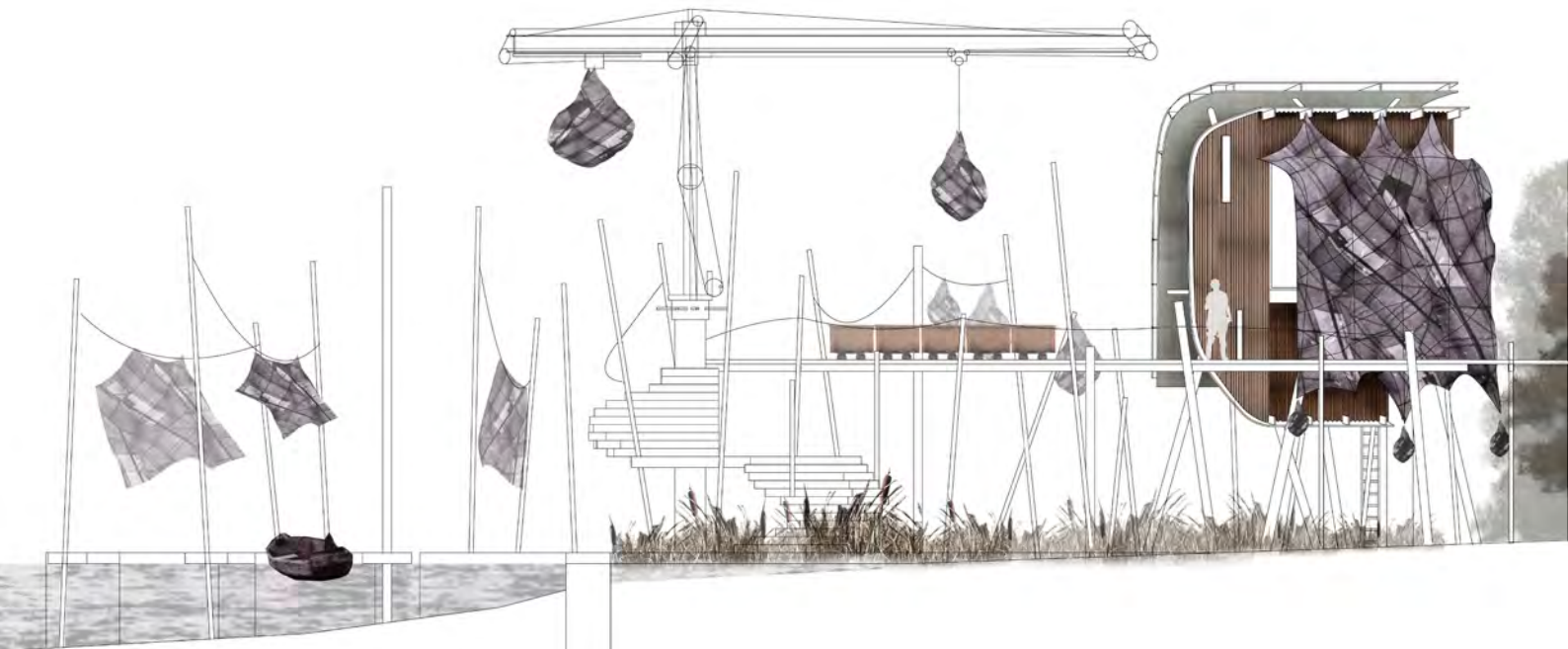

This page & right: James Alexander Craig & Matthew Ozga-Lawn House for a Guide / House for a Timekeeper

Top: Simon Johnson House for a Sculptor Bottom: Michael Cooke House for an Silt-dredger

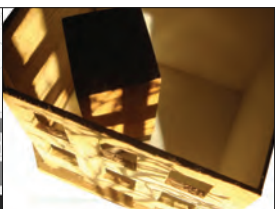

DOMY I MIESZKAŃCY

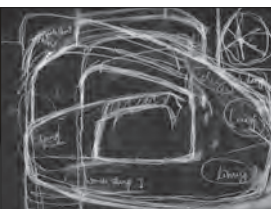
HOUSES AND INHABITANTS

34. Market Gateman

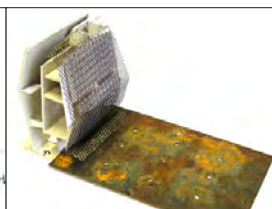
36. Gardener

37. Economic Historian

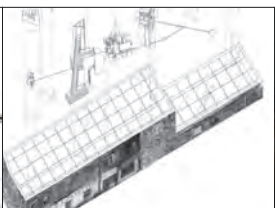
40. Merchant

42. Corrosion Inspector

44. Curator

46. Silversmith

48. Writer

49. Baker

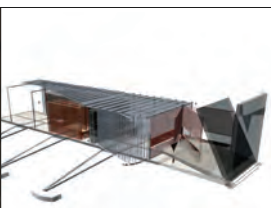
50. Grandson

52. Landscape Painter

53. Flower Seller

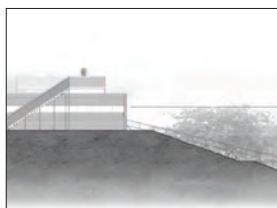
54. Fisherman

56. Cobbler

60. Composer

61. Boat Builder

64. Guest

66a. Fisherman

66b. Fish Seller

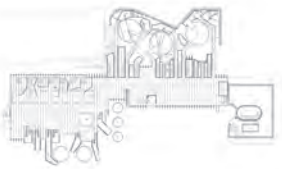

68. Redundant Super-worker

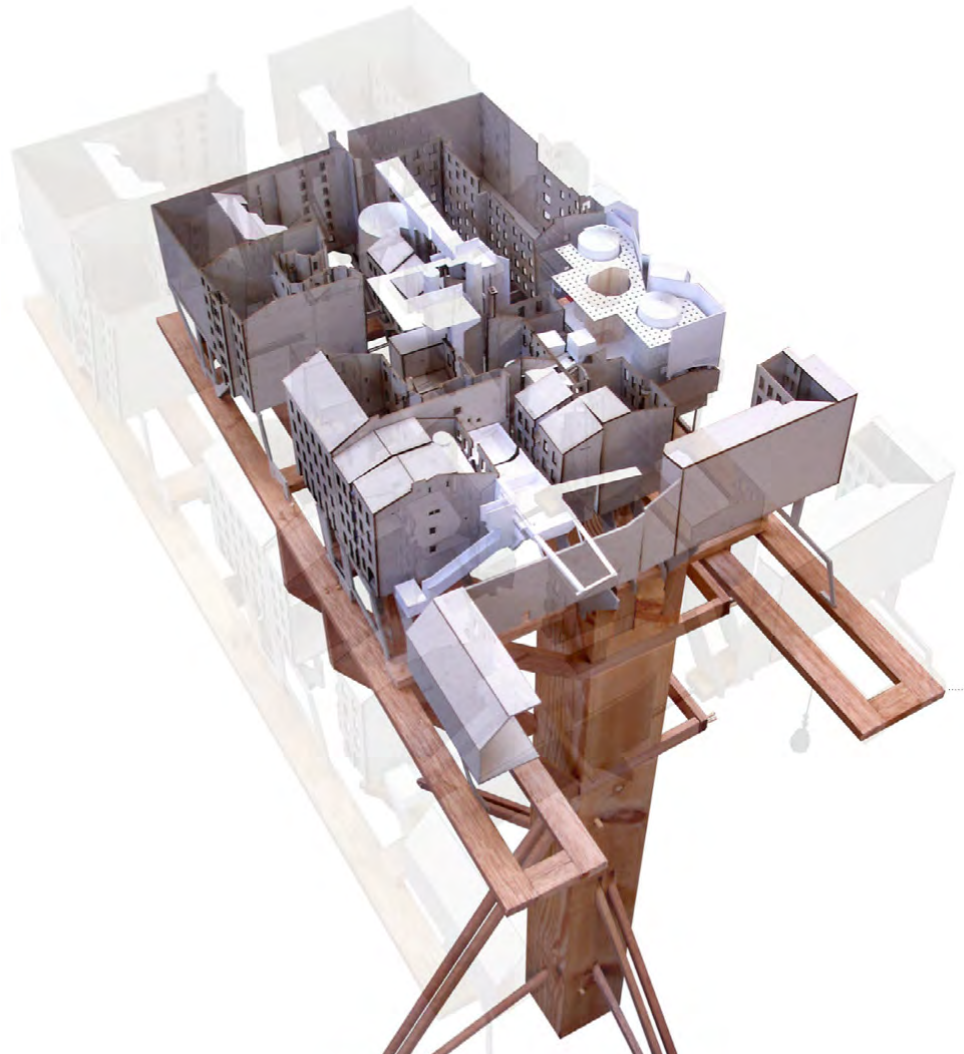
Studio 4, Edinburgh. 11:13am 3rd June 2009

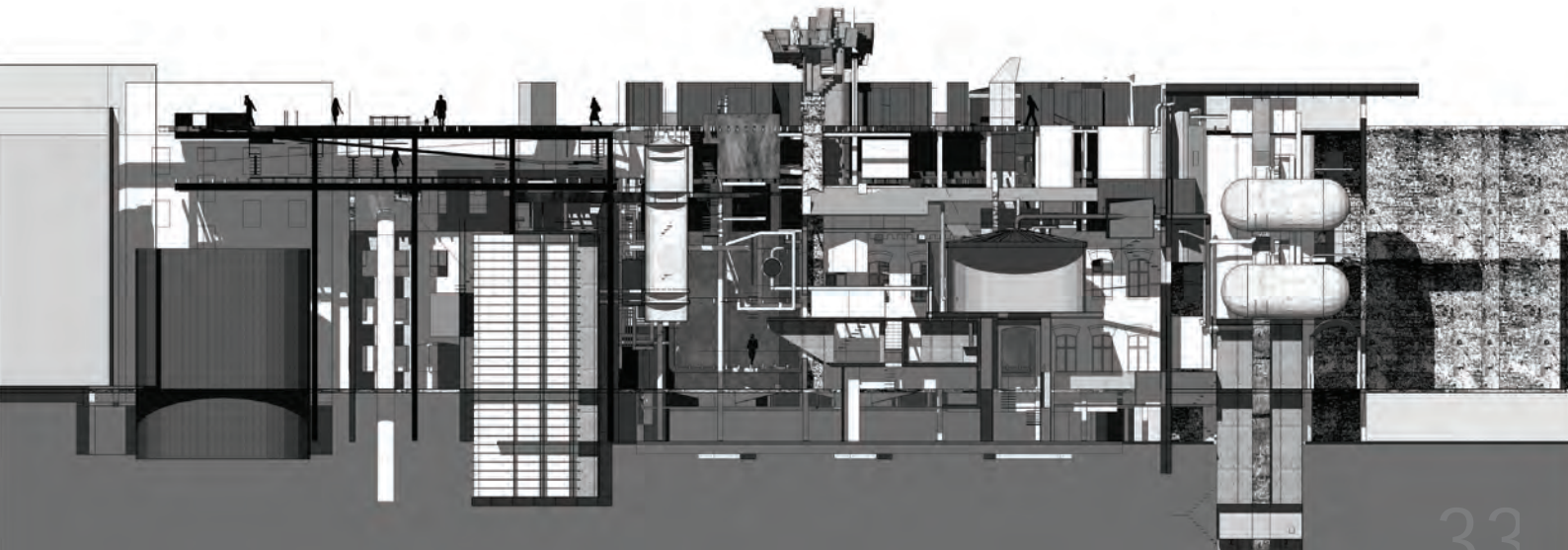
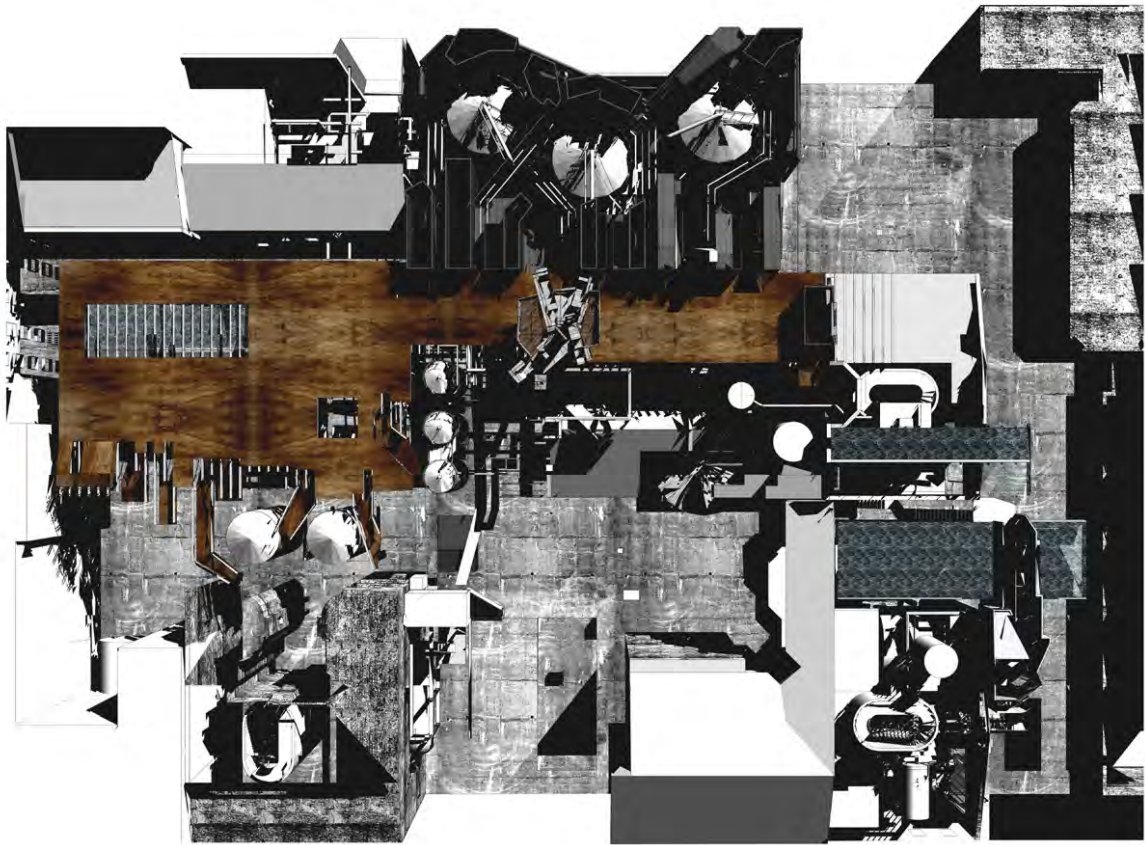

„DESTYLOWANA PRODUKCJA PRZEMYSŁOWA” “DISTILLED INDUSTRIAL PRODUCTION”

SIMON JOHNSON

Redundant distillation apparatus from an abandoned Vodka factory in Praga is transplanted into a series of existing courtyards in the centre of the city, reconfiguring the urban block to become one complex building. Two decks above the apparatus hold living spaces and hotel accommodation for vodka enthusiasts, while below swimming pool facilities harness the waste heat from the production processes. Inspired by existing uses of the site, the project incorporates an information centre for Moroccan tourists, a model-maker's studio, a cafe, a restaurant and a vodka bar that forms an instrument for viewing fragments of the distillery in relation with the city.

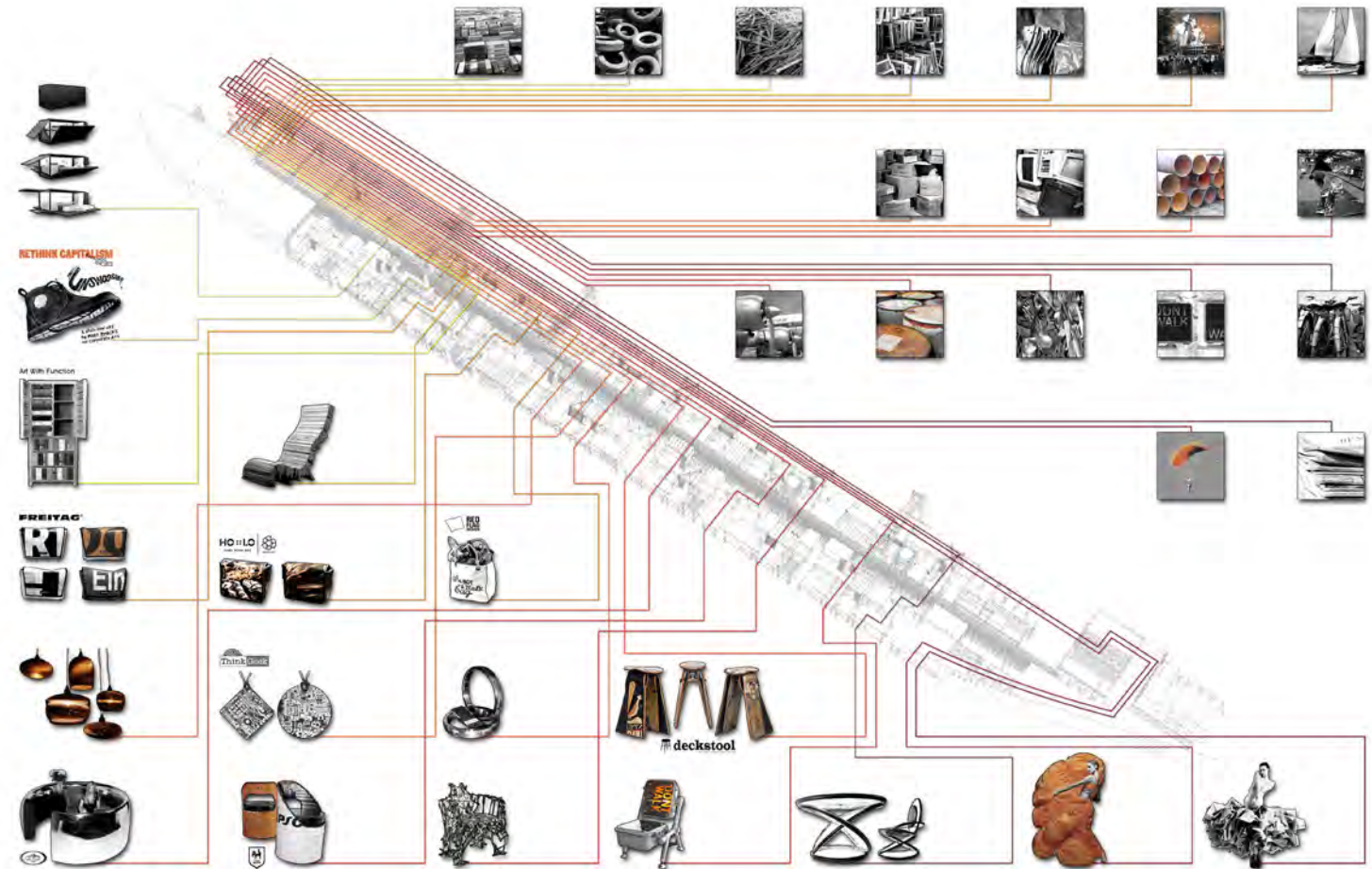
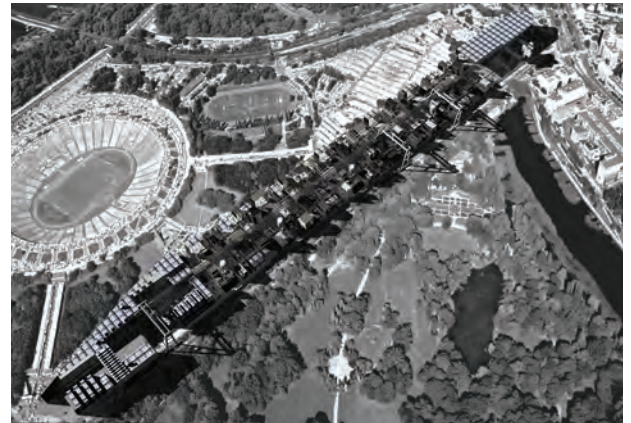

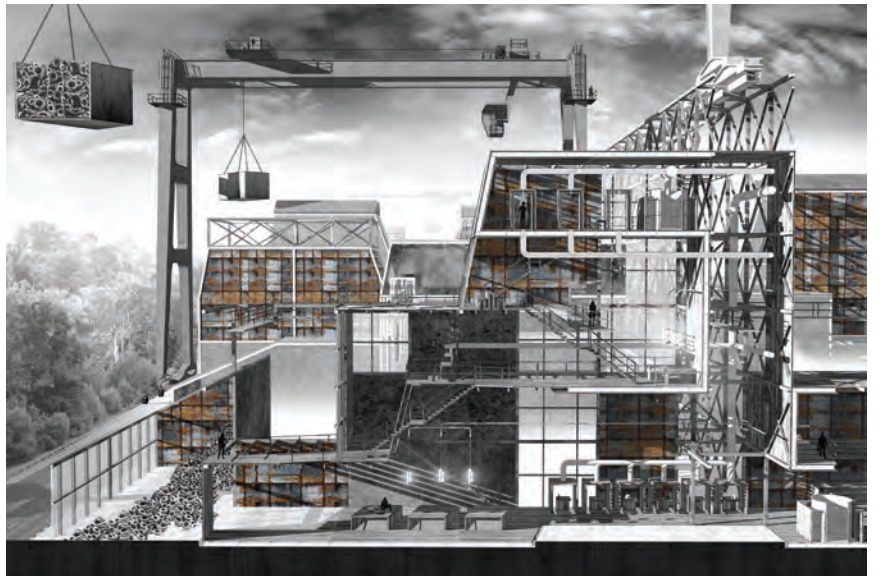

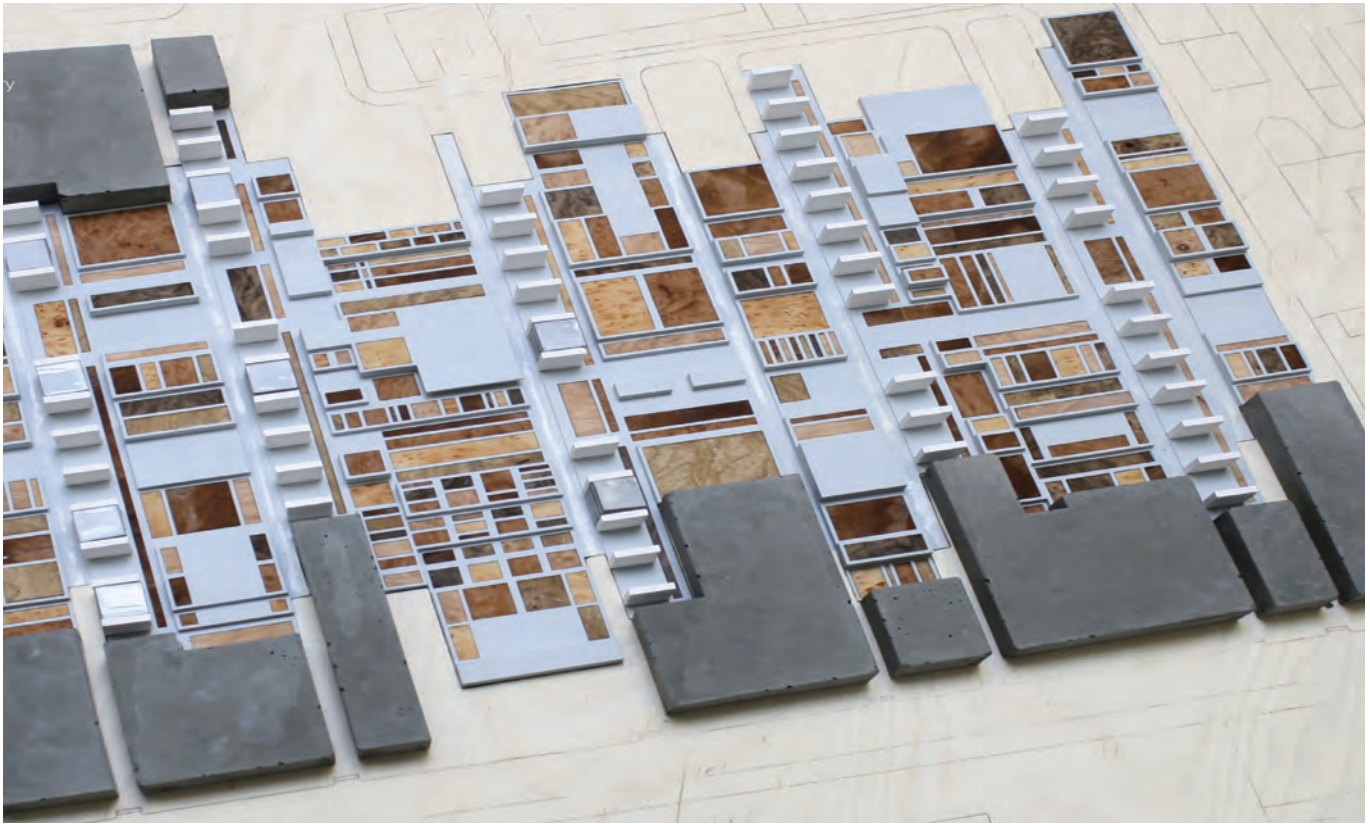
„KOMPLEKS UPCYCLINGU” “UPCYCLING COMPLEX”

PAUL KESKEYS

A response to the fragile industrial and commercial prospects of the eastern district of Praga, the proposal comprises workshops, galleries/retail spaces and an educational design institute, all supporting a common programmatic objective: the reconfiguration of waste and redundant manufactured objects in order to create products of contemporary economic and social value. The complex, which would allow Warsaw to become the European centre for upcycled production, is organised as a build-up of independently rentable strips that give each occupant use of shared service infrastructure, workshop space, and a unit in a new street of galleries displaying the upcycled goods.

**„WARSZAWSKIE OGRODY BOTANICZNE”
“WARSAW BOTANICAL GARDENS”**

KEITH MILNE

An inner city botanical garden in the Mirów area of Warsaw that provides a sensorially rich and laterally structured counterpoint to – and new public green space within – the metropolis of high-rise buildings that is currently emerging. In the project, residential and other urban functions percolate into the gardens, taking on hybrid forms in contact with them and providing new facilities for the surrounding community.

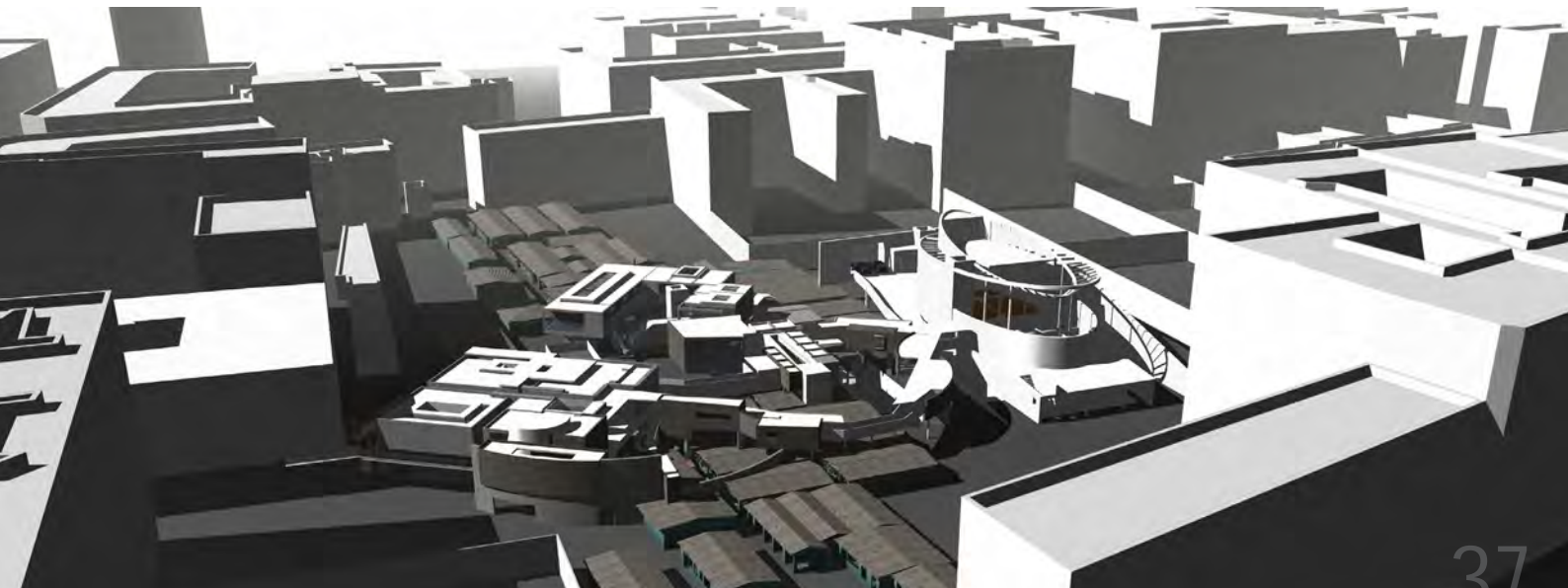
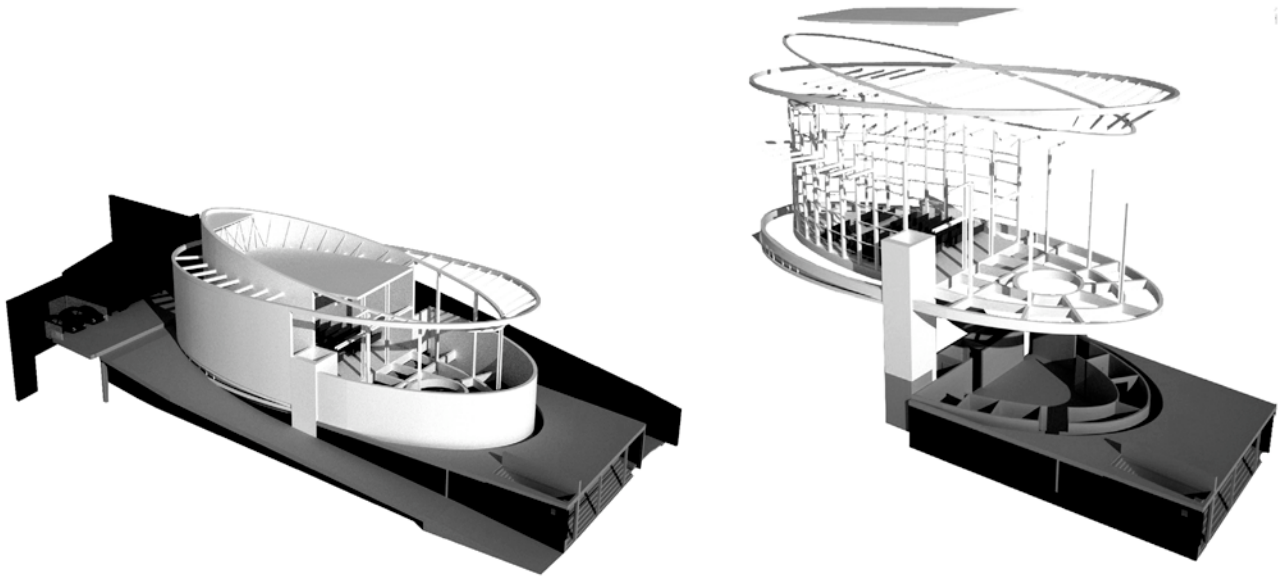

„REWITALIZACJA RYNKU – KOMPLEKS ŚLUBNY”
“MARKET REGENERATION – WEDDING COMPLEX”

AXXU J.W. HOI

The introduction of a new building typology onto the site of an old but economically threatened fabric bazaar in Praga that specializes in wedding dresses, formal suits and the like. The proposal integrates a wedding complex with the bazaar, an assemblage that provides and orchestrates all the spaces necessary for the wedding ceremony: it includes areas for preparation, a registry, a genealogical archive and celebratory spaces, while also elaborating the connections between weddings and the commercial activities of the bazaar.

One memory of the Edinburgh students' tracking of Warsaw is the wonder expressed by a member of the group in the Milk Bar on Żąbkowska Street in Praga that on repeatedly turning his empty coffee cup upside-down the dregs did not respond to gravity and fall out.

This incident seems indicative in two ways. Firstly, it shows a forensic attention to the micro-movements of matter above and beyond the usual responses to being in a poor subsidized canteen in one of the shabbier parts of the city. For the initial task given to the students of the Master of Architecture Programme to turn the space of their studio into a forensic site was not about searching for the traces of a putative crime (if Warsaw has had more than its fair share of them, does this make it more guilty or more victim than other cities, like Edinburgh?), but of trying to allow the locality of matter to become the instrument of thinking. If you take the microphysics (or microcultures) of space seriously, what devices or methodologies might be best equipped to analyse it?

And secondly is that the astonishment – indeed the whole scene – was funny. For in Praga the criminal past that is this part of the city's defining characteristic is inevitably expressed with a certain twinkle in the eye – 'You live in Praga!!', followed by a curious mingle of horror and smirk. Likewise it seems that if you take the physical characteristics of space and push them hard, at some point you pass through humour to ask a serious question, or ask a serious question to come up with something funny. Is it possible that questions of seriousness and humour are themselves questions of scale? If you rebuild the Palace of Culture twice as big on our side of the river is it a tragedy for the city, a workable proposition that alters the balance of spatial power or a great joke?

One of the great merits of the University of Edinburgh's project on Warsaw, and one of the reasons why we were delighted to be able to include it as part of our **Another City, Another Life** exhibition at the Zachęta National Gallery of Art, is that by approaching Warsaw through an intense focus on the spatial logics and material textures of the city, the students disturbed the habitual scales for viewing the city, the ones those of us living here have to wrestle to avoid. Not so much a tracking of the city in search of history or pre-histories, but a stretching, squeezing, folding and/or unfolding to open the scope and build a sense of potential: humour as a method to push at the social and ethical questions facing the city from quite new angles.

Historical materialism in post-communist Warsaw? If you push this city's material pre-histories hard enough, do you destroy the economy between spatial scales (the a-economic nature of space as the root of the current economic crisis)? And in so doing, do you free time from history (or economy, or space) and make it art (or architecture)? Is that why I moved to Poland? Can you make money if you curate free time?

Jeden z pamiętnych obrazów z pobytu studentów Uniwersytetu Edynburskiego w Warszawie był wyraz zdziwienia, jaki zobaczyłem na twarzy jednego z członków grupy, gdy siedząc w Barze Mlecznym przy ulicy Żąbkowskiej na Pradze, wielokrotnie odwracał swoją filiżankę po kawie do góry dnem by spostrzec, że fusy ani drgnęły, opierając się prawu ciężenia.

To niewielkie zdarzenie wydaje mi się istotne z dwóch powodów. Po pierwsze, pokazuje charakterystyczne dla medycyny sądowej skupienie nad ruchem materii w mikroskali, znacznie wykraczające poza zwykłą reakcję wobec biednej, dotowanej jadłodajni położonej w jednej z bardziej zaniedbanych części miasta. Pierwsze zadanie zlecone studentom studiów magisterskich z zakresu architektury, aby potraktowali przestrzeń swojej pracowni jak miejsce zbrodni, nie oznaczało, że mają oni poszukiwać śladów domniemanego przestępstwa (czy fakt, że w Warszawie takich śladów znalazłoby się więcej, czyni ją bardziej sprawcą czy ofiarą na tle innych miast, jak np. Edynburg?), ale starać się aby umiejscowienie materii stało się narzędziem myślenia. Jeśli poważnie podejść do mikrofizyki (lub mikrokultur) przestrzeni, jakie narzędzia czy metodologie mogą być najbardziej przydatne, aby ją zbadać?

Po drugie, dlatego że ów wyraz zdziwienia – jak i cała scena – były przezabawne. Albowiem na Pradze kryminalna przeszłość, tak charakterystyczna dla tej części miasta, musi być wyrażona z pewnym błyskiem w oku – „Mieszkasz na Pradze!”, po którym w ciekawy sposób przerażenie łączy się z charakterystycznym uśmiechem. Analogicznie wydaje się, że gdyby wziąć fizyczne właściwości przestrzeni i troszkę je „przycisnąć”, w pewnym momencie poprzez aspekt humorystyczny dociera się do poważnych pytań, albo - gdy zadaje się poważne pytanie odpowiedź bywa zabawna. Czyżby różnica między żartem a rzeczą poważną była jedynie kwestią skali? Jeśli wybudować po drugiej stronie rzeki Pałac Kultury dwa razy większy od istniejącego, czy będzie to tragedia dla miasta, poważna propozycja, która zmienia proporcje sił w przestrzeni czy może po prostu świetny dowcip?

Jedną z wielu zalet Projektów Warszawskich wykonanych na Uniwersytecie Edynburskim i jednym z powodów, dla których mieliśmy przyjemność włączyć je do naszej wystawy **Inne miasto, inne życie** pokazanej w Zachęcie jest to, iż patrzą one na Warszawę przez czysty pryzmat logiki przestrzeni i materialności miasta. Zagraniczni studenci zniekształcają zwyczajowo przyjęte soczewki do patrzenia na miasto, od których nam – mieszkającym tutaj – ciężko uciec. Nie tyle są oni na tropie Miasta i jego (pre)historii, ale Miasto rozciągają, ściskają, zaginają lub rozkładają po to by poszerzyć nasz pogląd na nie i pozwolić nam poczuć jego potencjał. Przecież żart także może być metodą do wydobywania istotnych kwestii społecznych i etycznych, spojrzenia na miasto z zupełnie nowej strony.

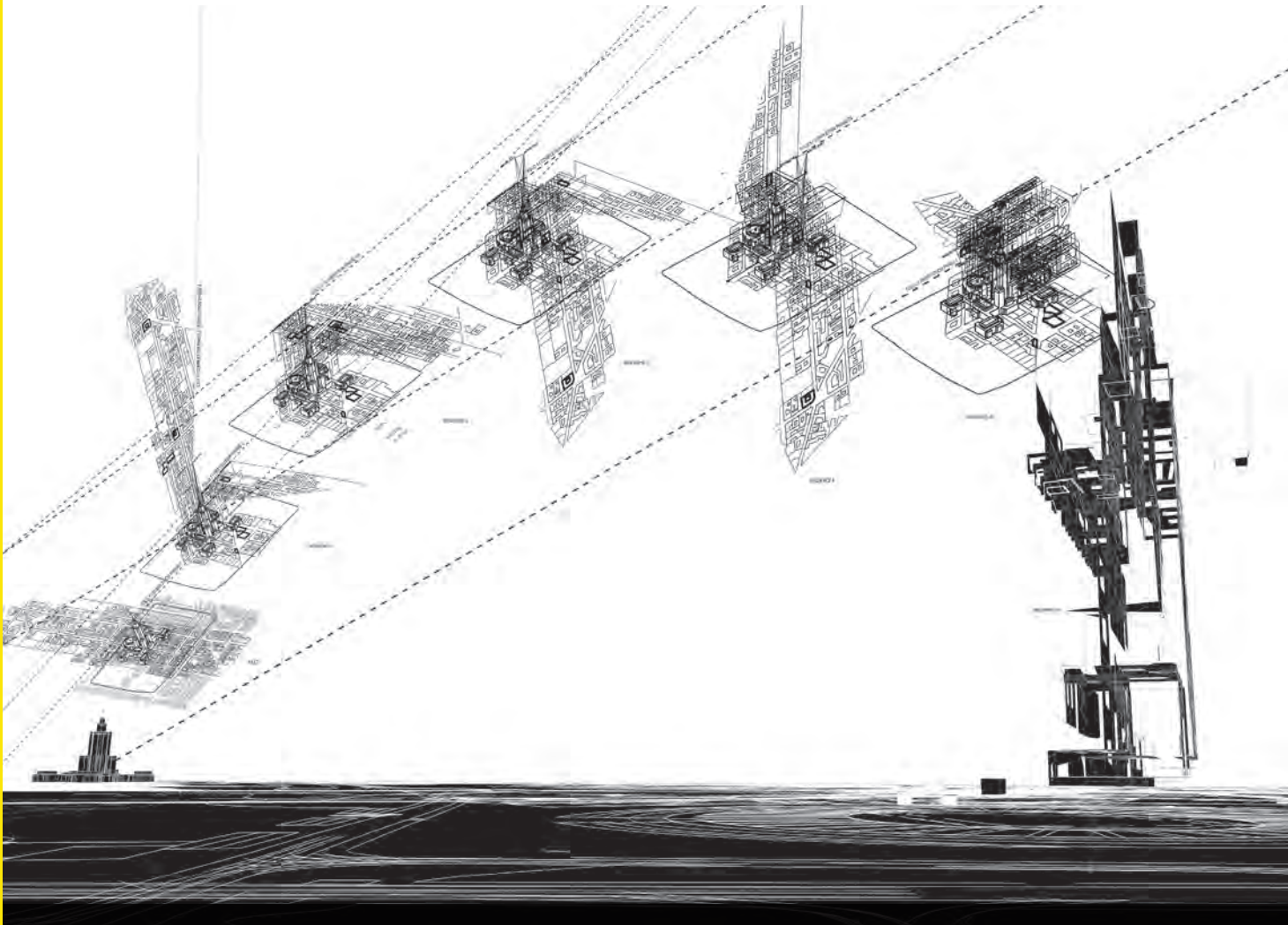
Materializm historyczny w postkomunistycznej Warszawie? Jeśli położyć dostatecznie mocny nacisk na materialne (pre) historie miasta czy ulegną zniszczeniu związki między różnymi skalami przestrzeni (czyżby obecny kryzys ekonomiczny miał korzenie w a-ekonomicznej naturze przestrzeni)? I czy czyniąc tak uwolnilibyśmy czas od związku z historią (ekonomią, przestrzenią) i stworzylibyśmy sztukę (architekturę)? Czy jest to powód, dla którego przeniosłem się do Polski? I czy można utrzymać się jako kurator wolnego czasu?

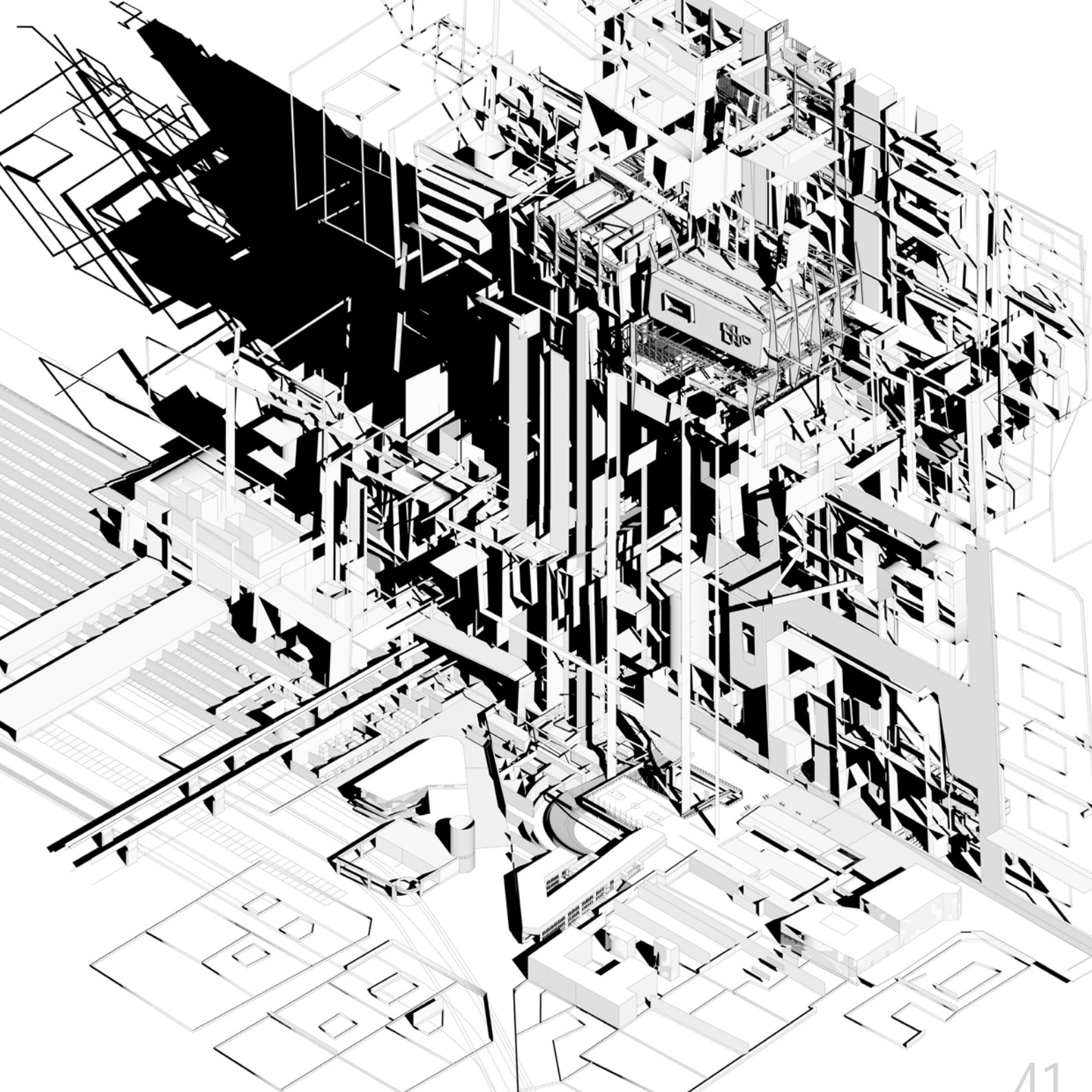
„PRZYWRÓCONE PRZESTRZENIE”
“RESTITUTED SPACES”

PIOTR JERZY LEŚNIAK

Located in Praga, at the visual point from which the height of Stalin’s monumental Palace of Culture was defined by its architect, the form of this project is generated by a process of virtually folding around the Palace the existing historical urban tissue that was razed to permit by its construction. The result is a hyper-dense, three-dimensionally-planned high rise structure that challenges existing typologies of architectural form and organization and which – in its spectral confrontation with the Palace – returns the destroyed living space to the city in a new form. Every citizen of Warsaw has a right to live in the new building, free of charge, for one year in his or her life.

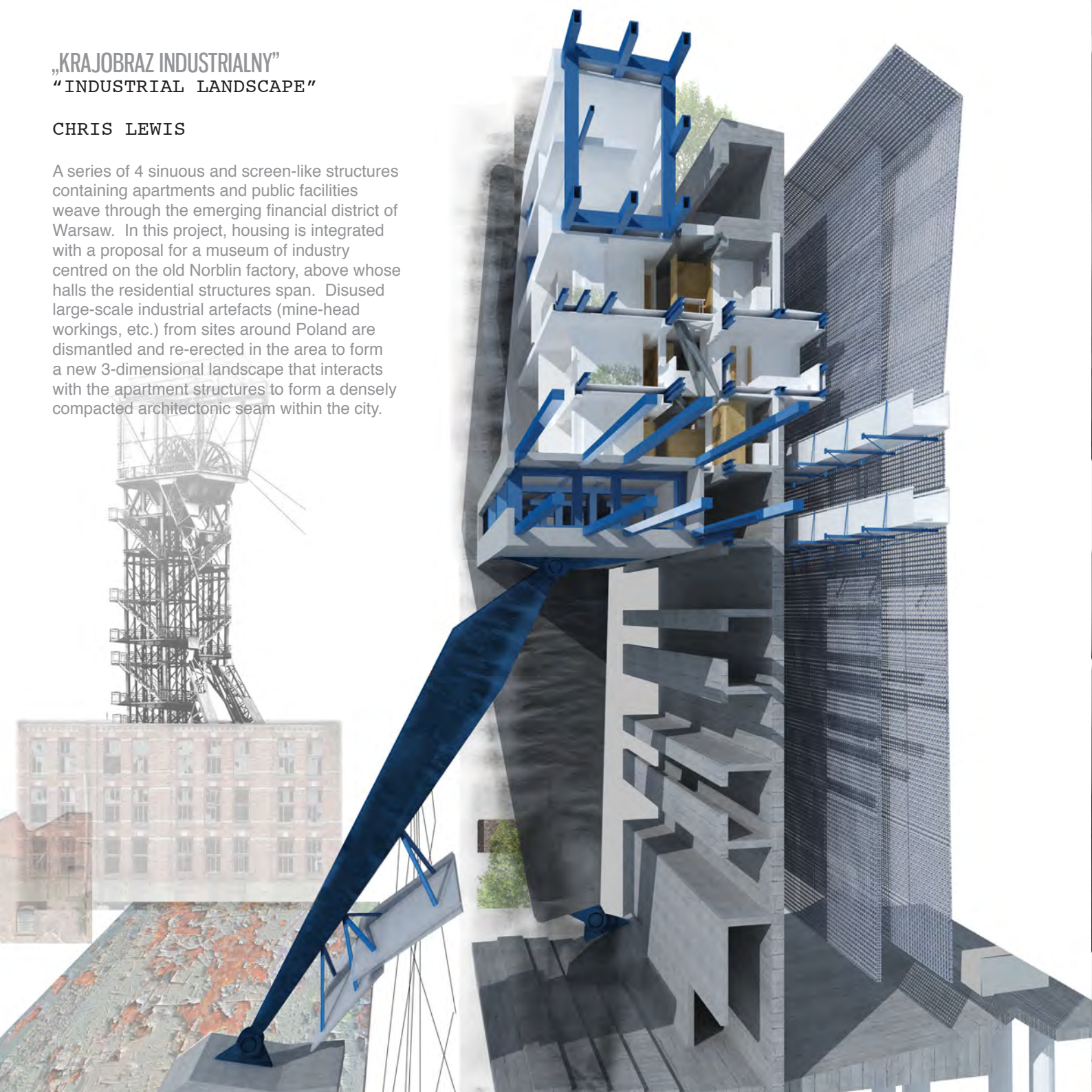

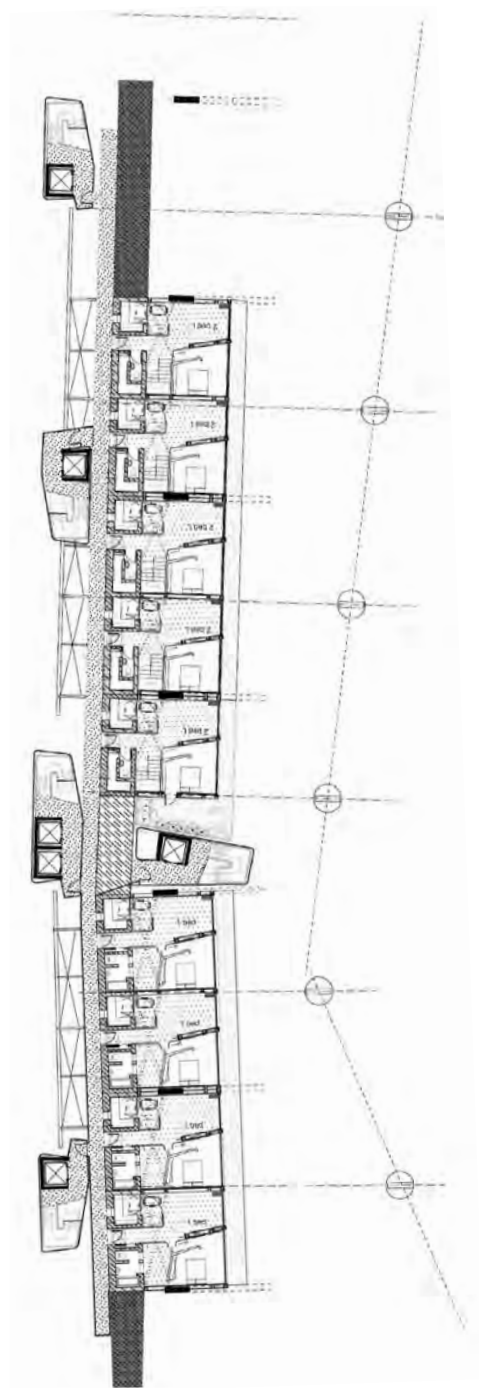

„KRAJOBRAZ INDUSTRIALNY”
“INDUSTRIAL LANDSCAPE”

CHRIS LEWIS

A series of 4 sinuous and screen-like structures containing apartments and public facilities weave through the emerging financial district of Warsaw. In this project, housing is integrated with a proposal for a museum of industry centred on the old Norblin factory, above whose halls the residential structures span. Disused large-scale industrial artefacts (mine-head workings, etc.) from sites around Poland are dismantled and re-erected in the area to form a new 3-dimensional landscape that interacts with the apartment structures to form a densely compacted architectonic seam within the city.

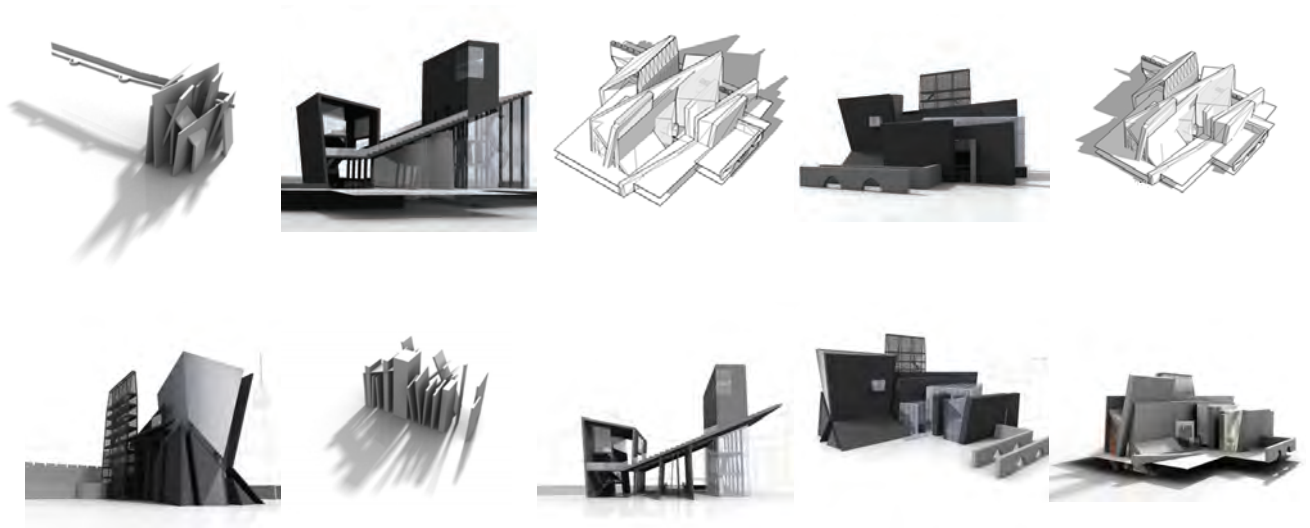

„GRANICA MIEJSKA”
“THE URBAN BOUNDARY”

JOANNA SIMPSON

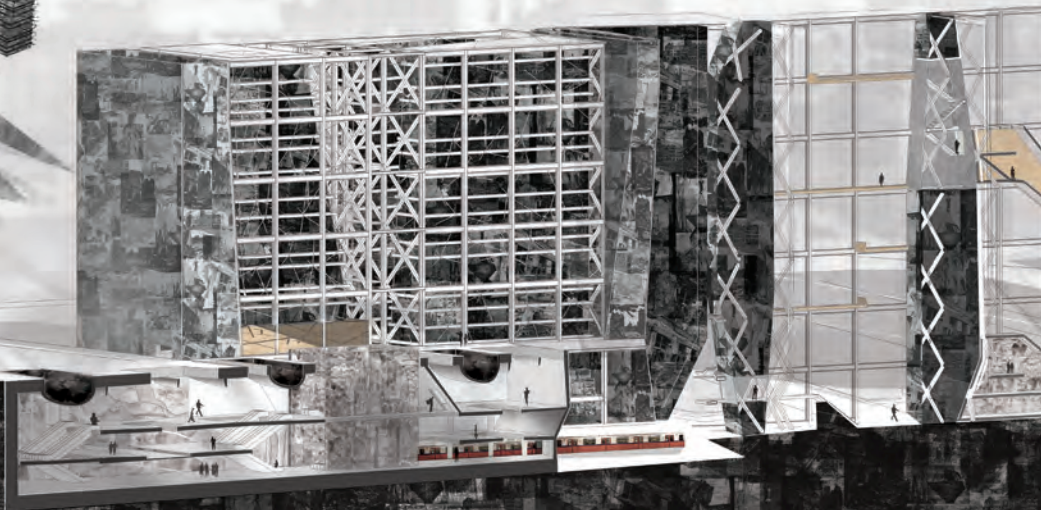
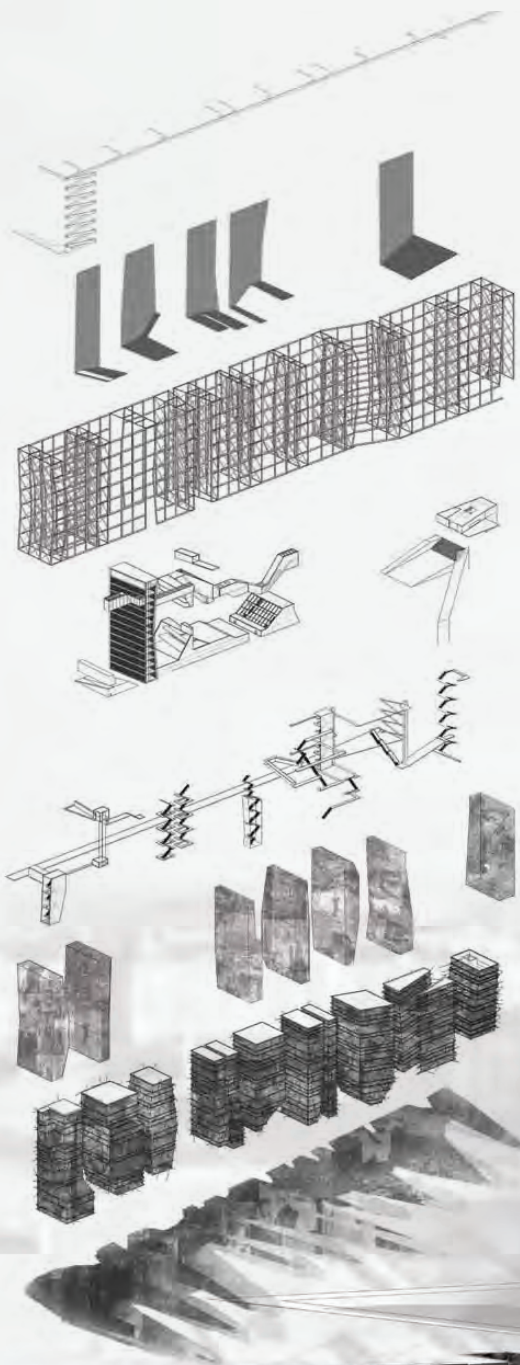

The existing uses of the buildings in Warsaw's reconstructed Old Town are displaced into the encircling ring historically occupied by the city walls in order to refound the central area as a museum of Soviet era reconstruction. The diagrammatic projection of the pattern of building lots and party walls in the Old Town into the thick boundary zone is used to establish a spatial structure for this new area of intense activity, its density of occupation juxtaposed with the relative silence of what has now become the object of a new kind of contemplation.

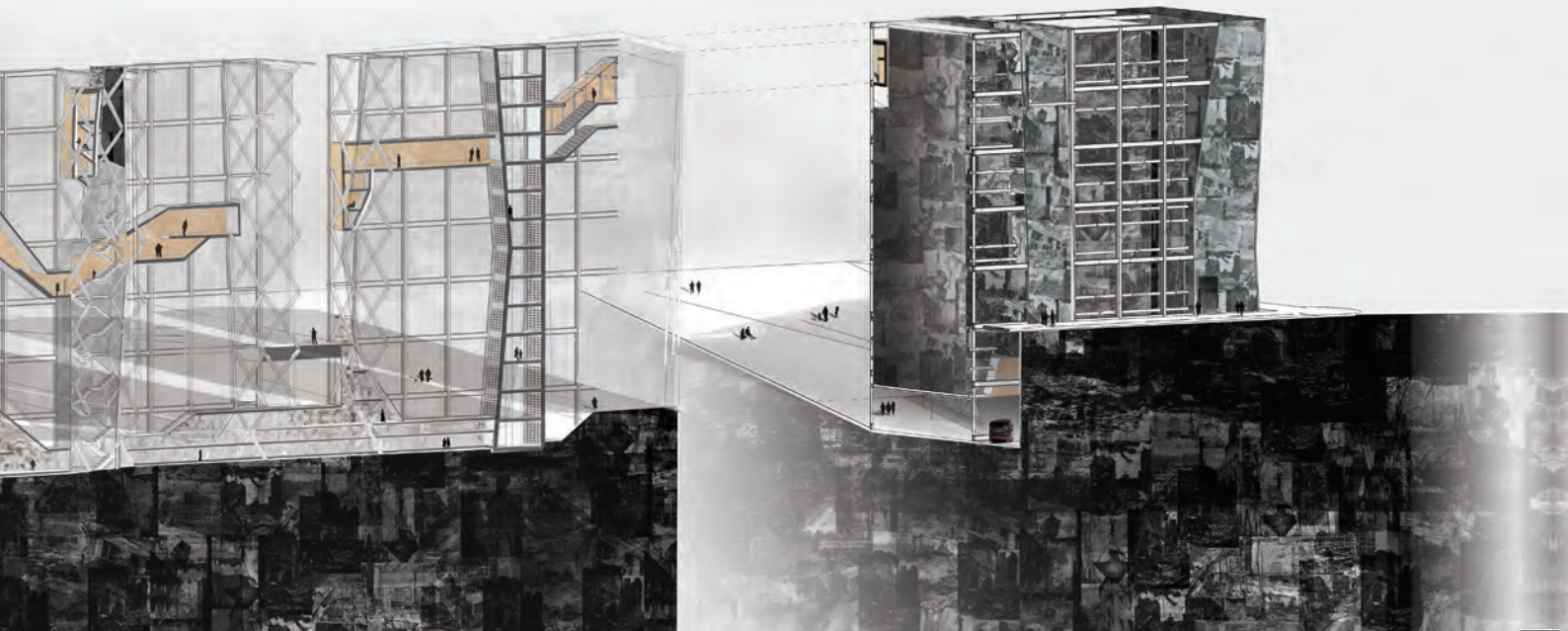
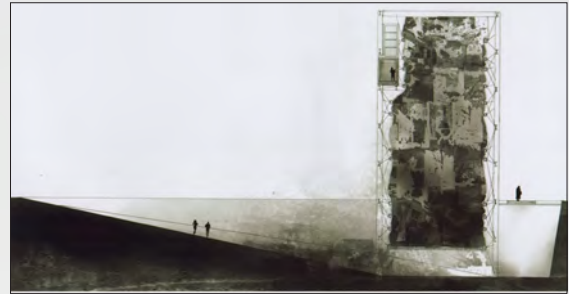

„MUZEUM ZIEMI”

“MUSEUM OF THE GROUND”

JOANNA PRITCHARD

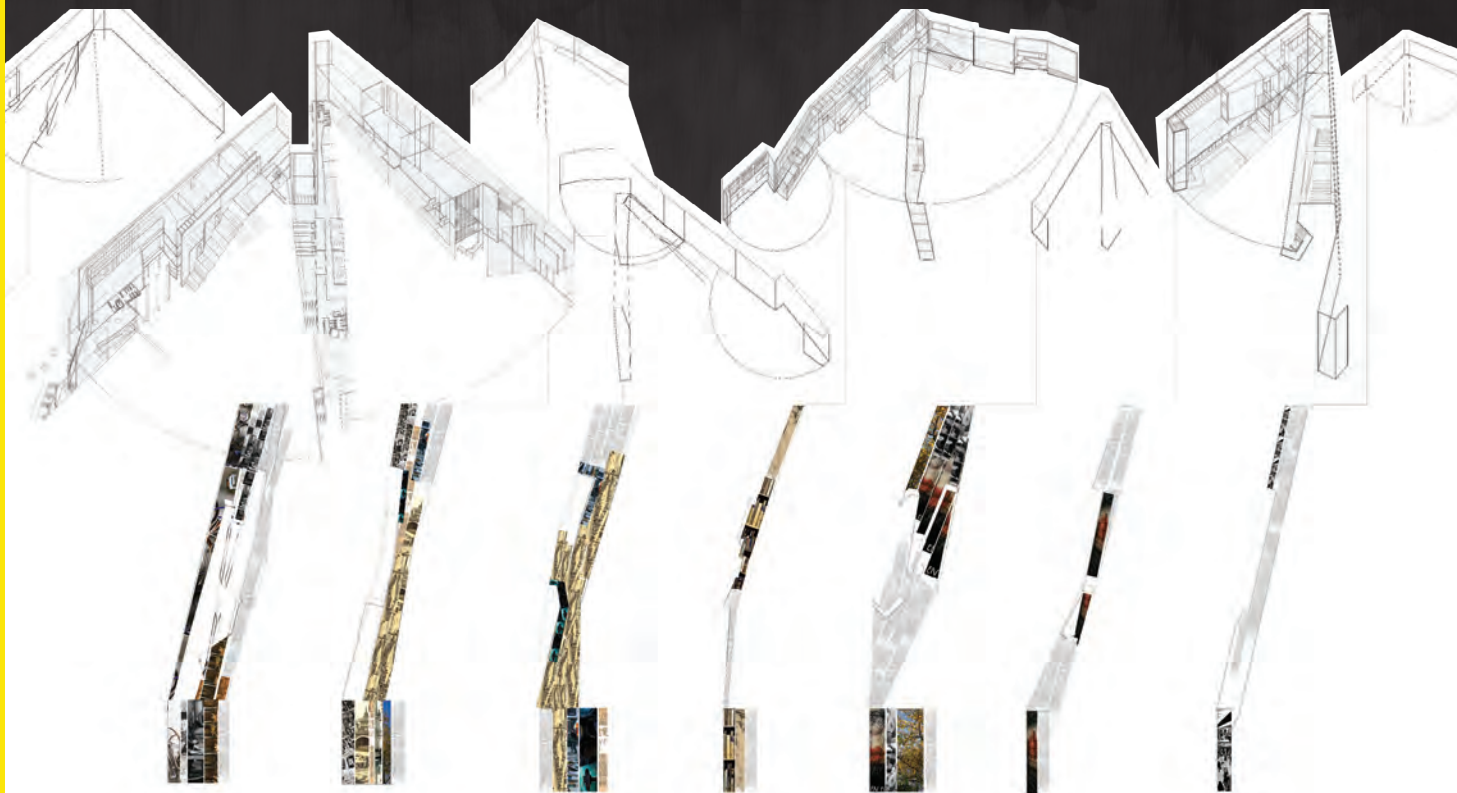
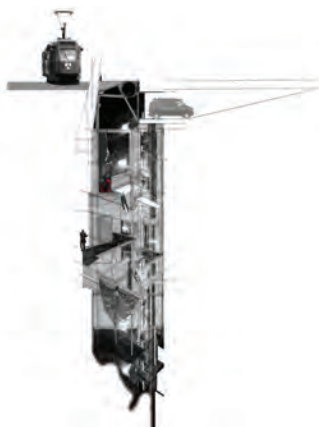
Recent excavations for the construction of a new metro line, connecting Praga to central Warsaw, have shown that there is, lying below street level, a depth of up to 10 metres of rubble from the destroyed city. The proposed museum of the ground is integrated with the design for a new metro station beside the Palace of Culture. A series of vessels hold the excavated material above street level and through them the route of the museum passes as a kind of geological seam. Over time the vessels act as sieves through which the material is gradually winnowed, falling as dust onto topographic screens below.

„ŚRÓDMIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA”
“ŚRÓDMIEŚCIE PUBLIC LIBRARY”

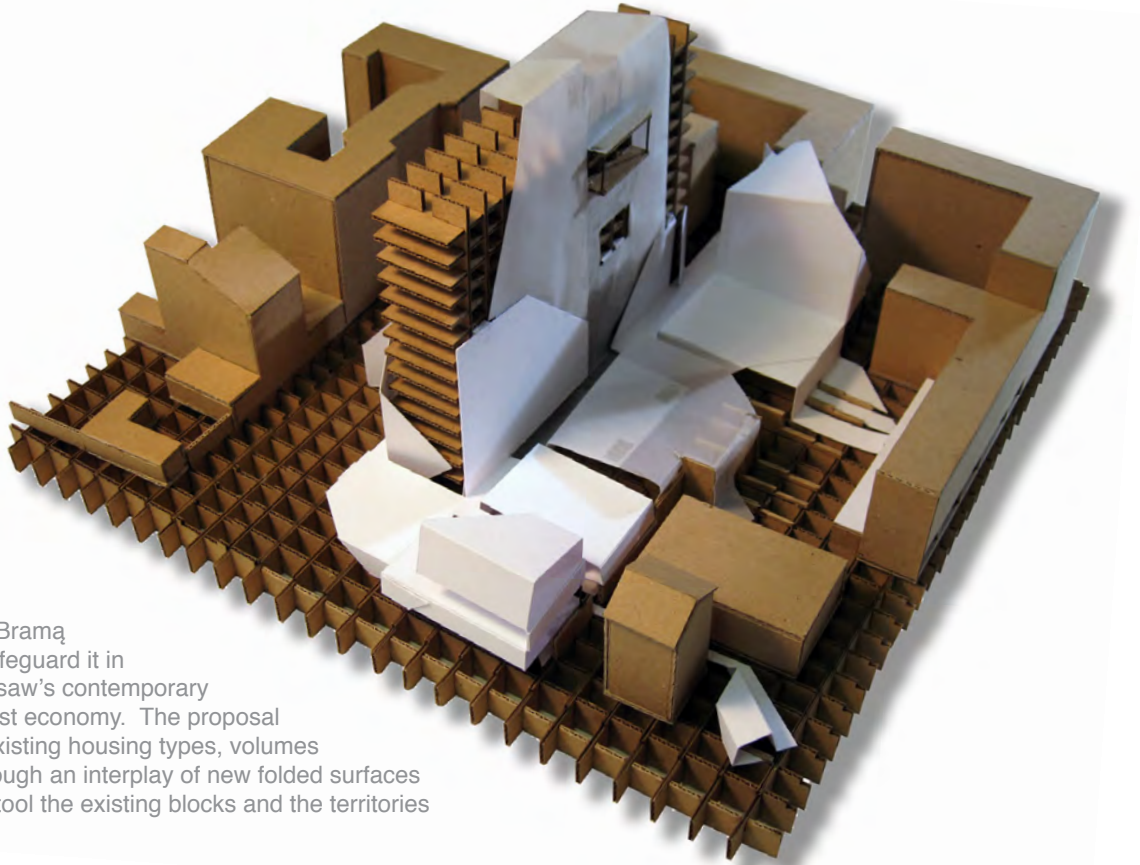
CHRISTINE ANDERSON

This urban library turns the logic of the massive advertising screens that now envelope much of the city centre inside-out. Occupying a series of thin spaces between screens folded inward upon themselves and now made intimate, it produces a new spatially dense – but at the same time porous – urban edge that allows for public routes through the building, forming a series of streets and squares that can receive various informal civic and cultural activities.

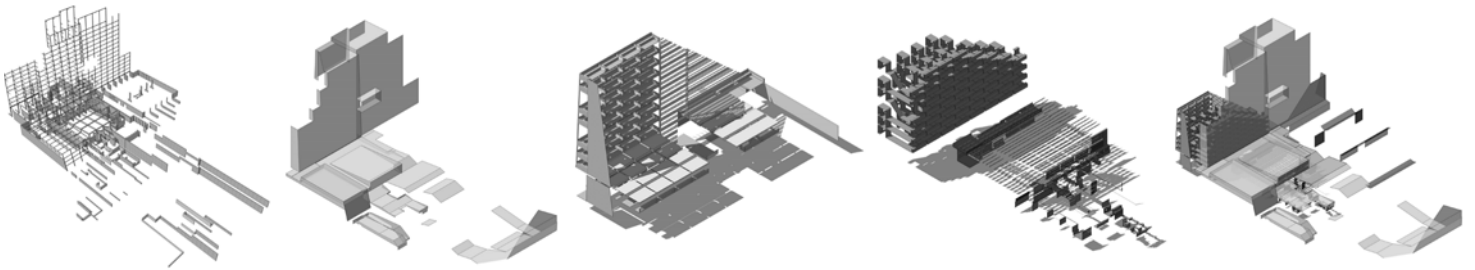

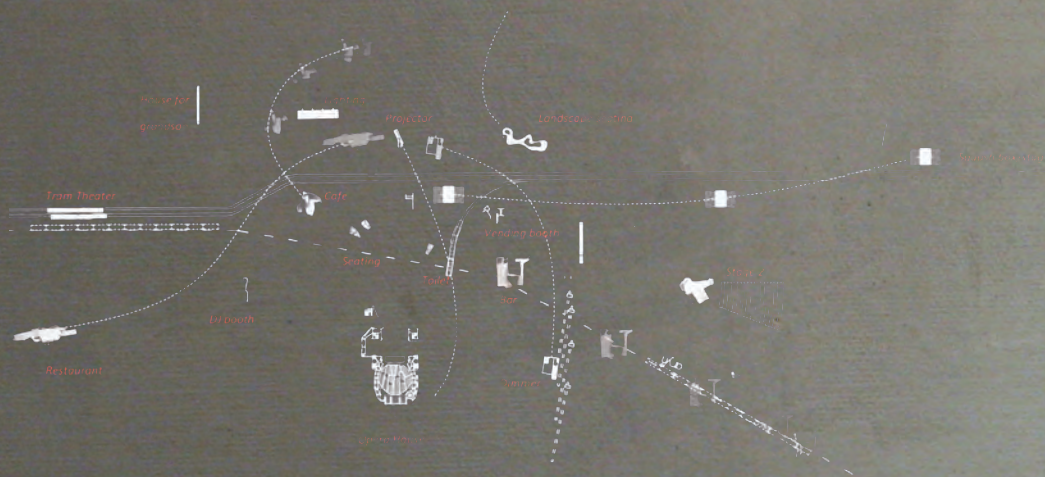
„CENTRUM REHABILITACJI I SPORTU NA ŻELAZNEJ”
“ŻELAZNĄ SPORTS AND REHABILITATION CENTRE”

MARK PETTIE

This project aims to contribute to a rejuvenation of the Za Żelazną Bramą area, helping to safeguard it in the context of Warsaw's contemporary developing capitalist economy. The proposal reconfigures the existing housing types, volumes and intensities through an interplay of new folded surfaces that extend and retool the existing blocks and the territories between them.

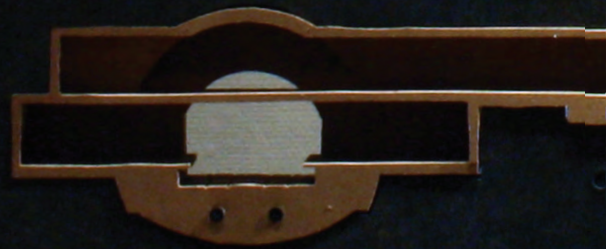

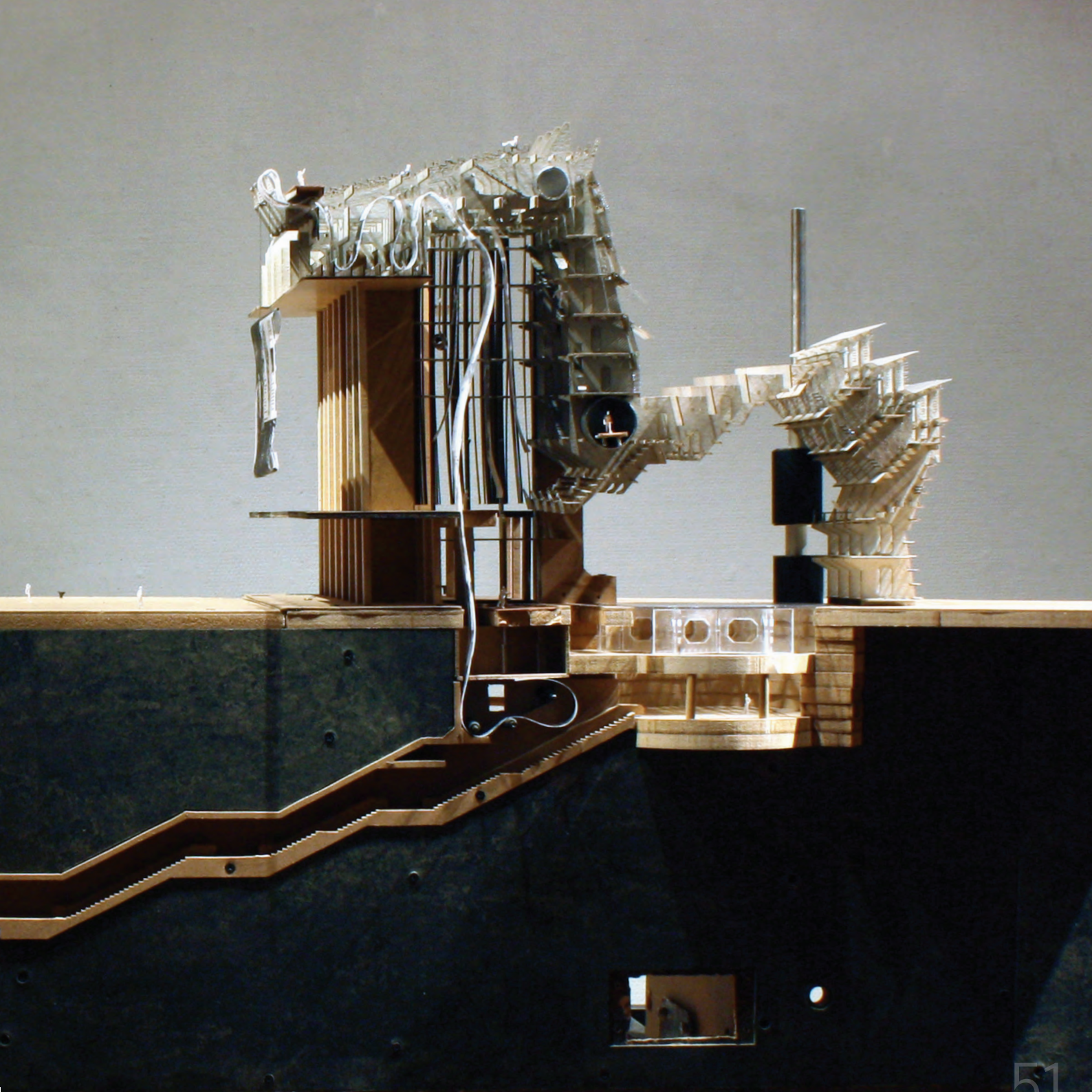

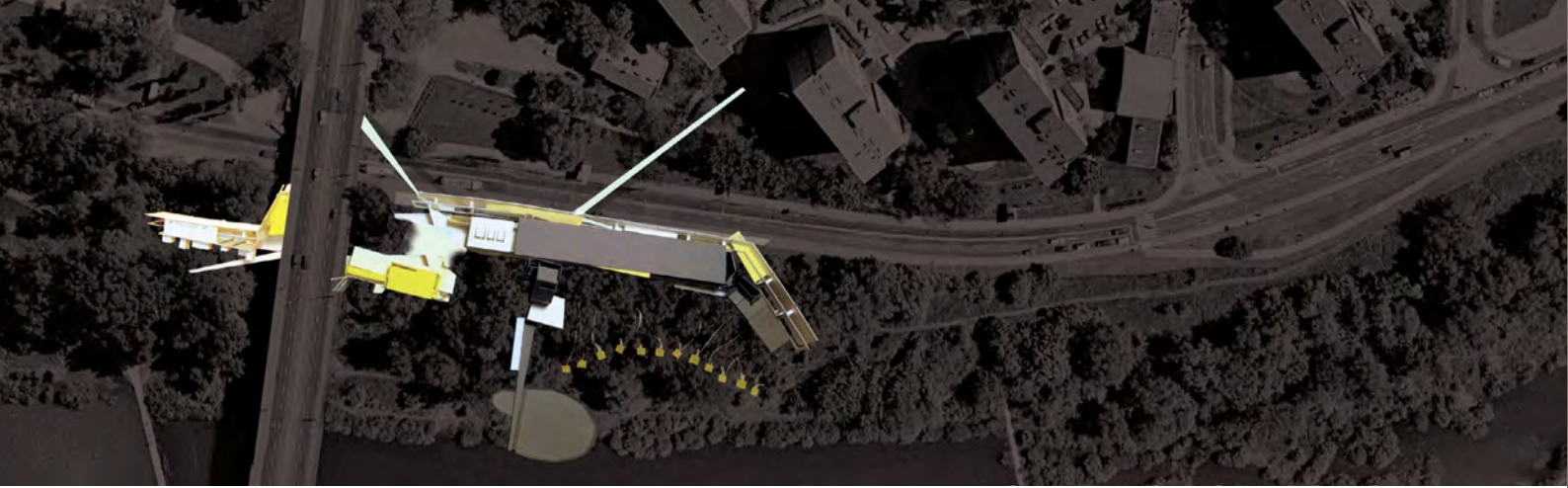
„PRZEDSTAWIENIE MDM”
 “PERFORMING MDM”

The project explores the redevelopment of MDM, or Marżałowska Housing District, the monumental urban development constructed as a model of Stalinist planning and as an architectural showpiece for the soviet-backed communist regime. Into this the proposal inserts a series of performance scenarios that recompose existing material, cultural and spatial resources, colonising monumental structures, integrating socialist facades, sculptures and decorations as real sets/backdrops, and transforming the historic spaces into a shifting complex of sites for the performance of the contemporary city.

JIE SHEN

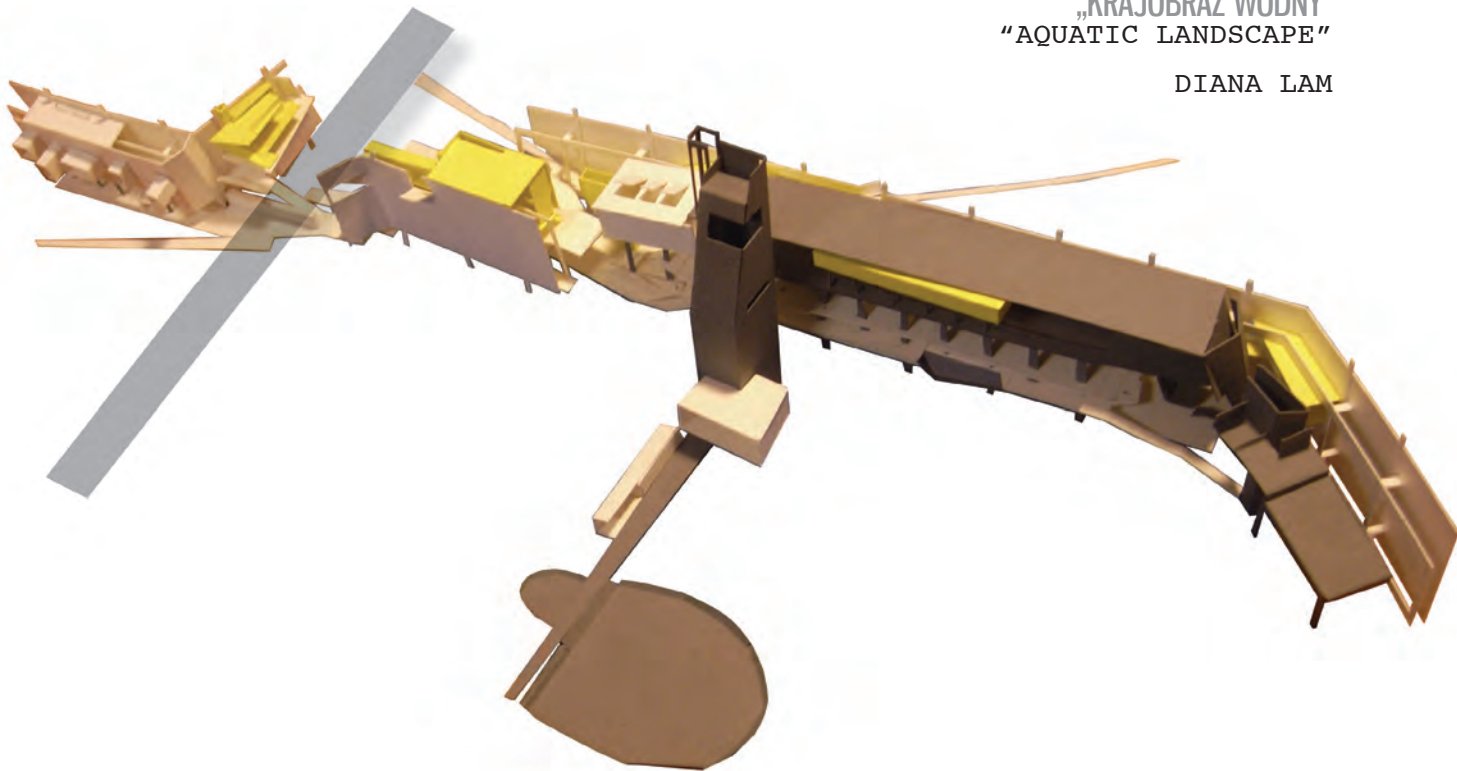

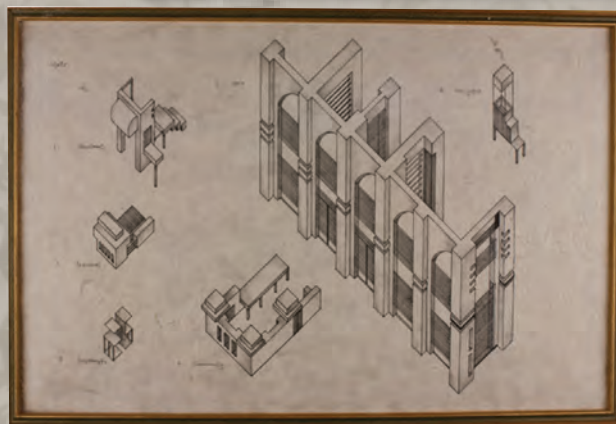
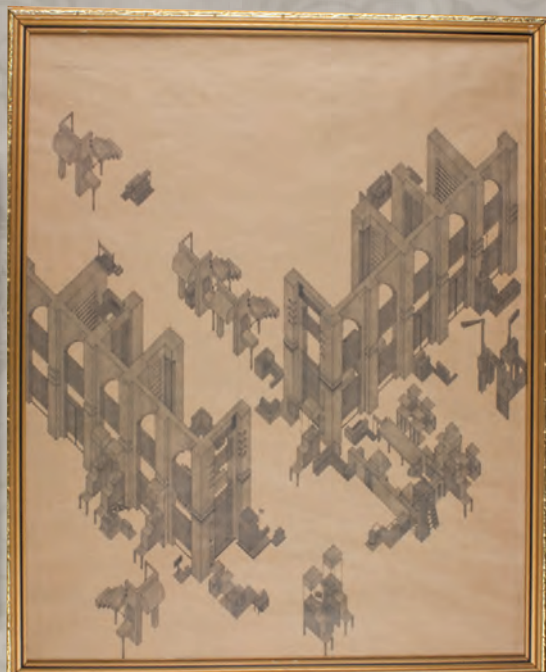
Sited on the east bank of the river Vistula, the project inhabits an abandoned green space, reintroducing the river to the public and acting as a catalyst for further interventions on similar expanses at other points along the riverbank. In the project various activities related to the river are spatially articulated in a way that provokes interaction with the city. Spatially organized in relation to a billboard-like structure that forms the edge to a busy road, the programmatic components are mediated through an interplay of differential translucencies. Behind this screen, swimming pools, herbal ponds, a car wash, a launderette, an ice-rink/outdoor pool and bathing pods extend the landscape around the river.

„KRAJOBRAZ WODNY”
“AQUATIC LANDSCAPE”

DIANA LAM

„TEATR KWIATÓW” “THEATRE OF FLOWERS”

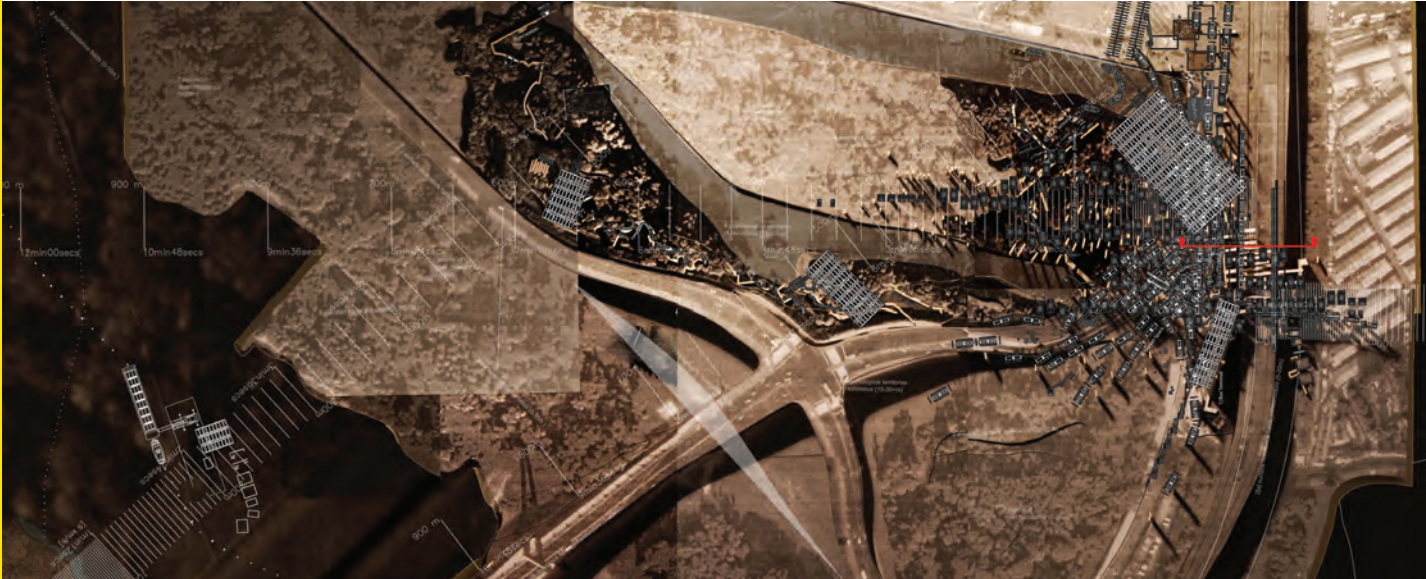
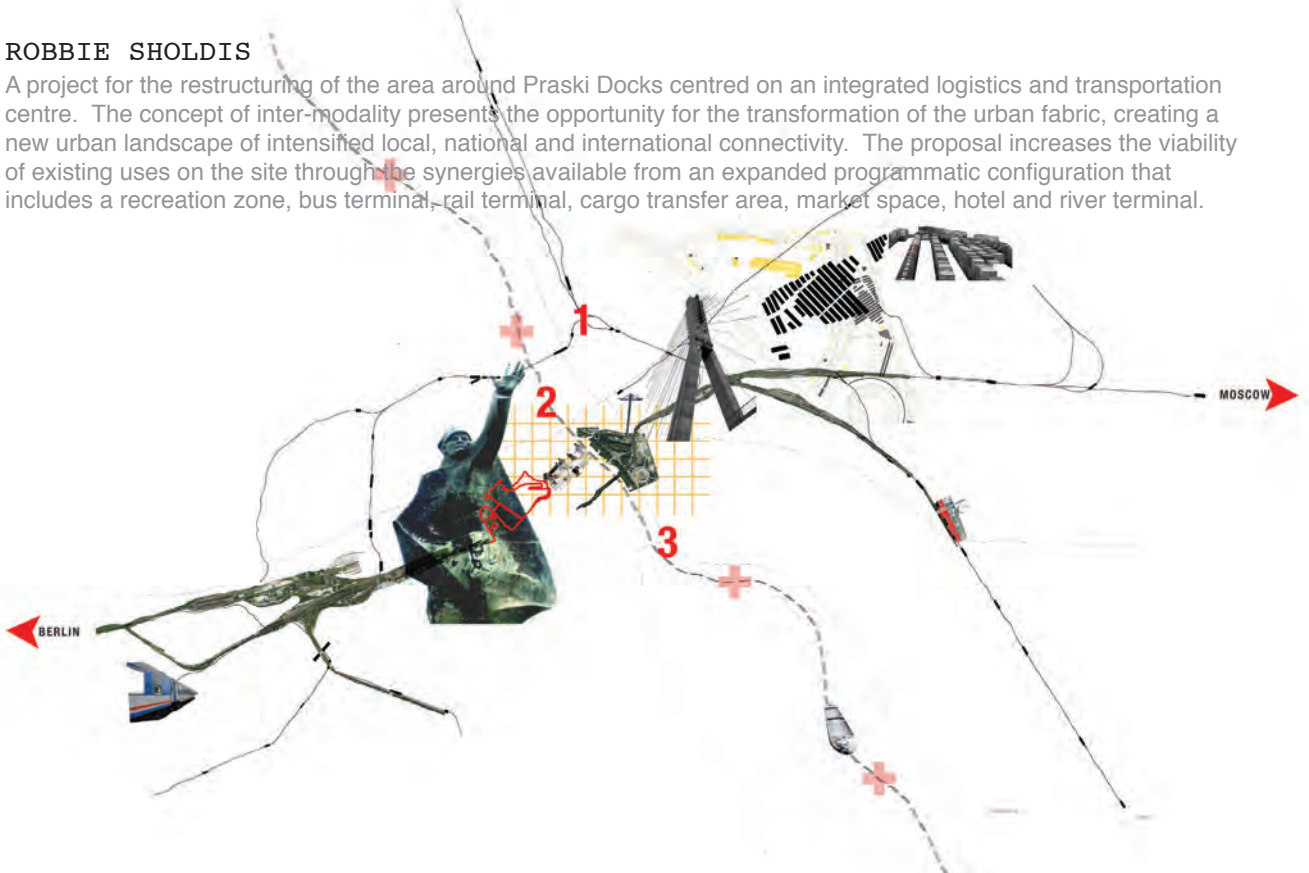
CIARÁN O'BRIEN

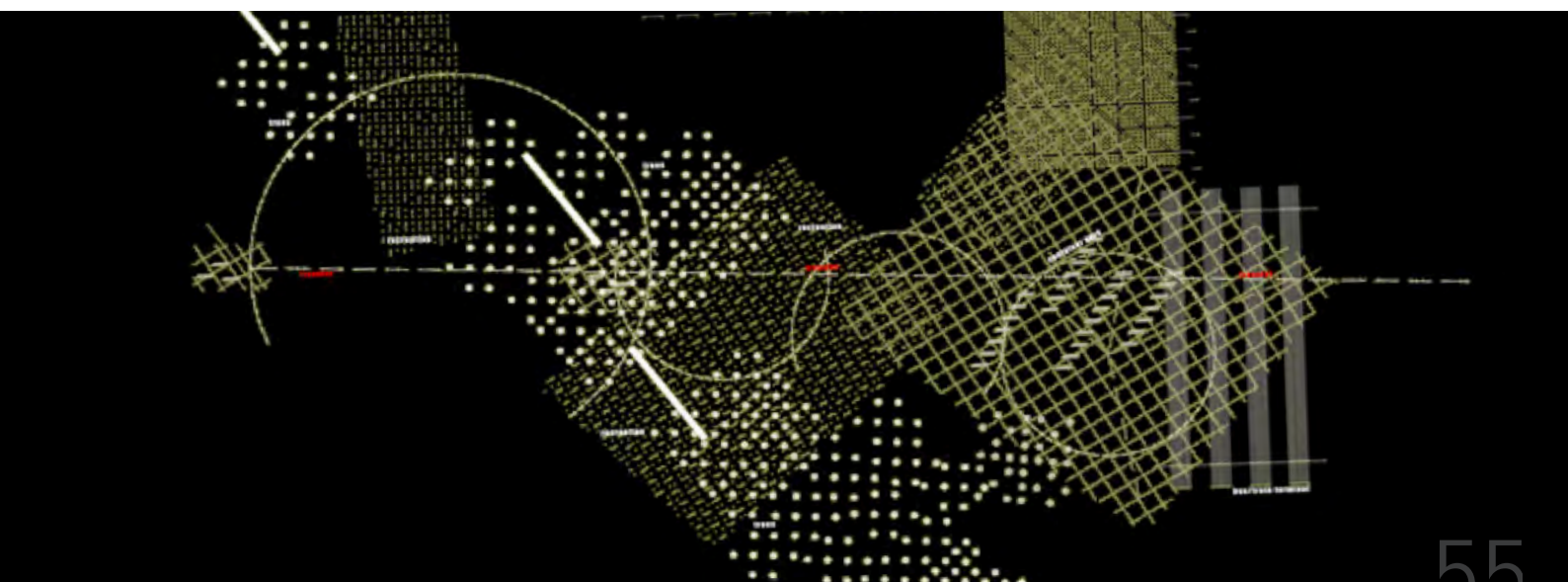
Architecturally developed through an abstraction of elements drawn from an existing but disused market hall, the Teatr Kwiatów, or the 'Theatre of the Flowers', provides a space that reformats the destroyed summer theatre, the Teatr Letni, in the Saski Gardens. By choreographing and untangling of the surrounding spaces the new theatre integrates with and enhances dormant programmes within the gardens. This process produces overlapping spaces that accommodate performance areas for ballet and spaces for flower trading.

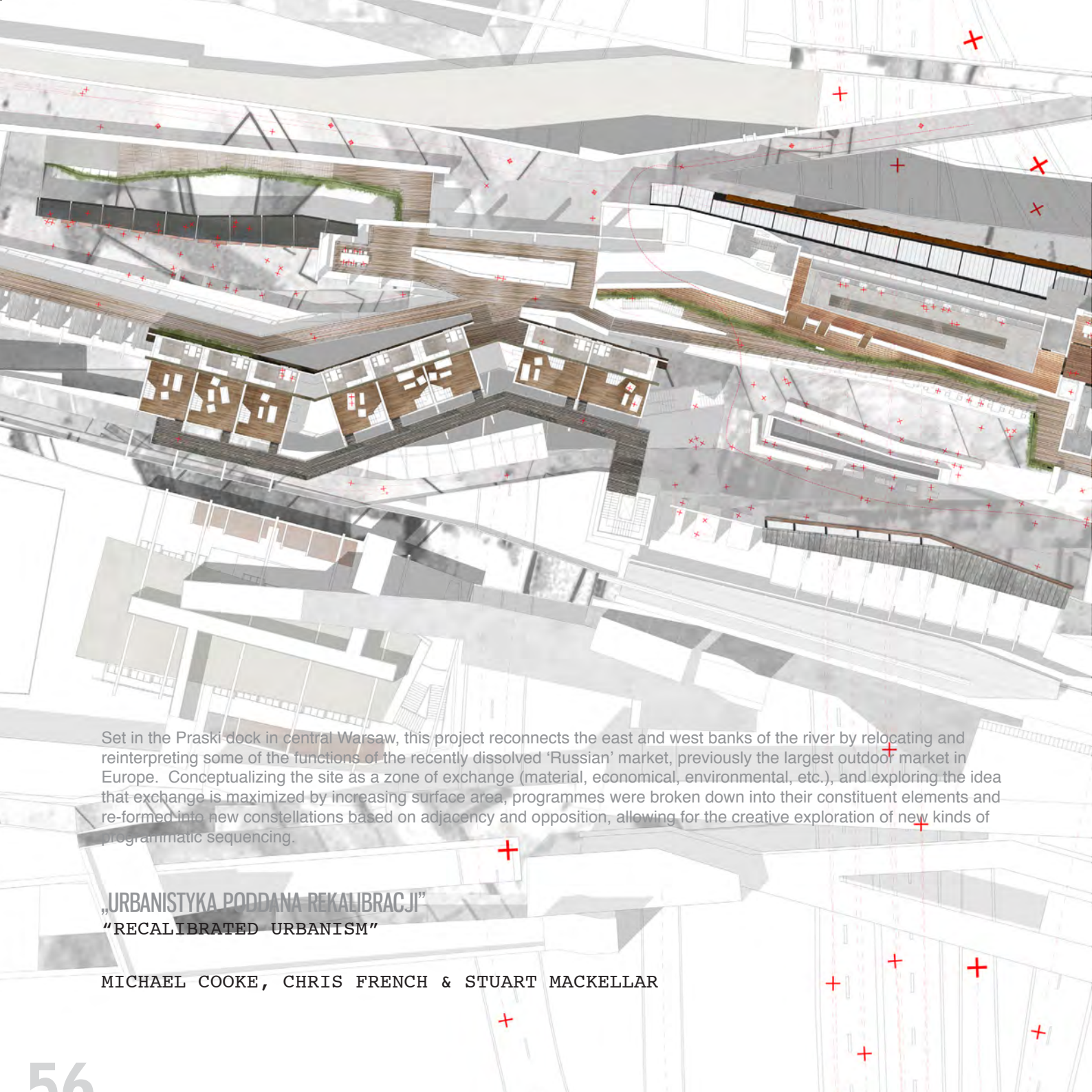
„STRATEGIE INTERMODALNE” “INTER-MODAL STRATEGIES”

ROBBIE SHOLDIS

A project for the restructuring of the area around Praski Docks centred on an integrated logistics and transportation centre. The concept of inter-modality presents the opportunity for the transformation of the urban fabric, creating a new urban landscape of intensified local, national and international connectivity. The proposal increases the viability of existing uses on the site through the synergies available from an expanded programmatic configuration that includes a recreation zone, bus terminal, rail terminal, cargo transfer area, market space, hotel and river terminal.

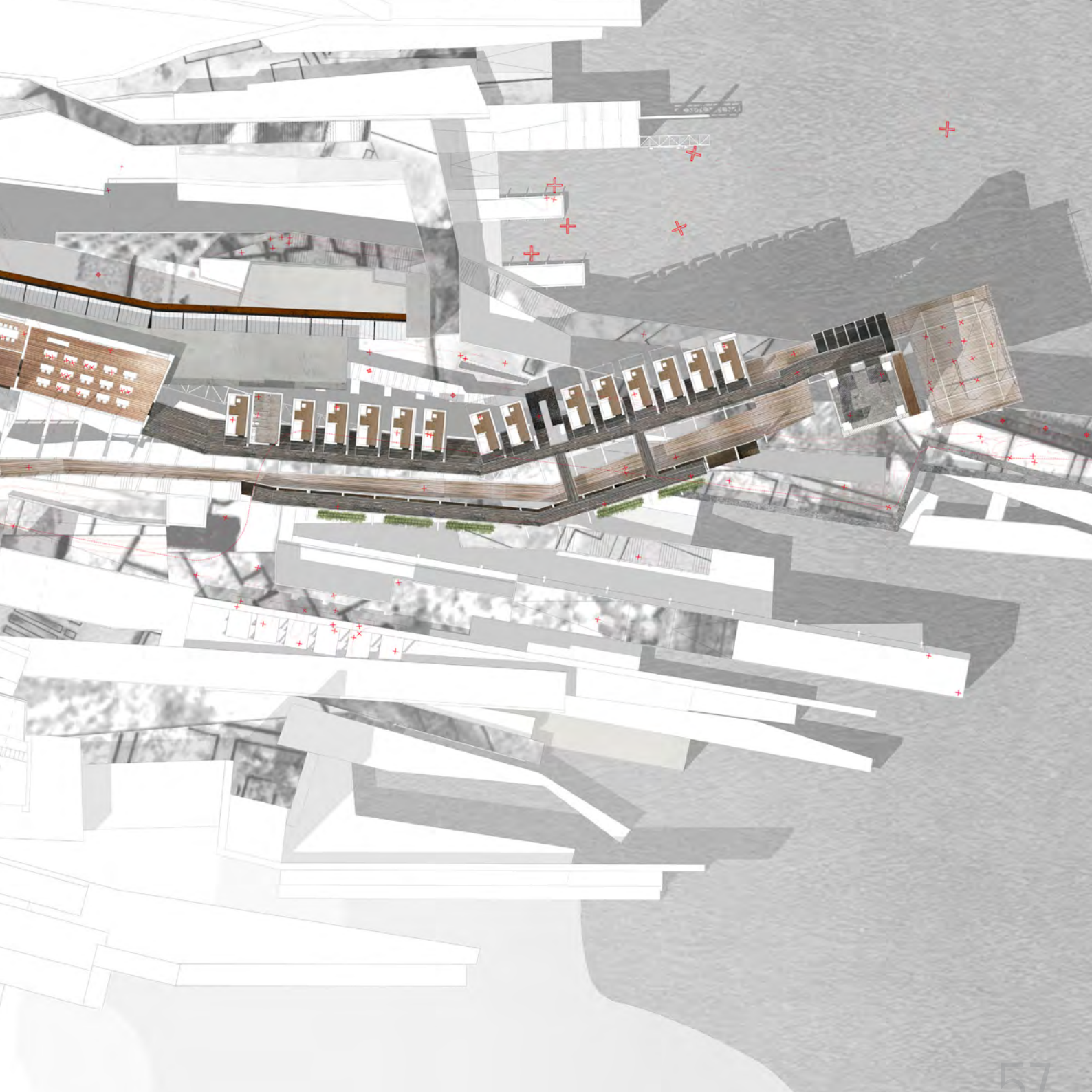

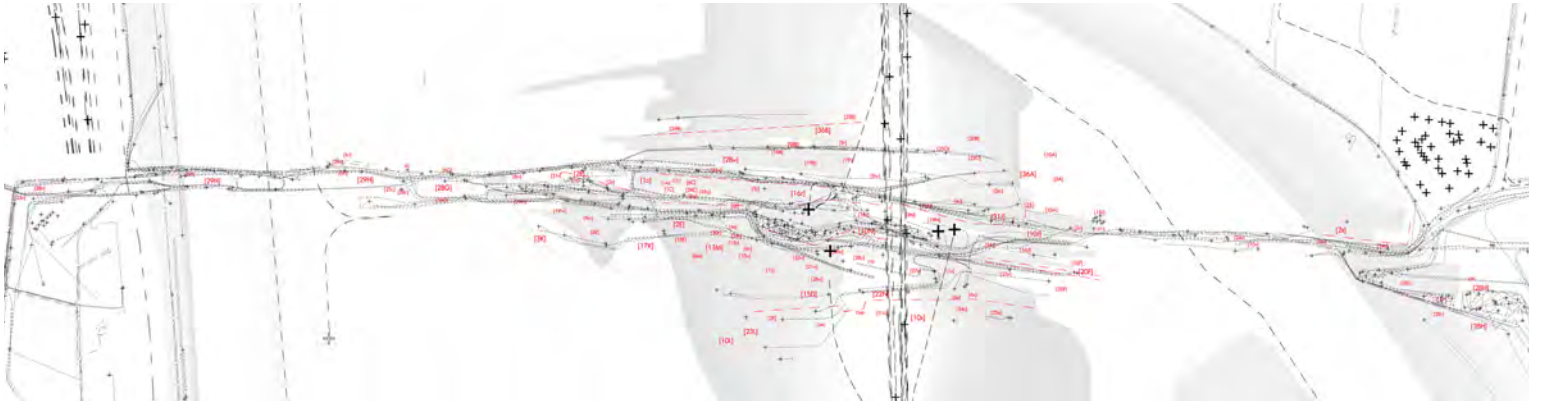
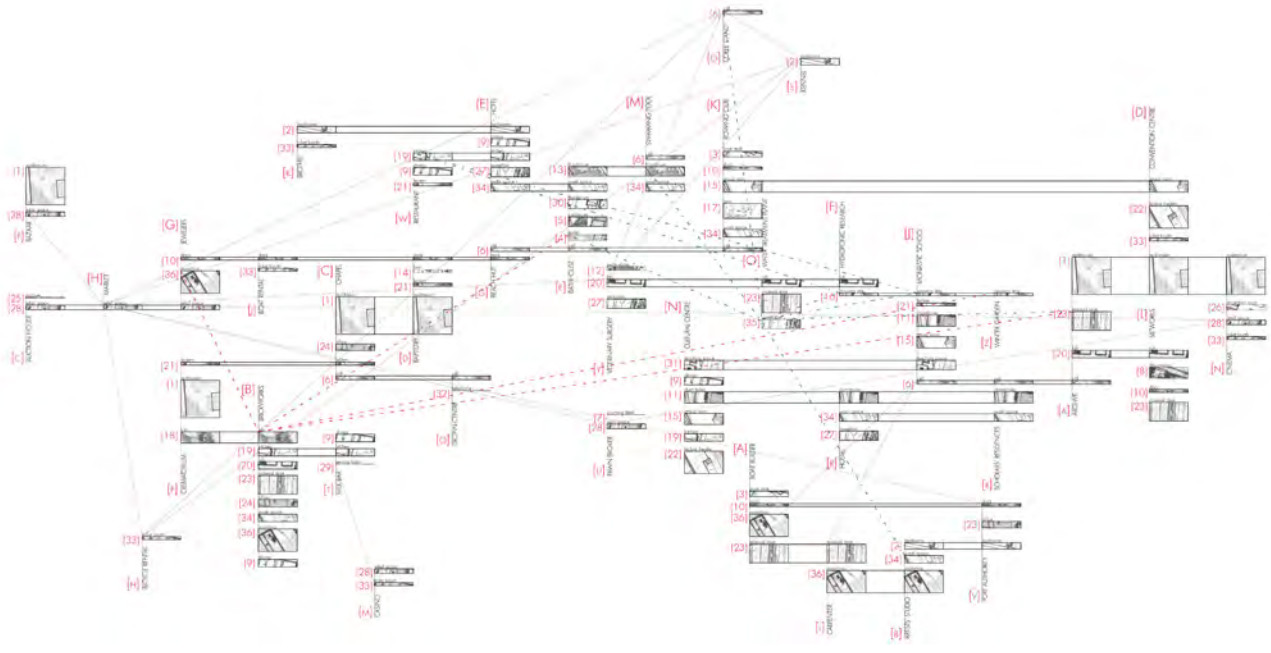

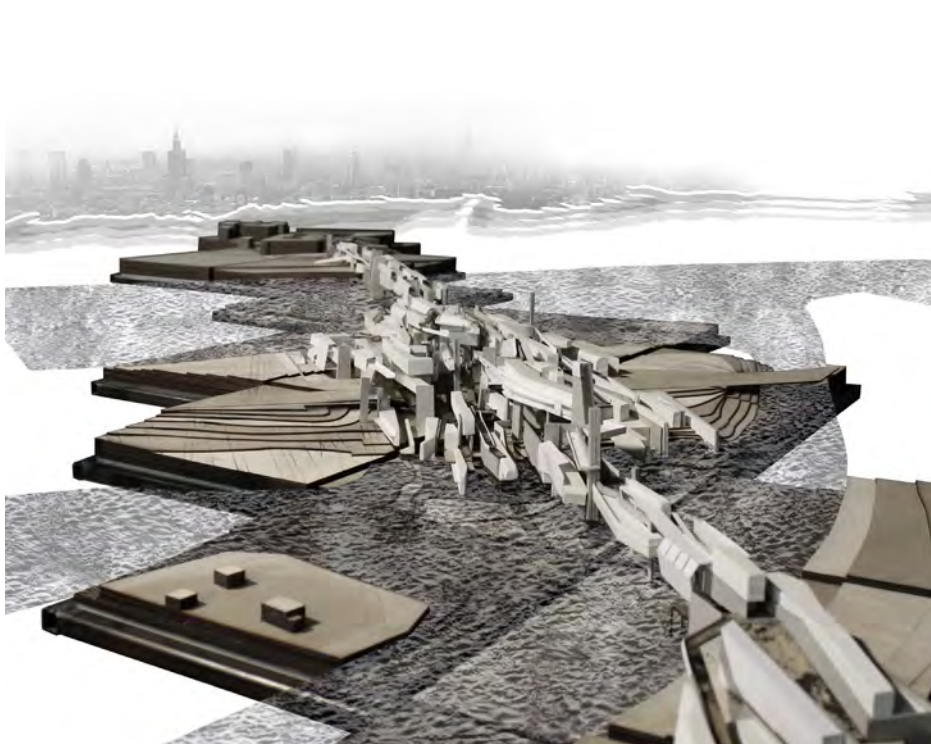
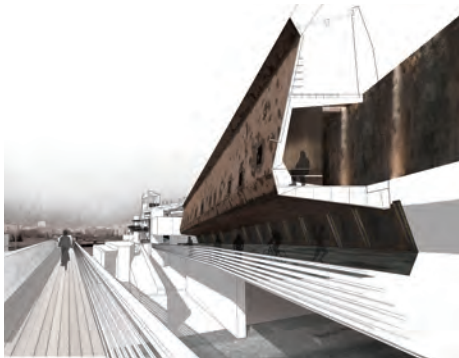
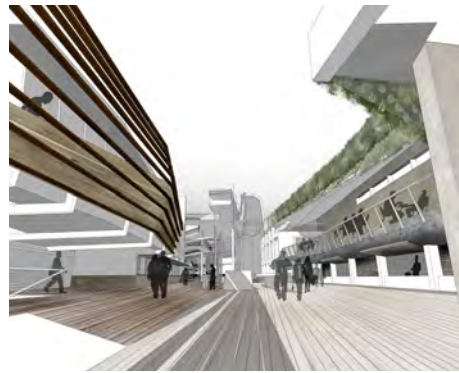
Set in the Praski dock in central Warsaw, this project reconnects the east and west banks of the river by relocating and reinterpreting some of the functions of the recently dissolved 'Russian' market, previously the largest outdoor market in Europe. Conceptualizing the site as a zone of exchange (material, economical, environmental, etc.), and exploring the idea that exchange is maximized by increasing surface area, programmes were broken down into their constituent elements and re-formed into new constellations based on adjacency and opposition, allowing for the creative exploration of new kinds of programmatic sequencing.

„URBANISTYKA PODDANA REKALIBRACJI”
“RECALIBRATED URBANISM”

MICHAEL COOKE, CHRIS FRENCH & STUART MACKELLAR

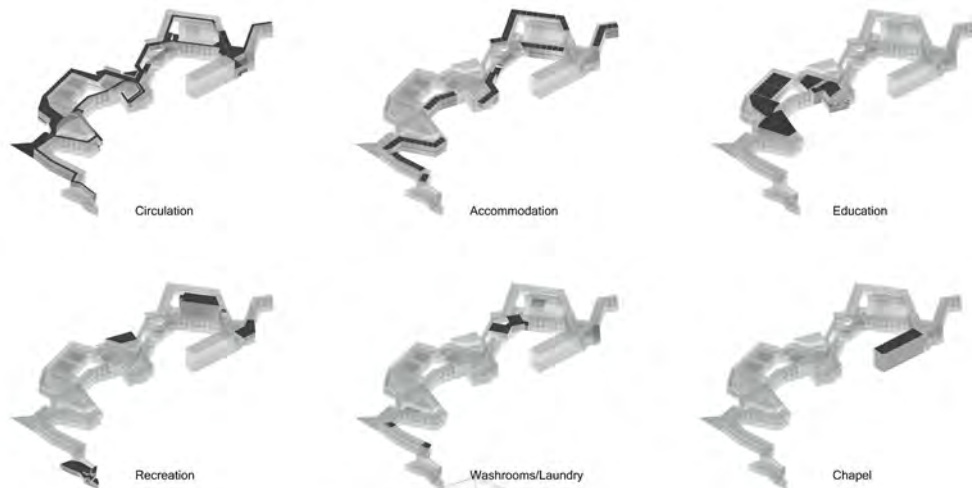

„SEMINARIUM W WARSZAWIE”
“SEMINARY IN WARSAW”

MARK SMITH

Set in south-east Wola, the seminary is articulated in relation to a specific route from the city centre, establishing spatial events determined by the habits and rituals of the seminarian's daily routine. Educational, worship, living and resting spaces are grafted into a fracture within the city's fabric, forming a new crafted landscape-seam. Throughout, the project was developed through a topographical investigation into the relations between sound, space and the body, leading to a design that operates as a kind of soundscape.

„REWITALIZACJA PORTU CZERNIAKOWSKIEGO”
“RENEWAL OF CZERNIAKOWSKI PORT”

BRYONY SMEED

The project explores the territory adjacent to Czerniakowski Port, one of the historical docking points along the Vistula. The proposed plan intensifies the site by reinterpreting its use and integrating a major architectural, infrastructural and landscape strategy aimed at enhancing the region of Mokotow. This produces a dense but fluctuating pattern of spaces and uses that compresses and expands as it extends along the river edge.

In 1951, in the post-war situation of severe housing shortage, Heidegger delivered his celebrated lecture "Building Dwelling Thinking" to an audience comprised mostly of architects. Some years earlier, in 1945 at the Yalta Conference, Stalin had begun to construct the Soviet bloc. In the countries behind the Iron Curtain "habitation function" took precedence over Heidegger's philosophical figure of dwelling and feeling at home, the primitive hut. If, as Anthony J Steinbock has claimed, the homeworld is not only the world we experience, but the world from which we experience, this – for those living in the architectural legacy of the Soviet bloc – is a world shaped by undesired monuments and unhomely houses. While the Berlin Wall fell in 1989 together with a political and economic system, what remained was the socialist architecture of the Large Panel System, or the architecture of block housing estates.

One of the most spectacular examples of such developments is the massive Behind the Iron Gate housing estate in the centre of Warsaw, consisting of nineteen blocks, sixteen-stories each, designed in 1961 and built between 1965–1971. Whereas the 1972 demolition of the Pruitt-Igoe housing project in St. Louis was claimed to mark "the day Modern Architecture died," in late-1960s Poland the Behind the Iron Gate blocks, considered a symbol of socialist prosperity and social advancement, were praised both for innovative technology and their monumental scale. And yet, today the edifices are considered "unwanted heritage," or even "pathological substandards."

Architects usually secure their place in history when they design architectural icons. We should thus acknowledge the efforts of students of architecture who confront difficult places neglected by urban designers, such as the socialist housing estates that are – both ironically and actually – our "familiar milieux." The project by Will Layzell Reclaiming Za Żelazną Bramą is an attempt at restoring the character of dwelling to the housing estate. Since 1989 the Behind the Iron Gate area has been one of the most active construction sites in the city, attracting foreign investments, and gradually taking shape as a "Warsaw Manhattan." Former green zones and playgrounds now host parking lots, bank and insurance company buildings, business centres and exclusive hotels. Recognising contemporary discrepancies between functions of business and habitation Will Layzell proposes a primary school and an urban farm as a sequence of spaces where the cultivation of mind and soil complement each other. In between the socialist blocks one discovers vegetable and herb gardens, flower beds, organic food stores, chicken and sheep pens, as well as stables and paddocks for horses. The farm would serve the residents as a place of education and relaxation while its food production would cover the upkeep. In his project, the terrains between the blocks are not considered as expensive construction lots in the city centre, but as potential public spaces whose revitalisation depends on its residents.

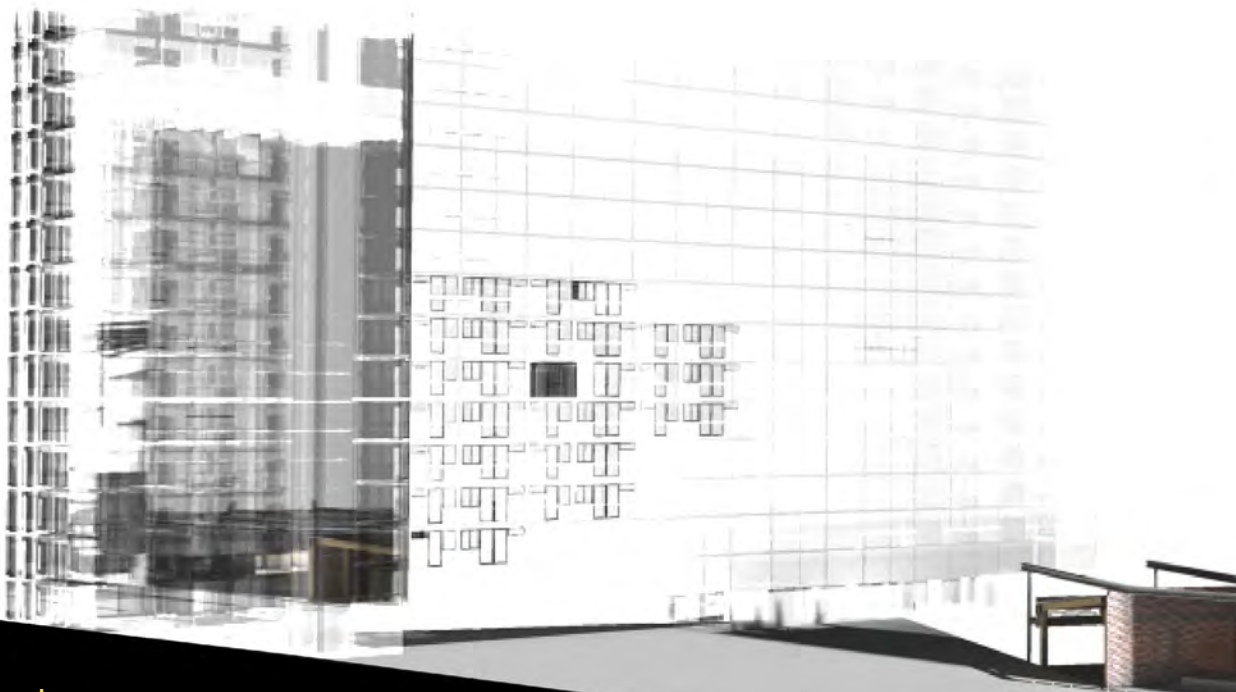
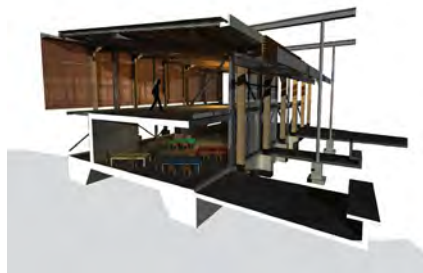
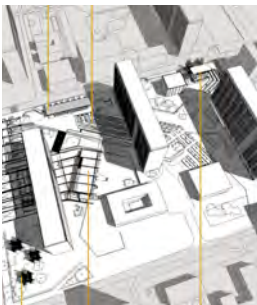
A different answer to the problems of the housing estate is given by Ben Hughes in his project Embassification, which calls our attention to a huge number of Vietnamese immigrants inhabiting the blocks. His design interconnects an embassy (visa department, residencies, etc.) and educational complex, together with spaces for cultural and sporting events that would foster the integration of the Vietnamese community with other residents. The assemblage of buildings and squares – including a spectacular library with guest suites and a cafe – forms a new centre between the blocks, breaking with the rigid geometry of the socialist estate.

W 1951 roku, w powojennym czasie mieszkaniowego kryzysu, Heidegger wygłosił słynny wykład „Budować mieszkać myśleć” do publiczności złożonej przede wszystkim z architektów. Kilka lat wcześniej, w 1945 roku na konferencji w Jałcie, Stalin rozpoczął budowę Bloku Wschodniego. W krajach za Żelazną Kurtyną „funkcja mieszkaniowa” zdominowała prymitywną chatę Heideggera jako filozoficzną figurę zamieszkiwania i bycia w domu. Jak twierdzi Anthony J. Steinbock, Heimwelt to nie tylko świat, którego doświadczamy, ale także świat, z którego doświadczamy. Dla tych mieszkających w obrębie architektonicznej spuścizny Bloku Wschodniego, świat, z którego doświadczamy to świat ukształtowany przez niechciane pomniki i nieswojskie domy. Mur Berliński runął w 1989 roku wraz z określonym systemem politycznym i ekonomicznym, pozostała zaś socjalistyczna architektura wielkiej płyty, architektura blokowisk.

Jednym z najbardziej spektakularnych przykładów takich projektów jest ogromne, złożone z dziewiętnastu szesnastopiętrowych bloków, Osiedle Za Żelazną Bramą w centrum Warszawy zaprojektowane w 1961 i zbudowane w latach 1965–1971. Podczas gdy zburzenie w 1972 roku osiedla Pruitt-Igoe w St. Louis uznane zostało za „dzień, w którym umarła Architektura Nowoczesna”, w Polsce pod koniec lat sześćdziesiątych bloki Osiedla Za Żelazną Bramą, symbol socjalistycznej prosperity i społecznego awansu, były wychwalane zarówno za innowacyjną technologię, jak i za monumentalną skalę. A jednak dziś uznawane są za „niechciane dziedzictwo”, a nawet za „patologiczne substandardy”.

Architekci zapewniają sobie zazwyczaj miejsce w historii projektując architektoniczne ikony. Tym bardziej docenić należy projekty studentów architektury, którzy próbują zmierzyć się z miejscami trudnymi i urbanistycznie zaniedbanymi, jak socjalistyczne osiedla, które zarówno w sensie ironicznym jak i rzeczywistym, są naszym „znajomym środowiskiem”. Projekt Willa Layzella Reclaiming Za Żelazną Bramą jest próbą przywrócenia osiedlu charakteru zamieszkiwania. Od 1989 osiedle jest jednym z najbardziej aktywnych placów budowy w mieście, przyciągającym zagranicznych inwestorów i stopniowo zamieniającym się w „warszawski Manhattan”. Dawne tereny zielone i place zabaw wypełniają obecnie parkingi, budynki banków i towarzystw ubezpieczeniowych, centra biznesowe i ekskluzywne hotele. Dostrzegając współczesny rozdźwięk pomiędzy funkcją biznesową i mieszkaniową osiedla, Will Layzell proponuje szkołę podstawową i miejską farmę jako sekwencje przestrzeni, w których będzie się przenikać uprawianie ziemi z kultywacją umysłu. Pomiędzy socjalistycznymi blokami bez balkonów powstałyby ogrody warzywne, rabaty z ziołami i kwiatami, sklepy z żywnością organiczną, kurniki i owczarnie, a nawet stajnie i wybiegi dla koni. Farma mogłaby służyć mieszkańcom osiedla, utrzymywać się ze swojej produkcji, a jednocześnie stanowić miejsce edukacji i odpoczynku. W projekcie Layzella tereny pomiędzy blokami nie są postrzegane jako kosztowne działki budowlane w centrum miasta, lecz jako potencjalna przestrzeń publiczna, której „rewitalizacja” uzależniona jest przede wszystkim od mieszkańców osiedla.

Inną odpowiedzią na problemy osiedla jest projekt Bena Hughesa Embassification. Hughes zwrócił uwagę na dużą populację imigracji wietnamskiej, która zamieszkuje blokowisko. W osiedle wpisane zostały budynki, które spełniają funkcje misji dyplomatycznej (np. dział konsularny, część rezydencjonalna, itd.) czy funkcje edukacyjne, a także przestrzenie dla wydarzeń kulturalnych i sportowych, które umożliwią większą integrację społeczności wietnamskiej i innych mieszkańców osiedla. Nagromadzenie budynków i placów – w tym spektakularny budynek biblioteki, mieszczący również apartamenty dla gości i kawiarnię – tworzy nowe centrum pomiędzy blokami, przełamując surową geometrię socjalistycznego osiedla.

„PRZYWRÓCENIE ZA ŻELAZNĄ BRAMĄ”
“RECLAIMING ZA ŻELAZNĄ BRAMĄ”

WILLIAM LAZELL

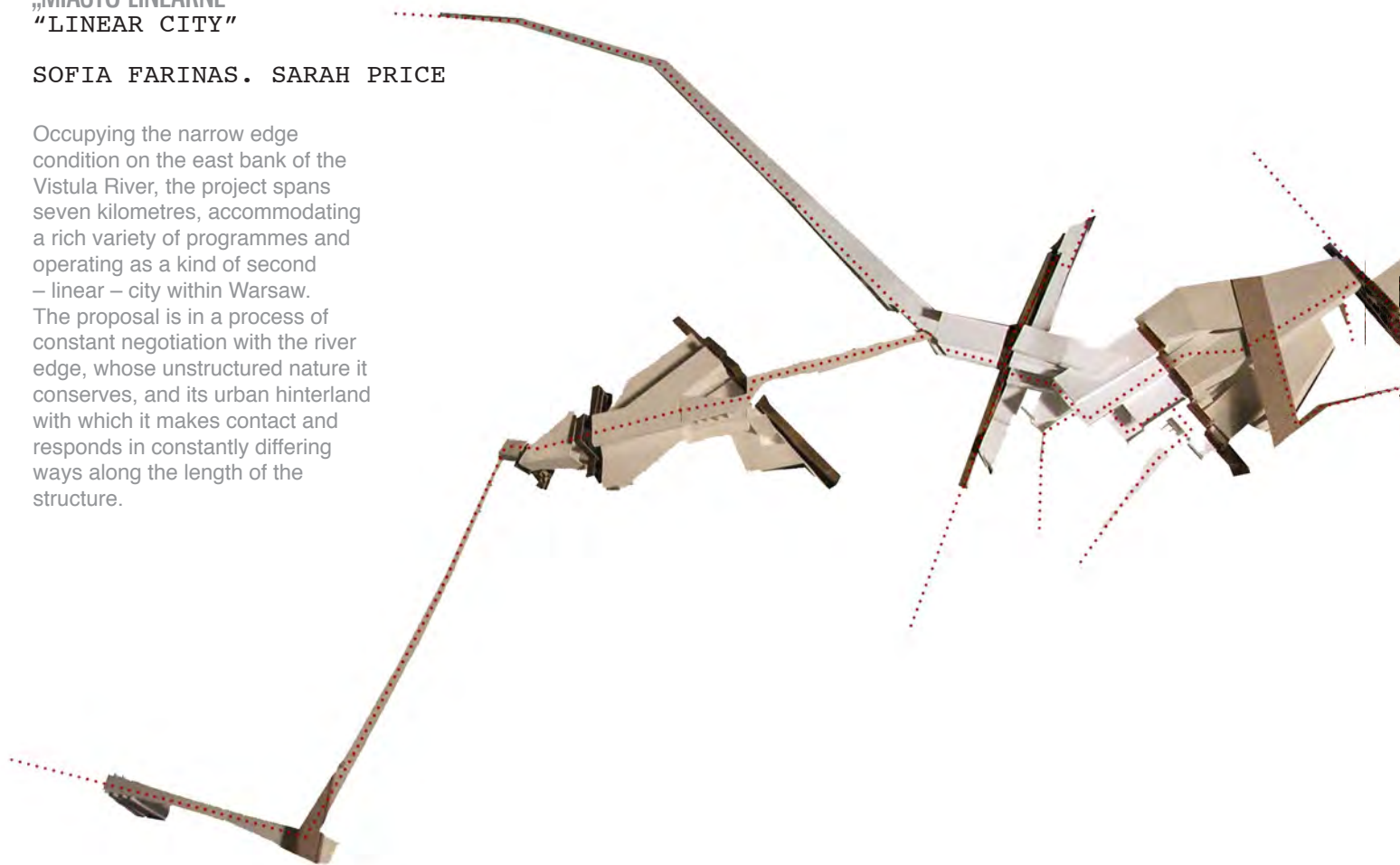
Set in the area of Warsaw known as Behind the Iron Gate, an area of slab-blocks of apartments and communal land currently undergoing privatization, this project redresses the balance of land ownership in a way that is capable of responding to the “densification” agenda promoted by the municipal authorities. Interweaving a primary school and an urban farm through two of the blocks, the project sets up new possibilities for social and economic interaction through the facilities introduced and recontextualises the slabs themselves by reinventing the terrain upon on which they sit.

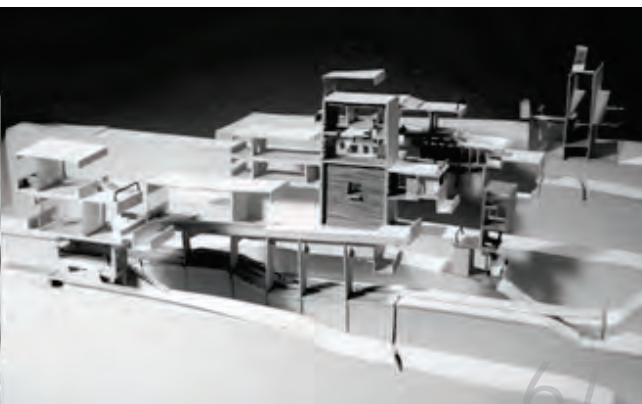
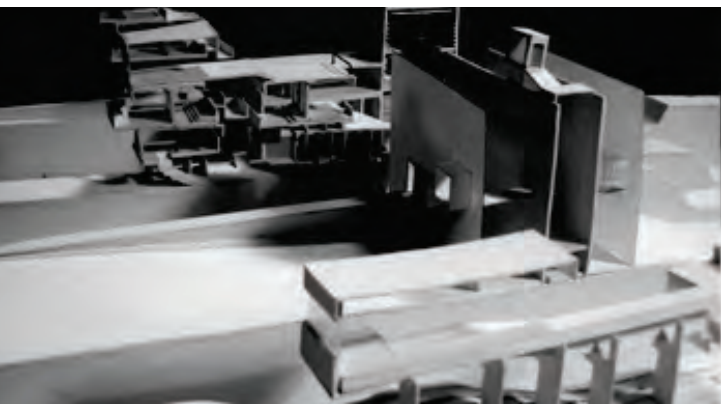
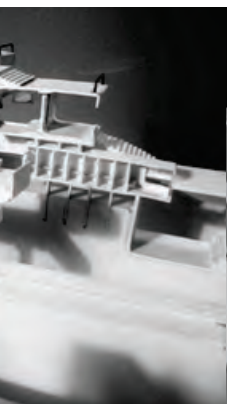
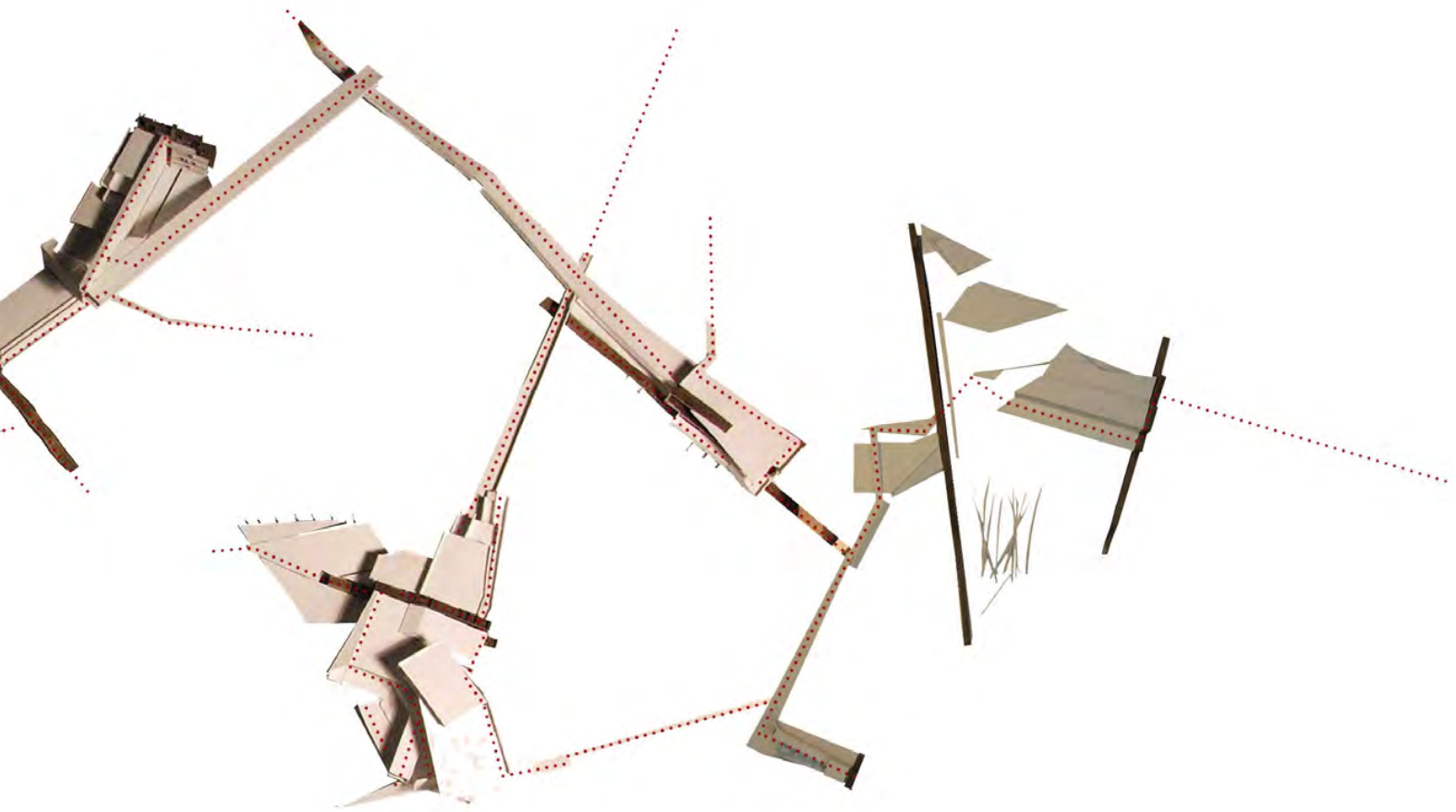

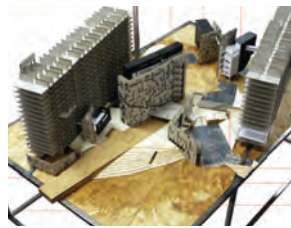
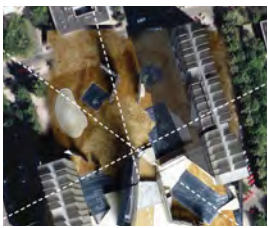
„MIASTO LINEARNE”
“LINEAR CITY”

SOFIA FARINAS. SARAH PRICE

Occupying the narrow edge condition on the east bank of the Vistula River, the project spans seven kilometres, accommodating a rich variety of programmes and operating as a kind of second – linear – city within Warsaw. The proposal is in a process of constant negotiation with the river edge, whose unstructured nature it conserves, and its urban hinterland with which it makes contact and responds in constantly differing ways along the length of the structure.

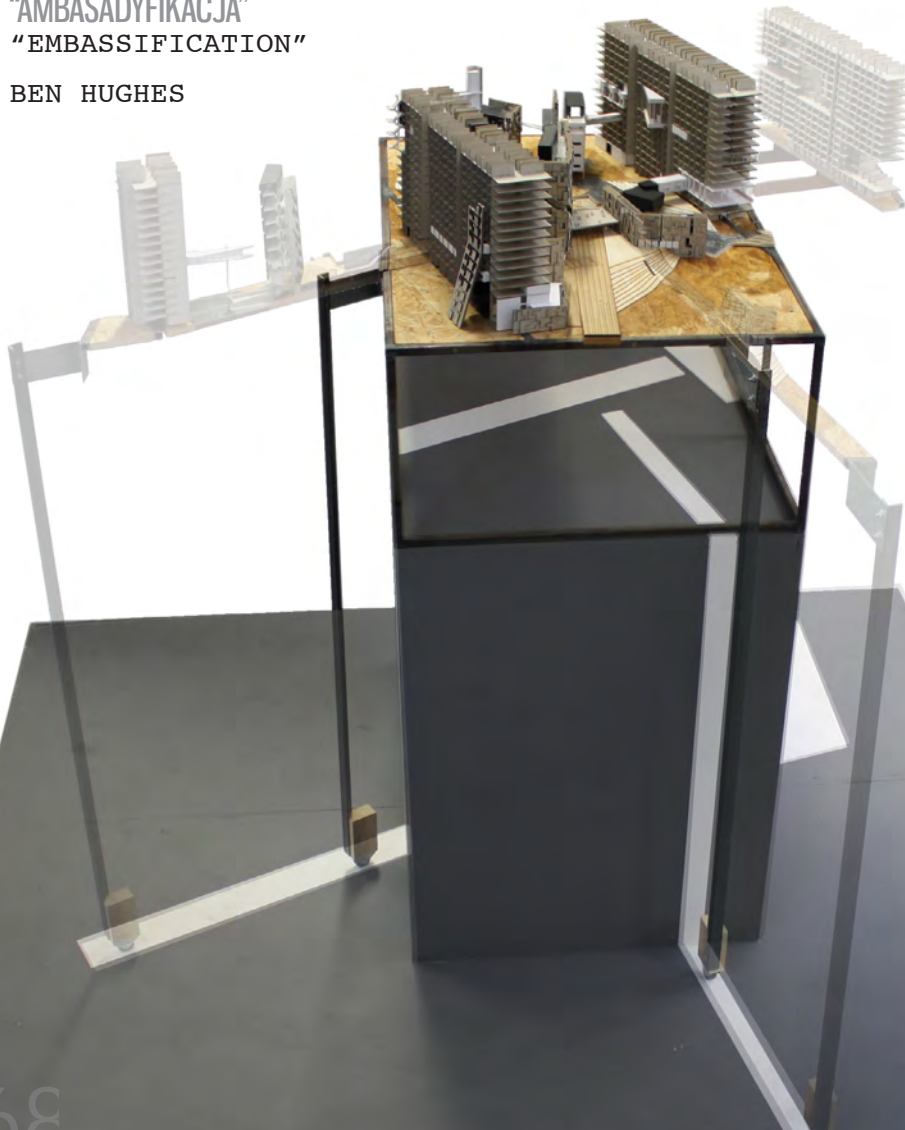

This project investigates issues surrounding boundary and ownership in an urban environment, addressing a growing (and often overlooked) demographic in Warsaw, the Vietnamese population. Located in the centre of the Za Żelazną Bramą housing complex, it introduces ambassadorial, educational and event-based functions into a central courtyard and adjacent residential tower blocks. The embassy typology is fundamentally changed by the overlap of programmatic, political and physical boundaries, to work with and for the Vietnamese community that co-habits the space.

“AMBASADYFIKACJA” “EMBASSIFICATION”

BEN HUGHES

Diplomatic
drop off

car parking

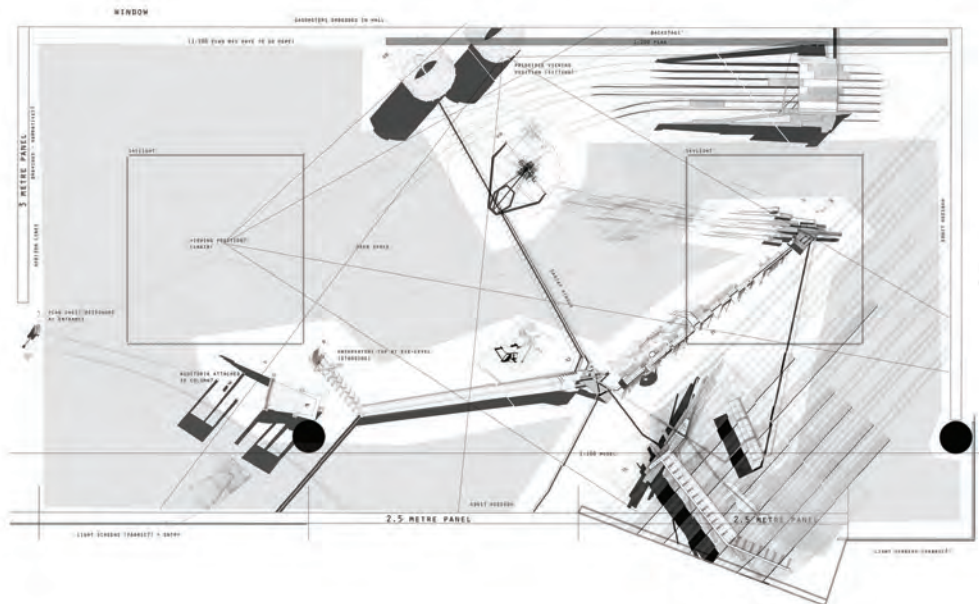

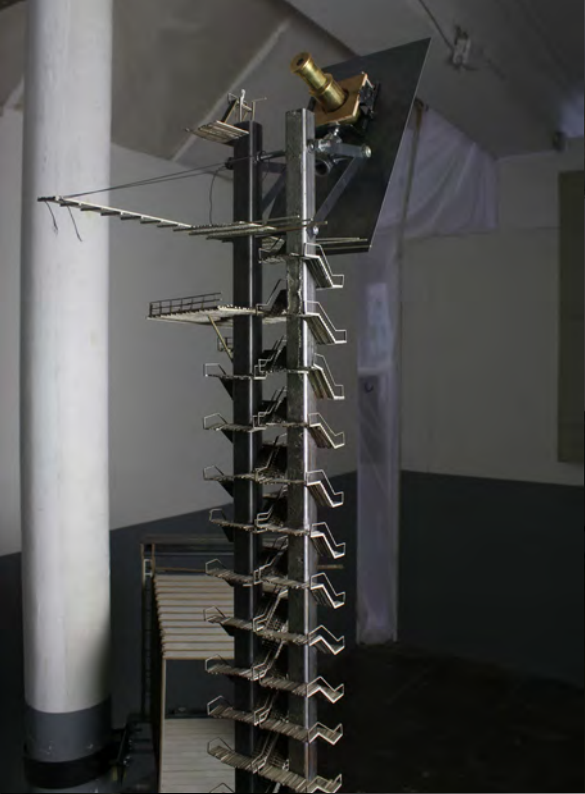

„WARSZAWSKI INSTYTUT FILMÓW EKSPERYMENTALNYCH”
 “WARSAW INSTITUTE OF EXPERIMENTAL FILM”

MATTHEW OZGA-LAWN. JAMES ALEXANDER CRAIG

The site selected is part of the post-industrial landscape of Wola, a place frozen outside the chronometric ideals of the encroaching city. Through fiction and fact, temporality and permanence, reverence and disrespect a film studio is conceived comprising of thirteen separate, disparate structures each related to a specificity of the film-making process, largely inhabiting the periphery of the existing landscape.

Matthew Gallery, Edinburgh. 8:58am 4th June 2009

Studio 4, Edinburgh. 9:32am 4th June 2009

Warszawa Studio 2007-2009:

Programme Leader: Mark Dorrian
Studio Tutors: Adrian Hawker, Ella Chmielewska,
Victoria Clare Bernie
Academic Staff: Fiona McLachlan, Remo Pedreschi
Specialist Tutors: Dimitris Theodossopoulos,
Cristina Gonzalez-Longo
Assistant: Luciano Alfaya

Visitors/Critics:

George Simpson Visiting Professor 2007-2008
Iñaki Abalos [ETSAM, Abalos Herreros
Arquitectos, Madrid]
George Simpson Visiting Professor 2008-2009
Peter Salter [University of Cardiff]

Paul Carter, Catherine Ingraham, John Worthington,
Maria Theodorou, Gordon Benson, William Firebrace,
Ben Cope, Gabriela Świtek, Suzanne Ewing

In Warsaw:

Katy Bentall [The Tchorek-Bentall Foundation]
Ben Cope [Laboratory of Critical Urbanism, European
Humanities University, Vilnius]
Gabriela Świtek [The Zaçheta National
Gallery of Art]
Jerzy Elżanowski [Bauhaus-Universität Weimar]
Joanna Sokołowska [The Zaçheta National
Gallery of Art]
Maria Wojtysiak [Palace of Culture and Science]
Professor Ewa Kuryłowicz [WAPW]

Exhibition & Publication:

Michael Cooke, James Alexander Craig, Chris French,
Matthew Ozga Lawn, Jie Shen

Support and Funding from the School of Arts,
Culture & Environment, University of Edinburgh
and the University of Edinburgh Knowledge
Transfer Fund.

Translation:

Joanna Jasieczek
Ella Chmielewska
Gabriela Świtek

Photo Credits:

Cover Image: Mark Pettie
Chalkboard Image: Bodleian Library, University of
Oxford (2007) O.UNESCO/1950(1B)
Victoria Clare Bernie: pg.21
Rachel Travers: back cover, inside back fold,
pg.3, 74 & 75

All other images used in this publication have been
produced as part of the 2007-2009 Warszawa Studio.
All photos and images are protected by copyright
and may not be reproduced without permission. Every
attempt has been made to seek copyright permission
where appropriate. No part of this publication may
be reproduced without the written permission of
the author.

Administration & Support:

Course Secretary: Leigh-Anne Pieterse
Admissions/Field Trip: Catherine Carmichael,
Lindsay Hunter
Workshop: Alistair Craig, Allan Ramsey, Malcolm
Cruickshank
IT Support: Ian Gunn, Geoff Lee
Media Support: Rachel Travers, John McGovern

Printed by: J Thomson Printers Ltd. Glasgow

order/information:

e: cityspeculations@ed.ac.uk
t: +44 (0)131 650 2306
w: www.amazon.co.uk
www.word-power.co.uk/books

First published in 2009, ebook published in 2024.
Published by The University of Edinburgh, under
the Creative Commons Attribution Non-Commercial
Non-Derivative 4.0 International License (CC BY-
NC-ND 4.0).

Dorrian, Mark. *Warszawa: Projects for the Post-
Socialist City*. Edinburgh: University of Edinburgh
Press, 2009.

Text © Authors, 2009.

Images © Authors and Contributors, 2009.

Warszawa: Projects for the Post-Socialist City

ISBN (paperback): 978-0-955970-62-7

ISBN (eBook): 978-1-83645-083-2

PAGE

- 48 CHRISTINE ANDERSON
christine-anderson@hotmail.co.uk
- 56 MICHAEL COOKE
michaelrcooke@hotmail.com
- 70 JAMES ALEXANDER CRAIG
jamesalexandercraig@gmail.com
- 66 SOFIA FARINAS
sofia@nimrodx.net
- 56 CHRIS FRENCH
chrisfrench937@yahoo.co.uk
- 68 BEN HUGHES
ben_hughes@live.com
- 37 AXXU J.W.HOI
jungwaihoi@yahoo.com
- 32 SIMON JOHNSON
soj1983@hotmail.com
- 34 PAUL KESKEYS
paulkeskeys@gmail.com
- 52 DIANA LAM
takkyz@gmail.com
- 64 WILLIAM LAYZELL
me@willlayzell.com
- 40 PIOTR JERZY LEŚNIAK
piotr.lesniak@vp.pl
- 42 CHRIS LEWIS
cnlewis@hotmail.co.uk
- 56 STUART MACKELLAR
stuartmackellar@hotmail.com
- 36 KEITH MILNE
krmilne@gmail.com
- 53 CIARÁN O'BRIEN
cspob@hotmail.com
- 70 MATTHEW OZGA-LAWN
mozgalawn@gmail.com
- 49 MARK PETTIE
mgp08@hotmail.com
- 66 SARAH PRICE
sarah.b.price@hotmail.com
- 46 JOANNA PRITCHARD
joanna_r_p@hotmail.com
- 50 JIE SHEN
tangrenshenjie@gmail.com
- 54 ROBBIE SHOLDIS
robbiesholdis@googlemail.com
- 60 MARK SMITH
architecture@mail.org
- 44 JOANNA SIMPSON
joannamharaisimpson@googlemail.com
- 61 BRYONY SMEED
bryonysmeed@googlemail.com

ELLA CHMIELEWSKA teaches cultural and visual studies at the University of Edinburgh. She is currently working on a book titled **Warsaw Neons and Socialist Modernity**.

BEN COPE is Director of the Academia Programme at the Zachęta National Gallery of Art in Warsaw and co-founder of the Laboratory for Critical Urbanism, European Humanities University, Vilnius. He plays the role of the Curator of Free Time in Simon Johnson's project.

MARK DORRIAN is Reader in Architecture at the University of Edinburgh and Director of the Master of Architecture Programme. He is currently working on the cultural history of the aerial view.

GABRIELA ŚWITEK is an art historian and is curator and head of the contemporary art documentation department at the Zachęta National Gallery of Art in Warsaw. Her book **Writing on Fragments: Philosophy, Architecture and the Horizons of Modernity** was published in 2009.

Warszawa Studio 2007-2009:

Programme Leader: Mark Dorrian
Studio Tutors: Adrian Hawker, Ella Chmielewska,
Victoria Clare Bernie
Academic Staff: Fiona McLachlan, Remo Pedreschi
Specialist Tutors: Dimitris Theodossopoulos,
Cristina Gonzalez-Longo
Assistant: Luciano Alfaya

Visitors/Critics:

George Simpson Visiting Professor 2007-2008
Iñaki Abalos [ETSAM, Abalos Herreros
Arquitectos, Madrid]
George Simpson Visiting Professor 2008-2009
Peter Salter [University of Cardiff]

Paul Carter, Catherine Ingraham, John Worthington,
Maria Theodorou, Gordon Benson, William Firebrace,
Ben Cope, Gabriela Świtek, Suzanne Ewing

In Warsaw:

Katy Bentall [The Tchorek-Bentall Foundation]
Ben Cope [Laboratory of Critical Urbanism, European
Humanities University, Vilnius]
Gabriela Świtek [The Zaçheta National
Gallery of Art]
Jerzy Elżanowski [Bauhaus-Universität Weimar]
Joanna Sokołowska [The Zaçheta National
Gallery of Art]
Maria Wojtysiak [Palace of Culture and Science]
Professor Ewa Kuryłowicz [WAPW]

Exhibition & Publication:

Michael Cooke, James Alexander Craig, Chris French,
Matthew Ozga Lawn, Jie Shen

Support and Funding from the School of Arts,
Culture & Environment, University of Edinburgh
and the University of Edinburgh Knowledge
Transfer Fund.

Translation:

Joanna Jasieczek
Ella Chmielewska
Gabriela Świtek

Photo Credits:

Cover Image: Mark Pettie
Chalkboard Image: Bodleian Library, University of
Oxford (2007) O.UNESCO/1950(1B)
Victoria Clare Bernie: pg.21
Rachel Travers: back cover, inside back fold,
pg.3, 74 & 75

All other images used in this publication have been
produced as part of the 2007-2009 Warszawa Studio.
All photos and images are protected by copyright
and may not be reproduced without permission. Every
attempt has been made to seek copyright permission
where appropriate. No part of this publication may
be reproduced without the written permission of
the author.

Administration & Support:

Course Secretary: Leigh-Anne Pieterse
Admissions/Field Trip: Catherine Carmichael,
Lindsay Hunter
Workshop: Alistair Craig, Allan Ramsey, Malcolm
Cruickshank
IT Support: Ian Gunn, Geoff Lee
Media Support: Rachel Travers, John McGovern

Printed by: J Thomson Printers Ltd. Glasgow

order/information:

e: cityspeculations@ed.ac.uk
t: +44 (0)131 650 2306
w: www.amazon.co.uk
www.word-power.co.uk/books

First published in 2009, ebook published in 2024.
Published by The University of Edinburgh, under
the Creative Commons Attribution Non-Commercial
Non-Derivative 4.0 International License (CC BY-
NC-ND 4.0).

Dorrian, Mark. *Warszawa: Projects for the Post-
Socialist City*. Edinburgh: University of Edinburgh
Press, 2009.

Text © Authors, 2009.

Images © Authors and Contributors, 2009.

Warszawa: Projects for the Post-Socialist City

ISBN (paperback): 978-0-955970-62-7

ISBN (eBook): 978-1-83645-083-2

Warszawa: Projects for the post-socialist city is the second book in the *cityspeculations* series, which documents work produced in the Master of Architecture programme at the University of Edinburgh. The result of a studio led by Mark Dorrian between 2007 and 2009, this volume showcases both an architectural pedagogy and a series of innovative and critical projects for Warsaw that engage with the complex historical and contemporary conditions of the city. The book incorporates interpretive texts by Ella Chmielewska [Cultural Studies, University of Edinburgh], Ben Cope [Laboratory of Critical Urbanism, European Humanities University, Vilnius], Mark Dorrian [Architecture, University of Edinburgh] and Gabriela Świtek [Zachęta Gallery of Modern Art, Warsaw].

„Warszawa: projekty dla postsocjalistycznego miasta”, to druga książka z serii „miejskie spekulacje”, która dokumentuje prace powstałe w oparciu o program realizowany na studiach magisterskich w zakresie architektury na Uniwersytecie Edynburskim. Są to rezultaty działań pracowni prowadzonej przez Marka Dorriana w latach 2007 - 2009; publikacja ta prezentuje zarówno nauczanie architektury jako przedmiotu, jak i serię nowatorskich i przełomowych projektów dla Warszawy, które nawiązują do złożonej, zarówno w przeszłości, jak i współcześnie, kondycji miasta. Książka zawiera eseje, których autorami są Ella Chmielewska [Studia Kulturowe, Uniwersytet Edynburski], Ben Cope [Laboratorium Urbanizmu Krytycznego, Europejski Uniwersytet Humanistyczny, Wilno], Mark Dorrian [Architektura, Uniwersytet Edynburski] oraz Gabriela Świtek [Zachęta, Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa].

THE UNIVERSITY *of* EDINBURGH
ARCHITECTURE
www.architecture.ed.ac.uk

The University of Edinburgh is a charitable body, registered in Scotland, with registration number SC005336.

The architectural work documented in this book shows an interest in questions of energy, motion, timing and connection. In the urban projects for Warsaw produced – and here the influence of the extraordinary physical environment of Edinburgh, where the students study, seems important – the city is often treated as a complex geological substratum in which the new architectural pieces are incidents, serialising movement and producing a new syncopation. Possibilities for architectural work are uncovered because of the way the city itself is uncovered through the investigative processes used. Students look at urban conditions in terms of connectivities, producing inventive and surprising re-readings that cut across conventional understandings and that unlock new potentials for their own cultural period.

Prace architektoniczne przedstawione w tej książce poruszają zagadnienia energii, ruchu, czasu oraz powiązań. W powstałych projektach dotyczących Warszawy – na które istotny wpływ zdaje się mieć niezwykle otoczenie Edynburga, w którym pracują studenci - miasto traktowane jest niczym złożone, geologiczne podłoże, w którym nowe koncepcje architektoniczne są wydarzeniami, nadają tempo i wprowadzają synkopę w rytm miasta. Potencjał dla zaistnienia architektury ukazuje się w miarę jak samo miasto ukazuje się studentom dzięki docieklivej obserwacji widocznej w ich pracach. Studenci przyglądają się uwarunkowaniom miejskim pod kątem powiązań, tworząc innowacyjne i zaskakujące projekty, które na nowy sposób odczytują rzeczywistość - często na przekór konwencjonalnemu rozumowaniu – i które otwierają nowe możliwości w obliczu współczesnej kultury.

Peter Salter